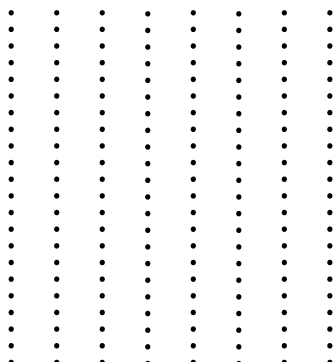

La incorporació de la
perspectiva de gènere en
el disseny, la implantació i
la gestió dels equipaments
de la ciutat de Barcelona

Projecte

La incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments de la ciutat de Barcelona

Emplaçament

Barcelona

Equip redactor

Ana **P**aricio

Alba Domínguez Ferrer
Konstantina Chrysostomou
Marc Deu Ferrer
Arnau Boix i Pla

Col·laboració a l'edició ampliada

Conchi Berenguer Urrutia

Volem agrair a totes aquelles persones que han dedicat el seu temps durant les passejades , entrevistes i reunions per completar aquest document amb la seva expertesa.

Promogut per

Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps

Gerència Municipal

Ajuntament de Barcelona

Primera edició, desembre de 2019

Edició ampliada, febrer de 2021

Índex

1. Marc d'estudi5

- 1.1. Introducció. 6
- 1.2. Objectiu i objecte d'estudi 7
- 1.3. Fases de l'estudi 10
- 1.4. Marc temporal i cronograma de treball 10

2. Metodologia d'investigació13

- 2.1. Investigació qualitativa. 14
- 2.2. Tècniques d'investigació 15
 - A. Sessions participatives amb agents municipals 15
 - B. Mapa d'agents clau 17
 - C. Observació 17
 - D. Converses o passejades (go-alongs methods) 18
- 2.3. Mètode d'anàlisi dels espais. 19
 - criteris transversals 20
 - criteris específics exteriors 22
 - criteris generals per l'equipament 23
- 2.4. Definició dels espais objecte d'estudi 25
- 2.5. Criteris de selecció dels equipaments municipals 26

3. Anàlisi dels equipaments municipals. . .27

- 3.1. Introducció. 28
- 3.2. Llista dels equipaments seleccionats. 28
- 3.3. Guia per a la lectura de la documentació gràfica. 30
- 3.4. Anàlisi per tipus d'equipament municipal 33
 - A. Equipament esportiu: Centre Esportiu Municipal Can Dragó. 35
 - B. Equipament juvenil: Espai Jove

Garcilaso 45

C. Equipament d'infància: Espai Familiar i Centre Obert Municipal Sant Martí 55

D. Equipament de gent gran: Casal de Gent Gran del Baix Guinardó. . . 65

E. Equipament d'atenció i inclusió social: Centre de Serveis Socials

Cotxeres de Sants i Punt d'Informació i Atenció a les Dones de

Sants-Montjuïc 75

F. Mercat: Mercat de la Concepció . 85

G. Centre cívic i equipament cultural: Centre Cívic Ateneu

Fort Pienc. 95

H. Biblioteca: Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte 105

4. Conclusions i recomanacions per a la incorporació de la perspectiva de gènere 115

4.1. Recomnacions per a la transformació feminista en el disseny i implantació dels equipaments. 117

4.2. Recomnacions per a la transformació feminista en la gestió dels equipaments 138

4.3. Recomnacions concretes: lavabos, vestidors i canviadors municipals 142

5. Reptes pendents i futures línies de treball.151

6. Bibliografia consultada.153

7. Annex.157

7.1. Glossari. 158

7.2. Models i fitxes de recollida d'informació 160

1. Marc d'estudi

1.1. Introducció

L'espai públic i els equipaments municipals —que formen part d'aquest espai d'ús públic— no són neutres al gènere¹. Existeix una bretxa de gènere en l'ús dels serveis i dels equipaments municipals. És a dir, dones i homes viuen la ciutat i fan un ús diferencial dels serveis i equipaments municipals, en funció dels rols tradicionals i les desigualtats de gènere que se'n deriven i que condicionen la seva quotidianitat.

Tal com ens revela el Pla per la justícia de gènere de l'Ajuntament de Barcelona (2016-2020), per exemple, les dones fan un ús elevat (superior al 75%) de les botigues del barri de consum diari i dels establiments especialitzats, així com dels bancs i dels centres d'assistència primària (CAP). Les diferències més destacades respecte als homes es troben en l'ús d'equipaments i serveis vinculats a la cura d'infants i als esports. Tot i que en el cas dels centres esportius municipals les dades revelen que hi ha més dones abonades que homes, la pràctica de l'esport federat i l'ús d'equipaments específics relacionats amb esports tradicionalment masculins i de competició (camps de futbol, pavellons...) estan masculinitzats. D'altra banda, pel que fa als centres d'ensenyament obligatori, les llars d'infants i els parcs infantils els utilitzen més les dones, mentre que els equipaments d'oci i lleure els usen més els homes.

Per fer front a aquesta situació, la secció cinquena de la Llei 17/2015, de 15 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, que se centra en els àmbits de medi ambient, urbanisme, habitatge i mobilitat, estableix que les polítiques d'aquestes àrees han d'incorporar la perspectiva de gènere en totes les fases de disseny, planificació, execució i avaluació urbanístics. Amb l'aplicació de la transversalitat de la perspectiva de gènere, aquesta llei pretén posar en igualtat de condicions, en el disseny i configuració dels espais urbans, les necessitats i les prioritats derivades del treball de mercat i del treball domèstic i de cura de persones, a fi de col·laborar a eliminar les desigualtats existents.

Atenent a aquest mandat, i pel que fa al disseny d'equipaments públics, l'article 53.d i e de la mateixa norma estableix que els poders públics han de planificar "equipaments públics amb instal·lacions que facilitin els usos i cobreixin les necessitats de tothom". En aquest sentit, aquests apartats preveuen, d'una banda, que la construcció d'infraestructures i l'ordenació del sòl donin resposta a les necessitats de conciliació de la vida personal, familiar i laboral, disminueixin els temps dels desplaçaments i garanteixin l'accessibilitat dels serveis en igualtat d'oportunitats; d'altra banda,

1 Terme inclòs en el glossari del document

també preveuen la necessitat d'habilitar zones per a l'atenció d'infants, especialment pel que fa a disposar de canviadors de bolquers que siguin accessibles tant per a homes com per a dones.

Així doncs, aquesta normativa proporciona un marc i dona eines a les administracions locals perquè desenvolupin polítiques públiques d'urbanisme i espais públics amb perspectiva de gènere.

És en aquest context que, des del Departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona, se situa la proposta de l'estudi **"La incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació² i la gestió dels equipaments de la ciutat de Barcelona"**.

1.2. Objectiu i objecte d'estudi

Aquest projecte té com a objectiu incorporar la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments de la ciutat de Barcelona.

En concret, l'estudi pretén ajudar a revertir la bretxa de gènere en l'ús dels serveis i equipaments municipals, i contribuir a (re)pensar aquests espais perquè siguin més inclusius i igualitaris.

En aquest sentit, s'ofereixen:

- recomanacions per incorporar la perspectiva de gènere i per fer una transformació feminista dels **equipaments municipals ja existents**;
- recomanacions per incorporar la perspectiva de gènere en els equipaments municipals de **nova construcció**;
- recomanacions específiques per fer una transformació feminista dels **lavabos, vestidors i canviadors municipals**.

A continuació, es defineix què s'entén per *equipament municipal*:

"Conjunt d'espais o d'instal·lacions definits i diferenciats de la via pública (sovint ubicats en una part o en la totalitat d'un edifici), que disposa d'unes infraestructures de dimensions estandarditzades, per a unes activitats i usos específics i propis d'un servei dirigit a la ciutadania o a uns usuaris o usuàries determinades (la raó de ser de l'equipament). L'equipament és la infraestructura que fa possible la posada en marxa i la prestació d'un servei o d'un conjunt determinat de serveis, que, en el cas de les administracions

2 Terme inclòs en el glossari del document

públiques, estan prèviament descrits al catàleg de serveis.”³

Atenent a això, s’analitzen set tipus d’equipaments municipals:

1. Equipaments esportius
2. Equipaments juvenils
3. Equipaments d’infància
4. Equipaments per a la gent gran
5. Equipaments d’atenció i inclusió social
6. Equipaments comercials
7. Equipaments culturals
8. Biblioteques

Per a cada tipus d’equipament, s’estudien especialment aquells elements, tant de l’interior com de l’exterior, que potencialment poden estar generant usos diferencials per sexe, o bé experiències d’usuari o usuària diferents, amb l’objectiu de detectar possibles obstacles i discriminacions i proposar alternatives per revertir-los des de la perspectiva de gènere.

Les avaluacions d’aquests espais des d’una perspectiva de gènere no són comunes i no s’ha establert cap metodologia; per això és necessari crear un marc que integri conceptes de disseny, estudis feministes o de gènere i aproximacions d’avaluació. Tal com s’ha introduït, aquest projecte vol establir una nova metodologia per a l’estudi i l’avaluació dels equipaments municipals existents, a la vegada que es presenten una sèrie de criteris i recomanacions per a futurs dissenys.

Els equipaments públics de les ciutats són llocs de trobada i socialització per a totes les persones. La seva posada en marxa i consolidació ofereix nous espais on poder establir relacions i dur a terme activitats de cures i d’oci.

És precisament aquest potencial que és capaç d’engegar el motor de les iniciatives socials, de creació col·lectiva i de generació d’espais d’igualtat. Per aquest motiu, els equipaments municipals han de ser espais inclusius, i el seu disseny, implantació i gestió no han de discriminar ningú i han de situar la vida al centre.

Les activitats i treballs reproductius i de cura⁴ que tenen lloc als equipaments tenen una traducció espacial i temporal. Segons les formes

³ Definició d’equipament que es recull en la publicació *Bases per a l’elaboració del Pla d’equipaments de Barcelona*, del 2007, de l’Ajuntament de Barcelona. Aquesta és la definició que el mateix Ajuntament ha utilitzat com a referència en treballs posteriors.

⁴ Terme inclòs en el glossari del document

que adopten aquests equipaments i com s'hi organitzen les activitats, serà més o menys fàcil dur-los a terme, compartir-los i corresponsabilitzar totes les persones usuàries i treballadores d'aquestes activitats. Per això és vital la incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments.

La perspectiva de gènere proposa un disseny i una gestió dels equipaments per a totes les persones; proposa espais que fomentin els drets bàsics d'una ciutat diversa i ha de quedar garantida la no-discriminació per motius de gènere, edat, cultura, opció sexual, capacitat funcional, classe social, etcètera.

A la taula següent es presenten les categories d'anàlisi que s'utilitzen en l'estudi, i també s'hi desenvolupen els elements de disseny dels equipaments que s'estudien en aquest projecte. La combinació d'aquestes dimensions pot permetre assolir una comprensió més amplia del disseny d'espais, a la vegada que ens permet "desconstruir" i "fer" espai.⁵

Categories analítiques amb perspectiva de gènere relacionades amb elements de disseny dels equipaments

municipals

Categoria	Elements de disseny
● Categoria biològica (sexe)	L'accessibilitat i els usos. Com la construcció d'aquestes instal·lacions dona resposta a les necessitats de tota la ciutadania i garanteix l'ús i l'accessibilitat dels serveis en igualtat d'oportunitats, tant en l'horari d'obertura, com fora d'aquest horari, si escau.
● Categories socials	La percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat. Com els equipaments municipals són espais còmodes i segurs per a les dones; importància de la comunicació i la senyalística, etcètera.
● Categoria estructural (gènere)	La polivalència i funcionalitat dels espais. Com els equipaments municipals estan adaptats a l'experiència de la vida quotidiana, posant el focus en la democratització de les cures, i en la satisfacció de les dones en l'ús d'aquests espais. Les zones d'accés públic i els elements de connexió equipament - espai públic. Elements com ara les façanes, les portes, les finestres, els patis interiors i exteriors —oberts a la ciutadania—, els accessos a edificis, els lavabos, els espais de trobada i socialització —per exemple, els espais on esperen les famílies que van a buscar les persones usuàries dels equipaments públics—, etcètera.
● Categoria de procés (queer ¹ , identitat de gènere ² , orientació)	L'accés, el reconeixement i la visibilitat de la comunitat LGTBIQ+. Com els equipaments, mitjançant el disseny i la gestió, construeixen espais còmodes que defensen i reconeixen la diversitat sexual i de gènere.
● Categories interseccionals ³	La intersecció de variables de gènere, edat, cultura, opció sexual, capacitat, classe social, etcètera. Com els equipaments no discriminin la diversitat i la reconeixen en el disseny i gestió dels equipaments.

Font: Adaptació i ampliació de les categories proposades per Huning, Mölders i Zibell, 2019.

5 Huning, S., Mölders, T., & Zibell, B. (2019). Gender, space and development: An introduction to concepts and debates. En *Gendered Approaches to Spatial Development in Europe*.

1.3. Fases de l'estudi

Aquesta investigació segueix les fases següents:

- **I. Mapa documental i elaboració de la metodologia**
- **II. Diagnosi: treball de camp**
- **III. Tractament resultats de la diagnosi i recull de bones pràctiques**
- **IV. Redacció de recomanacions de transformació**
- **V. Redacció de criteris de disseny**

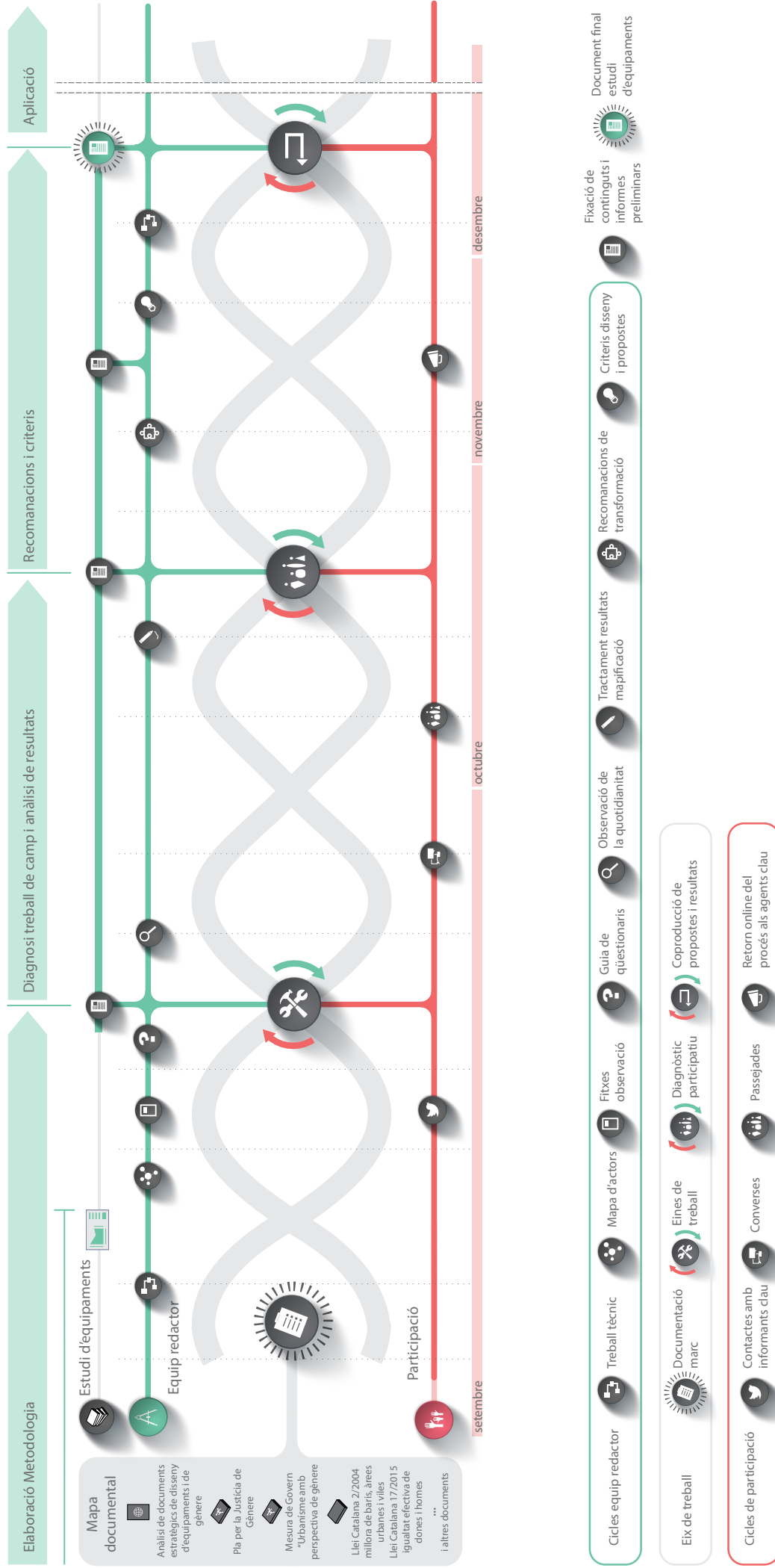
Els tres primers punts es refereixen a la diagnosi i es desenvolupen en l'apartat "Metodologia" i en l'Annex. El quart punt es desenvolupa en la redacció de **recomanacions de transformació feminista** dels equipaments existents. Finalment, el cinquè punt es glossa en els **criteris de disseny** amb perspectiva de gènere per als futurs equipaments municipals.

1.4. Marc temporal i cronograma de treball

Aquest estudi s'emmarca temporalment entre els mesos de setembre i desembre del 2019. A continuació, s'incorpora el cronograma de treball que se segueix durant l'execució de l'estudi. Aquesta infografia serveix de pauta per establir un calendari de les fases d'investigació, les fites del treball i l'organització de les tasques.

Durant els mesos setembre del 2020 i febrer del 2021, es realitza l'ampliació de l'estudi incorporant un nou tipus d'equipament municipal: el de biblioteques.

CRONOGRAMA DE TREBALL PER A L'ESTUDI: LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DELS EQUIPAMENTS DE LA CIUTAT DE BARCELONA

2. Metodologia d'investigació

2.1. Investigació qualitativa

La metodologia d'aquesta investigació és qualitativa. Tant la naturalesa de la informació que es recopila, com el context objecte d'estudi i la seva reciprocitat i imbricació potencien l'elecció d'aquest tipus de metodologia.

“Els estudis qualitius posen **especial èmfasi en la valoració d'allò subjectiu i vivencial**, i en la interacció entre subjectes de la investigació; **privilegien allò local, quotidià i cultural** per comprendre la lògica i el significat que tenen els processos socials [i urbans] per als mateixos actors, que són els que viuen i produeixen la realitat sociocultural. La seva perspectiva holística planteja a l'investigador[a] valorar els escenaris, les persones, els contextos, els grups com un tot, i no dins variables.”⁶

Treball de camp al Centre Esportiu Municipal Can Dragó

2.2. Tècniques d'investigació

En l'estudi, s'utilitzen diverses eines per analitzar els set tipus d'equipaments municipals. Aquestes eines permeten **compartir, sistematitzar i recopilar la informació** que nodreix la investigació. A continuació, es detallen les quatre tècniques o eines que acompanyen el procés de treball, amb una breu explicació de cadascuna.

Els models i les fitxes que s'utilitzen amb cada tècnica s'annexen a l'apartat "7.2. Models i fitxes de recollida d'informació".

A. Sessions participatives amb agents municipals

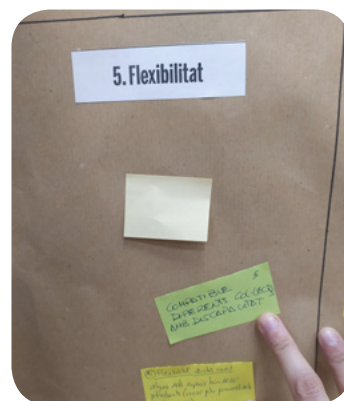
Per incidir en la cocreació entre professionals i Administració, es generen espais per compartir la informació, com ara les sessions participatives amb agents municipals.

Així doncs, per reconèixer la visió col·lectiva com a base de les propostes tècniques de l'estudi es duu a terme una sessió amb agents municipals; en concret, hi han participat els següents:

- Departament de Transversalitat de Gènere: dues persones.
- Departament de Prospectiva, Model Urbà, d'Ecologia Urbana: una persona.
- Institut Municipal de Persones amb Discapacitat: dues persones.
- Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància: una persona.
- Departament de Joventut: una persona.
- Coordinació de l'Espai Jove Garcilaso: una persona.
- Institut Municipal Barcelona Esports, Direcció de Serveis d'Instal·lacions i Obres: una persona.
- Punt d'Informació i Atenció a les Dones: una persona.
- Institut de Cultura de Barcelona, Direcció de Cultura de Proximitat: una persona.

L'objectiu de la sessió és, a banda **d'enriquir el document amb la diversitat de perspectives**, fer una sessió per tractar els punts següents:

- Difondre i informar sobre l'existència de l'estudi.

- Seleccionar els equipaments municipals d'estudi segons la categoria.
- Obtenir el contacte de la persona interlocutora de cada equipament municipal.
- Dur a terme un taller participatiu per definir col·laborativament els criteris de qualitat per avaluar els espais des de la perspectiva de gènere.

A banda d'aquesta sessió participativa, es fan diverses reunions bilaterals i d'intercanvi d'informació amb altres agents municipals, a fi d'informar de l'existència d'aquest estudi i de donar la possibilitat de fer-hi aportacions o de col·laborar en la materialització de les recomanacions en un futur. En concret, s'ha treballat amb els agents municipals següents:

- Barcelona d'Infraestructures Municipals (BIMSA).
- Direcció de Serveis de Planejament, Gerència d'Urbanisme.
- Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Gent Gran.
- Direcció del Mercat de la Concepció, Gerència de l'Institut Municipal de Mercats.
- Neteja i Gestió de Residus, Medi Ambient i Serveis Urbans, d'Ecologia Urbana.

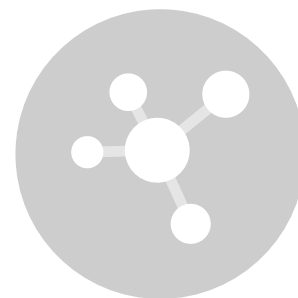
Cal dir que en totes les fases de treball se celebren reunions de seguiment periòdiques i sempre hi ha una **estructura de diàleg** amb el Departament de Transversalitat de Gènere, la qual cosa permet disposar d'espais per controlar la qualitat del procés i dels resultats.

B. Mapa d'agents clau

El mapa d'agents és una eina d'**anàlisi socioterritorial**, és a dir, que estudia el context social sobre un territori concret. En aquest cas, el context territorial són els equipaments municipals.

Amb l'objectiu d'obtenir una instantània actualitzada de les dinàmiques socials de cada equipament municipal, s'elabora un mapa social per a cada un. En aquest sentit, es reconeixen tots els i les agents relacionats amb l'equipament: els treballadors i treballadores, les entitats, les associacions i la ciutadania, com per exemple les comunitats de veïnes dels blocs d'habitatges de l'entorn o els comerciants dels carrers adjacents. S'elabora un mapa social que sintetitza tota la informació recollida i que serveix de base per aplicar les tècniques d'investigació de l'observació i les converses o passejades, les quals es descriuen a continuació.

C. Observació

L'observació és una tècnica per **analitzar els espais** que requereix una doble perspectiva. D'una banda, cal mirar i actuar com a participant dels espais i, de l'altra, com a simple observador o observadora; d'aquesta manera, s'aconsegueix una doble experiència. Per tant, la persona que utilitza aquesta tècnica ha d'intervenir simultàniament com a persona usuària de l'espai i com a desconeguda.

L'objectiu d'aquesta tècnica és que la persona investigadora no es limiti a observar l'espai, sinó que també formi part del que hi passa. Així, es genera una participació interna o activa, que funciona com a observació sistematitzada natural de grups reals o comunitats en la seva vida quotidiana i que utilitza l'estratègia empírica i les tècniques de registre qualitatives.

L'observació dels espais dels diversos equipaments municipals es fa mitjançant una plantilla específica del projecte, que serveix per qualificar els aspectes que es detallen a continuació:

- 1. L'accessibilitat, els usos i els horaris
- 2. La percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- 3. La polivalència i funcionalitat dels espais, i la democratització de les cures

- 4. Les zones d'accés públic i els elements de connexió equipament - espai públic
- 5. L'accés i la visibilitat de la comunitat LGTBIQ / Polítiques, educació i reconeixement d'espais *queer*.

Cal dir que cada aspecte que es tracta té en compte les variables de gènere, edat, cultura, opció sexual, diversitat funcional o capacitat i les seves interseccions.

D. Converses o passejades (*go-alongs methods*)

"Quan es fan *go-alongs*, les persones investigadores de camp acompanyen les persones informants individuals en les seves sortides "naturals", i els fan preguntes, les escolten i observen, i exploren activament el flux d'experiències i pràctiques dels seus subjectes a través de la interacció física i social amb l'entorn. És un híbrid entre l'observació i les entrevistes. Els *go-alongs* tenen avantatges a l'hora d'explorar el paper del lloc en l'experiència de la vida quotidiana."⁷

Les converses o passejades són tècniques per **analitzar els espais cooperativament**, i requereixen la visió de les persones que els utilitzen sovint.

Les converses o passejades es fan formulant una sèrie de preguntes als i les agents clau —de diferents perfils, com ara persones usuàries, direcció del centre, personal de neteja o manteniment, etcètera—, tenint en compte les variables de gènere, edat, cultura, opció sexual, diversitat funcional o capacitat i les seves interseccions, per tractar els aspectes següents:

- 1. L'accessibilitat, els usos i els horaris
- 2. La percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- 3. La polivalència i funcionalitat dels espais i la democratització de les cures
- 4. Les zones d'accés públic i els elements de connexió equipament - espai públic
- 5. L'accés i la visibilitat de la comunitat LGTBIQ / Polítiques, educació i reconeixement d'espais *queer*.

2.3. Mètode d'anàlisi dels espais

Per tenir uns criteris comuns a l'hora de fer les observacions, les entrevistes i les passejades, s'elabora una llista de criteris. Aquests criteris són una guia per analitzar les característiques dels equipaments que faciliten les tasques quotidianes i la cura de les persones i que, per tant, inclouen la perspectiva de gènere. Aquests **criteris** es classifiquen en: **transversals** (presentes a les sales), **exteriors** (presentes als accessos i l'entorn de l'equipament) i, per últim, **generals** (fan referència a l'equipament en el seu conjunt).

Passejada amb les usuàries del Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Críteris transversals

- **Transparència:** hi ha la possibilitat de veure què passa al voltant, ja sigui perquè no hi ha elements que el separin de l'exterior o perquè els que hi ha són transparents (estudi de l'efecte peixera).
- **Visibilitat:** al voltant, hi ha bona visió, sense racons, zones fosques, passadissos, entrades amagades, etcètera.
- **Llegibilitat:** hi ha prou senyalística i és clara per a tots els col·lectius; permet que la persona usuària s'orienti fàcilment, sàpiga on és i trobi on vol anar (estudi de la senyalística dels lavabos).
- **Soroll:** es pot mantenir una conversa sense que els espais on es duen a terme diferents activitats es molestin entre si, ni tampoc s'interfereix en la relació entre el centre i el veïnat (observació dels elements d'insonorització).
- **Flexibilitat:** hi ha la possibilitat de dur a terme diferents tipus d'activitats en un mateix espai.
- **Neteja i manteniment:** els espais estan nets i en bon estat, inclosos els espais per al personal de neteja i manteniment.
- **Connectivitat:** els espais s'organitzen a partir de recorreguts de trama contínua, fàcil, fluida sense racons o situacions confuses.
- **Il·luminació:** hi ha il·luminació adequada i natural (si és de dia) per dur a terme les activitats. A l'espai públic a la nit hi ha il·luminació uniforme, sense zones fosques ni obstruccions (comprovació dels espais de vianants, l'entrada de l'equipament, etcètera).
- **Adaptació al clima:** en els espais, es té percepció de confort tèrmic durant tot l'any (observació dels elements d'adaptació). Els espais tenen capacitat de ventilació natural i sistemes passius. Hi ha presència d'una climatització graduable per a cada espai (sectoritzada).
- **Seguretat i control social informal:** hi ha la possibilitat que la persona usuària sigui vista, sentida, demani ajuda, etcètera. Hi ha presència de persones de referència als espais de recepció.
- **Accessibilitat, autonomia i mobilitat:** hi ha la possibilitat que tots els col·lectius puguin moure's autònomament. L'espai compleix la normativa vigent (banys accessibles, baranes i finestres segures per a infants...).

- **Mobiliari adequat:** hi ha mobiliari adequat, acollidor i confortable per a tots els col·lectius, les edats, les capacitats i les activitats que es desenvolupen (bancs, cadires, plataformes de fusta, graons, parets baixes, etcètera).
- **Espai suficient:** hi ha prou superfície per fer activitats de manera adient en cada espai.
- **Cultures i orígens:** hi ha presència de diferents cultures i orígens a l'espai.
- **Percentatge d'homes i dones:** hi ha una presència equilibrada d'homes i dones a l'espai.
- **Edats:** hi ha una presència de diferents edats a l'espai. És un espai intergeneracional.
- **Grau de relació:** les persones que fan servir l'espai es reconeixen (amistat, veïnatge, familiaritat, etcètera). També la combinació dels espais, activitats i recorreguts permet que els diferents col·lectius es trobin i interactuïn.

Críteris específics exteriors

- **Voreres:** hi ha zones lliures de pas i voreres amples, sobretot a l'entrada de l'equipament.
- **Passos de vianants i espais de vida:** hi ha prou espais, adequats i amb visió sense obstacles per creuar.
- **Infraestructura ciclista:** hi ha una infraestructura ciclista adequada i segura, carrils bici, estacions de Bicing, especialment al voltant dels centres per a infants i joves.
- **Sòl tou drenant o no pavimentat:** hi ha una infraestructura de recuperació o infiltració de l'aigua de pluja.
- **Velocitat dels vehicles:** hi ha zones de velocitat màxima de 30 km/h al voltant dels centres.
- **Elements de joc i activitats:** hi ha espais per a totes les edats i funcionalitats al voltant dels centres.
- **Verd urbà:** hi ha superfícies plantades i amb arbustos al voltant dels centres.
- **Parades de transport:** el centre és en una ubicació estratègica en relació amb el transport públic (parades, recorreguts i horaris de pas del transport...).
- **Unitats i obertures:** a la planta baixa hi ha portes i finestres que permeten la comunicació de l'interior amb l'exterior (entrades, botigues, etc.).
- **Existència d'espais buits i passius:** al voltant de l'edifici hi ha espais que no tenen cap ús (solars buits, edificis abandonats, plantes baixes tancades...).
- **Percepció de l'escala humana al carrer i a l'interior:** es percep una sensació agradable de la dimensió quan es passa del carrer a l'interior de l'edifici.

Críteris generals per l'equipament

- **Diversitat en les persones treballadores:** hi ha diversitat entre les persones treballadores als equipaments municipals (diversitat sexual i de gènere, d'edat, d'estatus socioeconòmic —classe social—, cultural, de capacitat, etcètera).
- **Formació específica en gènere:** hi ha membres a l'equip de persones treballadores que tenen formació en gènere, cosa que permet incorporar la perspectiva de gènere i diversitat sexual.
- **Mesures de conciliació:** hi ha mesures de conciliació per a les persones treballadores i usuàries (flexibilitat horària, reducció de jornada, baixa per cura d'una persona dependent, activitats familiars...).
- **Activitats i temàtiques:** hi ha varietat d'activitats per a diferents públics (famílies, gent gran, etcètera).
- **Horaris del dia:** hi ha programes i activitats en horaris que s'adapten a diferents ritmes i perfils de persones (patis oberts, activitats en horaris nocturns o de cap de setmana, etcètera).
- **Espai d'atenció i protocol:** hi ha espais o circuits per a la prevenció i l'abordatge de les violències masclistes (per exemple, protocol contra l'assetjament sexual o per raó de sexe).
- **Espai o activitats queer:** hi ha activitats inclusives que reconeixen i que no discriminen en funció de la diversitat sexual i de gènere.
- **Imatge i comunicació:** es fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge (cartells, papereria, elements gràfics...).
- **Participació en el disseny de l'espai:** les persones usuàries poden opinar sobre l'ús o el disseny de l'espai.
- **Cogestió de l'espai entre l'Administració i el veïnat:** hi ha sinergies entre l'Administració i el veïnat per dur a terme la programació i la gestió de l'espai.
- **Gestió de l'edifici:** el centre municipal assumeix les tasques de gestió i manteniment de l'edifici.
- **Simbolisme i representació:** l'edifici és un espai de referència per al veïnat (recull la història del veïnat o l'edifici, ha sorgit de la lluita veïnal, etcètera).
- **Circularitat:** hi ha mesures tant d'ús com estructurals de l'edifici que permeten la sostenibilitat de l'edifici (horts als terrats, plaques solars, etcètera).

- **Apropiació:** existeix la possibilitat que les persones usuàries o els col·lectius facin propi l'espai i hi deixin la seva empremta (grafits, exposicions individuals, etcètera).
- **Noves tecnologies:** es disposa d'instal·lacions adients, mobiliari accessible i material electrònic (ordinadors, pantalles, projector...). El centre també ofereix xarxa wifi en tots els espais.
- **Jerarquies:** els espais de vida quotidiana tenen el mateix valor que els altres espais de l'equipament (canviadors, espais d'al·letament, cuines, etcètera).
- **Espai per a vehicles:** hi ha espai per guardar els cotxets, els patinets, les bicis plegables, etcètera.
- **Espai d'emmagatzematge i armariets:** hi ha espais de magatzem a cada planta per desar joguines, material esportiu, material d'activitats, etcètera.
- **Necessitats bàsiques, cura:** l'espai ofereix la possibilitat de cobrir les necessitats bàsiques de les persones usuàries i treballadores (aigua, menjar, espai d'al·letament, canviadors, etcètera).
- **Verd interior:** hi ha plantes i es visibilitza la cura de l'espai.
- **Sinergies amb altres equipaments del voltant:** es fan col·laboracions amb entitats veïnals i socials i equipaments propers.

2.4. Definició dels espais objecte d'estudi

En cada espai, s'analitza l'equipament com un tot (criteris generals), l'entorn més immediat (criteris específics exteriors) i els espais concrets més significatius i interessants (criteris transversals). Aquí fem una proposta genèrica d'espais concrets per analitzar que cal d'adequar a cada cas.

1. Exterior: ens referim a la part de fora de l'edifici.
2. Espais intermedis: espais que se situen entre l'entrada de l'edifici i el carrer. No sempre n'hi ha. Una vorera ampla que permet l'estada o un jardí abans d'entrar a l'edifici en serien dos exemples.
3. Entrada o informació: primer espai de contacte de la persona usuària en entrar a l'edifici.
4. Espais de pas, fluxos: espais de moviment de persones, com passadissos o escales.
5. Sales: espais relativament tancats o delimitats on tenen llocs les activitats dels centres.
6. Zona de joc o esportiva: zones dissenyades per dur a terme activitats lúdiques o esportives.
7. Lavabos, canviadors, alletament: espais per cobrir necessitats bàsiques; poden estar junts o separats.
8. Espais de treball, oficines: sales on es duen a terme tasques de gestió i administratives; generalment les utilitzen les persones treballadores.
9. Espai de neteja: infraestructura que permet mantenir net l'equipament. En cada cas observarem si es tracta només d'un espai per emmagatzemar els materials i productes de neteja necessaris per al desenvolupament d'aquesta feina o si també es reserva un espai per al personal de neteja o manteniment (per deixar-hi els efectes personals, canviar-se de roba, etcètera).

2.5. Criteris de selecció dels equipaments municipals

La sessió participativa amb el personal municipal referent de cada tipus d'equipament ajuda a seleccionar els equipaments que seran objecte estudi; tot i això, primerament es fa una tria en funció dels criteris que es descriuen a continuació.

1. Disseny i multifuncionalitat

És un projecte de qualitat arquitectònica amb diversos materials, confort acústic i tèrmic, atractiu, flexible, accessible, etcètera. La configuració dels diferents espais dins de l'equipament permet usos múltiples i flexibles, i té presents les necessitats canviants de la comunitat en el temps així com la diversitat de col·lectius.

2. Identitat i simbolisme

Són equipaments que recullen la memòria històrica, la lluita veïnal o reconeixen el llegat de les dones en la història. Es tracta d'equipaments que són espais simbòlics, que tenen un significat especial per al veïnat, de manera que contribueixen a donar identitat al grup. També són equipaments que fomenten les xarxes socials, l'apropiació temporal, i els espais d'estada, de trobada i de joc.

3. Entorn

Són equipaments que s'integren en l'entorn, són accessibles i oberts al carrer. Estan vinculats a la xarxa de vianants, de transport públic, de serveis i altres equipaments. La parcel·la i el teixit proper presenten una mixtura de usos —residencial, oficines, comercial, equipaments, etcètera—, i s'hi compatibilitzen les tasques de cura i laborals.

3. Anàlisi dels equipaments municipals

3.1. Introducció

L'observació dona lloc a un conjunt de mapes del lloc segons els aspectes observats, la xarxa d'espais lliures i dels serveis que s'han teixit al voltant de cada equipament. L'objectiu és conèixer **l'espai públic que dona suport a la quotidianitat de les persones usuàries**. Això ens permet entendre el paper de l'equipament municipal amb relació a l'entorn i, mitjançant un treball d'observació i de converses o passejades, podem **comprendre'n el funcionament, detectar les mancances i les oportunitats de transformació**. Amb aquests resultats s'elaboren unes cartografies per a cada un dels equipaments, així com una llista de fortaleses i recomanacions de transformació de disseny, gestió i programació des de la perspectiva de gènere. En aquesta llista s'inclouen les més rellevants.

Les converses o passejades donen lloc a uns textos dels quals s'analitza el contingut. L'anàlisi de contingut parteix del principi que examinant textos és possible conèixer-ne no només el significat, sinó la informació referent a la manera com s'han produït. Es tracta d'establir categories, classificar el text segons aquestes categories i refondre la informació més rellevant a la llista de fortaleses i recomanacions de transformació.

3.2. Llista dels equipaments seleccionats

A continuació s'adjunta la llista dels equipaments seleccionats per fer l'estudi.

Nom	Tipus d'equipament	Districte (barri)	Valor		
			Disseny i multifuncionalitat	Identitat i simbolisme	Entorn
Centre Cívic Ateneu Fort Pienc	Equipament cultural	L'Eixample (el Fort Pienc)	☒	☐	☒
Mercat de la Concepció	Equipament comercial	L'Eixample (la Dreta de l'Eixample)	☒	☒	☐
Centre de Serveis Socials Cotxeres de Sants i Punt d'Informació i Atenció a les Dones de Sants-Montjuïc (PIAD)	Equipaments d'atenció i inclusió social	Sants-Montjuïc (Sants)	☒	☒	☒
Centre Esportiu Municipal Can Dragó	Equipament esportiu	Nou Barris (Porta)	☒	☒	☒
Espai Familiar i Centre Obert Municipal Sant Martí	Equipaments d'infància	Sant Martí (Sant Martí de Provençals)	☒	☒	☒
Casal de Gent Gran del Baix Guinardó	Equipament per a la gent gran	Horta-Guinardó (el Baix Guinardó)	☒	☐	☒
Espai Jove Garcilaso	Equipament juvenil	Sant Andreu (la Sagrera)	☒	☒	☒
Biblioteca Sagrada Família - Josep M.Ainaud de Lasarte	Biblioteca	L'Eixample (la Sagrada Família)	☒	☐	☒

3.3. Guia per a la lectura de la documentació gràfica

A partir del treball de camp es genera una documentació específica per a cada equipament municipal; aquesta documentació s'estructura en els apartats següents:

Descripció general de l'equipament i explicació general del treball de camp.

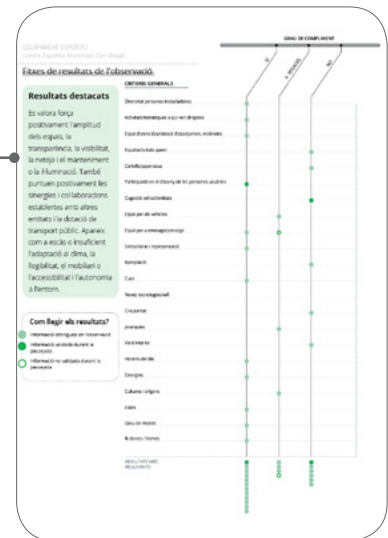
El **context** de l'equipament es descriu amb una breu explicació de l'entorn i amb una ortofotografia, en què es mostren les distàncies i els temps de recorregut a peu, les parades de transport públic i les entitats de l'entorn més pròxim.

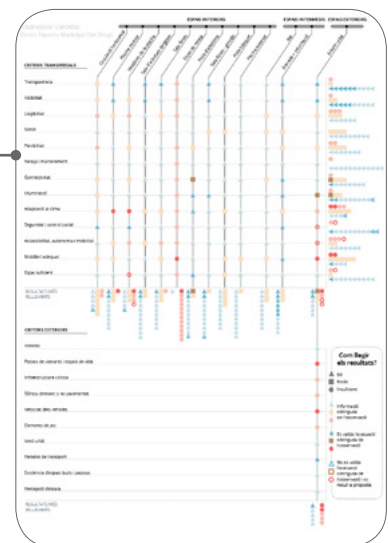
El **mapa d'agents** recull els agents que participen en l'equipament. En el cercle intern (de color verd) hi ha els agents que es relacionen directament amb el funcionament i les dinàmiques de l'equipament. En un segon cercle, més extern (de color salmó), hi ha els agents que no tenen una relació amb l'equipament tan directa com els anteriors, però sí que hi generen certes sinergies. Per últim, en el cercle exterior (de color salmó suau) és on consten alguns programes i activitats que es fan a l'equipament. Cal dir que només es recull la informació que es transmet durant les entrevistes i les passejades.

Els resultats d'anàlisi i diagnosi obtinguts de l'observació es recullen en les **fitxes de resultats de l'observació**:

Hi ha un **diagrama** que recull la classificació dels **critèris generals** segons el grau de compliment ("sí", "a vegades" o "no"). A la part inferior, també hi ha la suma de tots els resultats segons el grau de compliment, és a dir, la suma de tots els criteris generals que s'ha valorat que sí que es compleixen, els que es compleixen a vegades i els que no es compleixen mai. Per tant, es pot obtenir una radiografia general de l'equipament quant a temàtiques més generals i de gestió.

Hi ha un altre **diagrama** que recull la valoració dels **critèris transversals i exteriors** segons l'espai que s'ha analitzat. Aquest diagrama té dos tipus de lectura: una de vertical, en què a la part inferior hi ha les sumes de les valoracions per a cada espai observat, i una altra d'horitzontal, en què a la dreta hi ha la valoració obtinguda per a cada criteri. Per tant, es pot fer una anàlisi segons l'espai o el criteri en funció de si obté uns resultats més bons o més dolents.

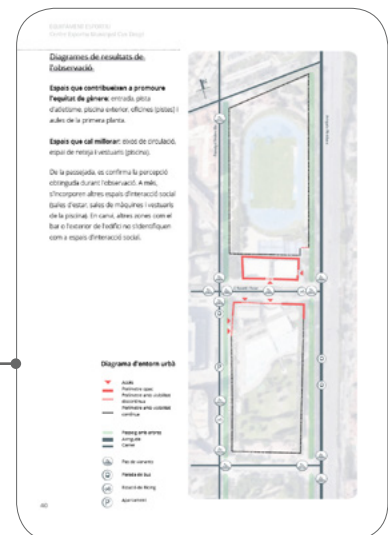

En els dos diagrames anteriors, la valoració serà positiva o negativa segons el símbol en què es troba grafiat, tal com s'especifica a la llegenda del segon diagrama: El triangle és "bé"; el quadrat, "escàs", i el cercle, "insuficient".

El color del símbol indica la font de la informació. Si és clar, significa que la conclusió és fruit de les observacions tècniques. Si és fosc, és una conclusió fruit de les observacions tècniques validada durant la passejada. Per últim, si el símbol està buit, la conclusió s'ha extret de les passejades, però es contradiu amb l'observació tècnica.

Els resultats d'anàlisi i diagnosi obtinguts de l'observació es recullen als **diagrames de resultats de l'observació**, que són els següents:

Diagrama d'entorn urbà: és una ortofotografia en què es grafia la informació urbana de l'entorn més proper a l'equipament, per exemple, s'especifica el tipus de via (avinguda, carrer..., i si incorpora carril bici) i se situen les parades de transport públic i els passos de vianants. També es classifica el perímetre de l'equipament, quines zones tenen un perímetre opac, quines tenen visibilitat discontinua o quines visibilitat continua, i els accessos.

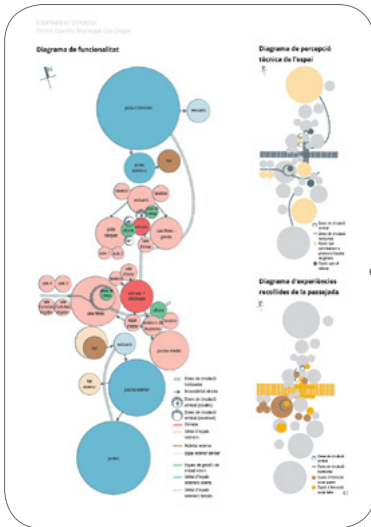

Diagrama de funcionalitat: és un dibuix del programa de l'equipament en què s'anota la distribució de l'equipament segons les plantes. Els colors classifiquen els tipus d'espais, tal com es mostra a la llegenda (gestió interna, activitats externes, espais oberts...). La lectura d'aquest diagrama s'acompanya de dos esquemes:

-El primer és el **diagrama de percepció tècnica** de l'espai, que és fruit de les observacions tècniques. S'hi subratllen amb un color diferent els espais d'equitat i els espais d'equitat feble. S'entén que els *espais d'equitat* són aquells espais més neutres, que poden utilitzar de manera fàcil totes les persones i que no generen discriminacions.

-El segon és el **diagrama d'experiències recollides a la passejada**, en què els espais es pinten d'un color o un altre segons els graus d'interacció (fort o feble). És a dir, es destaquen els espais que durant la passejada s'han detectat com a espai de trobada i socialització, o al contrari.

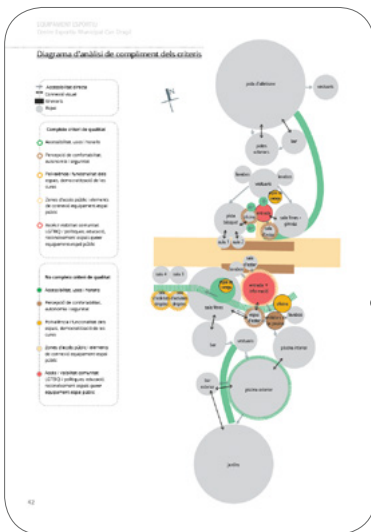

Diagrama d'anàlisi del compliment dels criteris: és un resum del que s'ha anotat als diagrames anteriors. Es poden detectar quins criteris de qualitat són més forts i quins més febles.

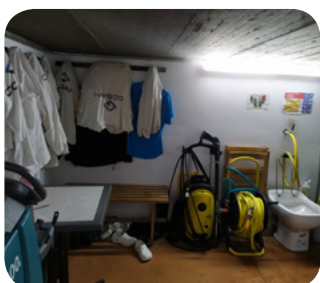
Finalment, les **conclusions i recomanacions de disseny, gestió i programació des de la perspectiva de gènere** recullen les fortaleses i les recomanacions de transformació.

3.4. Anàlisi per tipus d'equipament municipal

- A. Equipament esportiu: Centre Esportiu Municipal Can Dragó.
- B. Equipament juvenil: Espai Jove Garcilaso.
- C. Equipament d'infància: Espai Familiar i Centre Obert Municipal Sant Martí.
- D. Equipament per a la gent gran: Casal de Gent Gran del Baix Guinardó.
- E. Equipament d'atenció i inclusió social: Centre de Serveis Socials Cotxeres de Sants i Punt d'Informació i Atenció a les Dones de Sants-Montjuïc (PIAD).
- F. Equipament comercial: Mercat de la Concepció.
- G. Equipament cultural: Centre Cívic Ateneu Fort Pienc.
- H. Biblioteca: Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte

EQUIPAMENT ESPORTIU

Centre Esportiu Municipal Can Dragó

Descripció de l'equipament

Nom

Centre Esportiu Municipal Can Dragó

Tipologia

Equipament esportiu

Adreça

Carrer de Rosselló i Porcel, 7-11, 08016
Barcelona

Superfície

35.000 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

7.800 persones

Observació

Dia de l'observació

Dijous, 17 d'octubre de 2019

Horari

Matí (9-14 h)

Persona/es entrevistada/es

1 dona (directora general del grup Eurofitness)
1 home (director)

Espais estudiats

Zones de circulació horitzontal / Piscina interior / Vestidors de la piscina / Sala d'activitats dirigides / Sala fitnes / Espai de neteja / Pista d'atletisme / Sala fitnes - gimnàs / Pista bàsquet / Piscina exterior / Bar / Entrada + informació / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

Dilluns, 4 de novembre de 2019

Horari

Migdia (13-15 h)

Nombre de persones

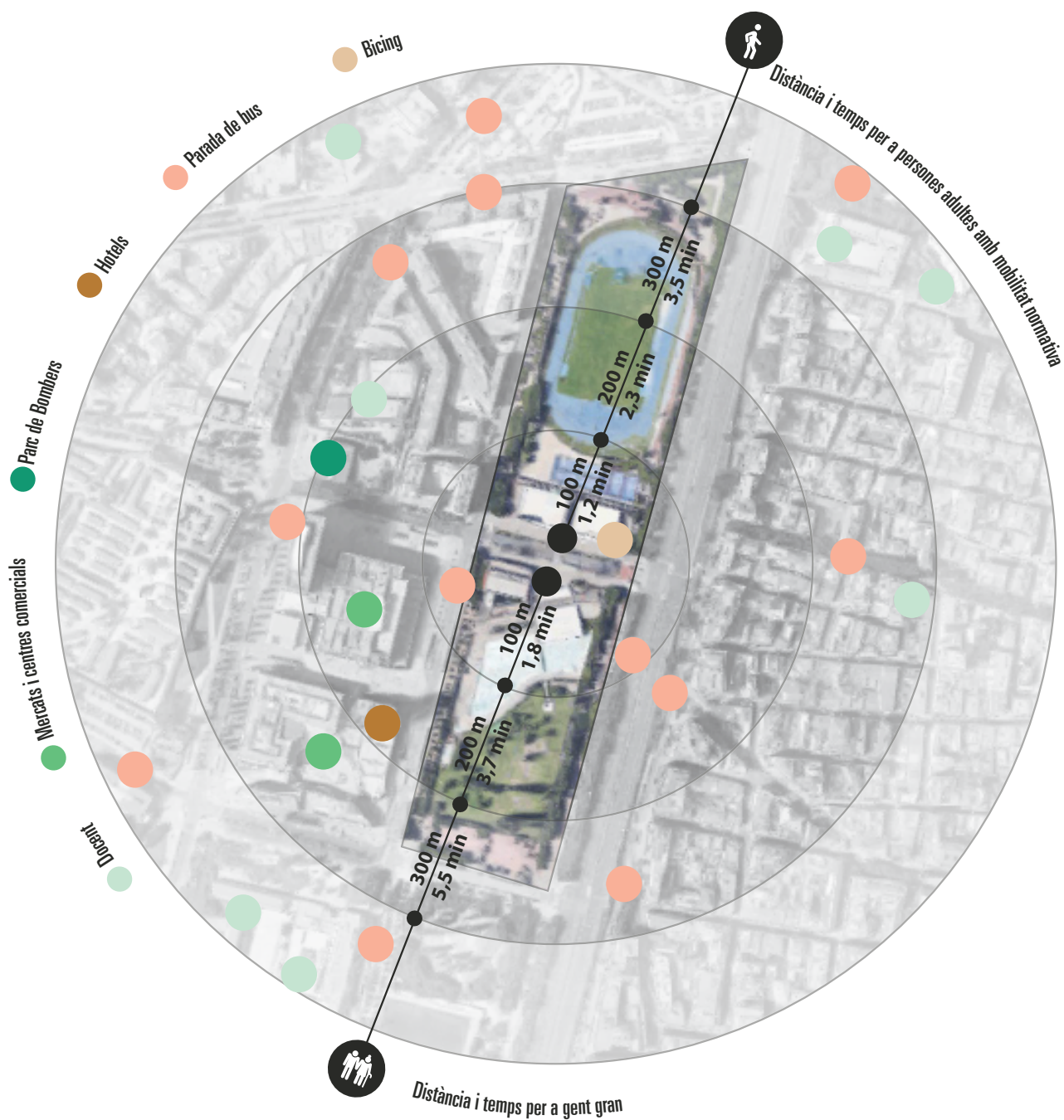
5 dones + 2 homes

Perfil dels i les participants

5 dones (representant d'una associació esportiva, responsable del personal de neteja, usuària jove i 2 dinamitzadores), i també 2 homes (coordinador d'esports i usuari adult)

Context

Aquest equipament municipal se situa en un teixit urbà consolidat de baixa densitat, teixit social que ha rebut diferents onades migratòries i molt marcat per infraestructures viàries com la Meridiana.

Mapa d'agents

El mapa d'agents mostra una molt variada i extensa xarxa d'entitats i persones usuàries d'aquest equipament.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- Programes i activitats (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

Fitxes de resultats de l'observació

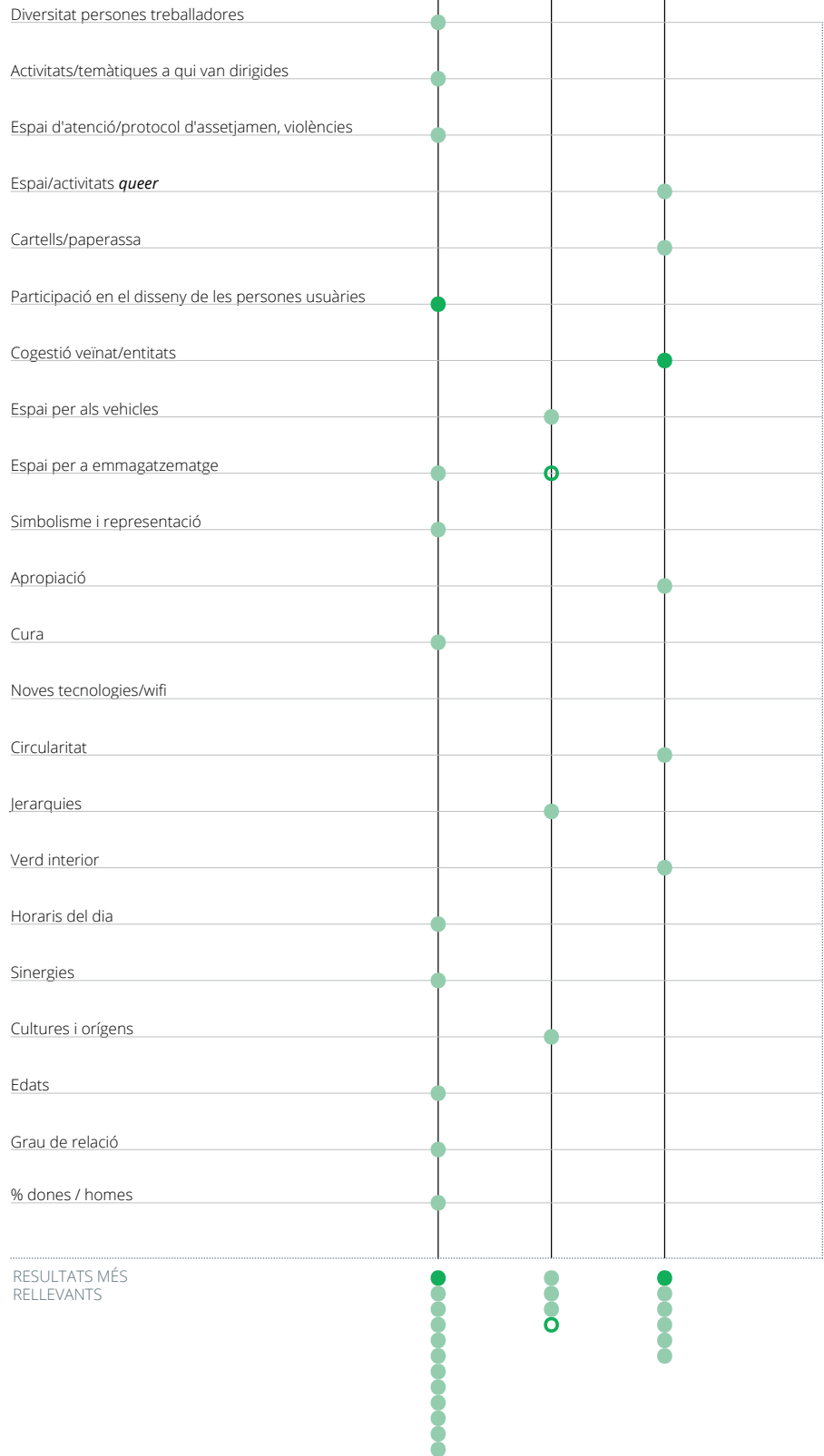
Resultats destacats

Es valora força positivament l'amplitud dels espais, la transparència, la visibilitat, la neteja i el manteniment o la il·luminació. També puntuen positivament les sinergies i col·laboracions establertes amb altres entitats i la dotació de transport públic. Apareix com a escàs o insuficient l'adaptació al clima, la llegibilitat, el mobiliari o l'accessibilitat i l'autonomia a l'entorn.

Com llegir els resultats?

- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

CRITERIS GENERALS

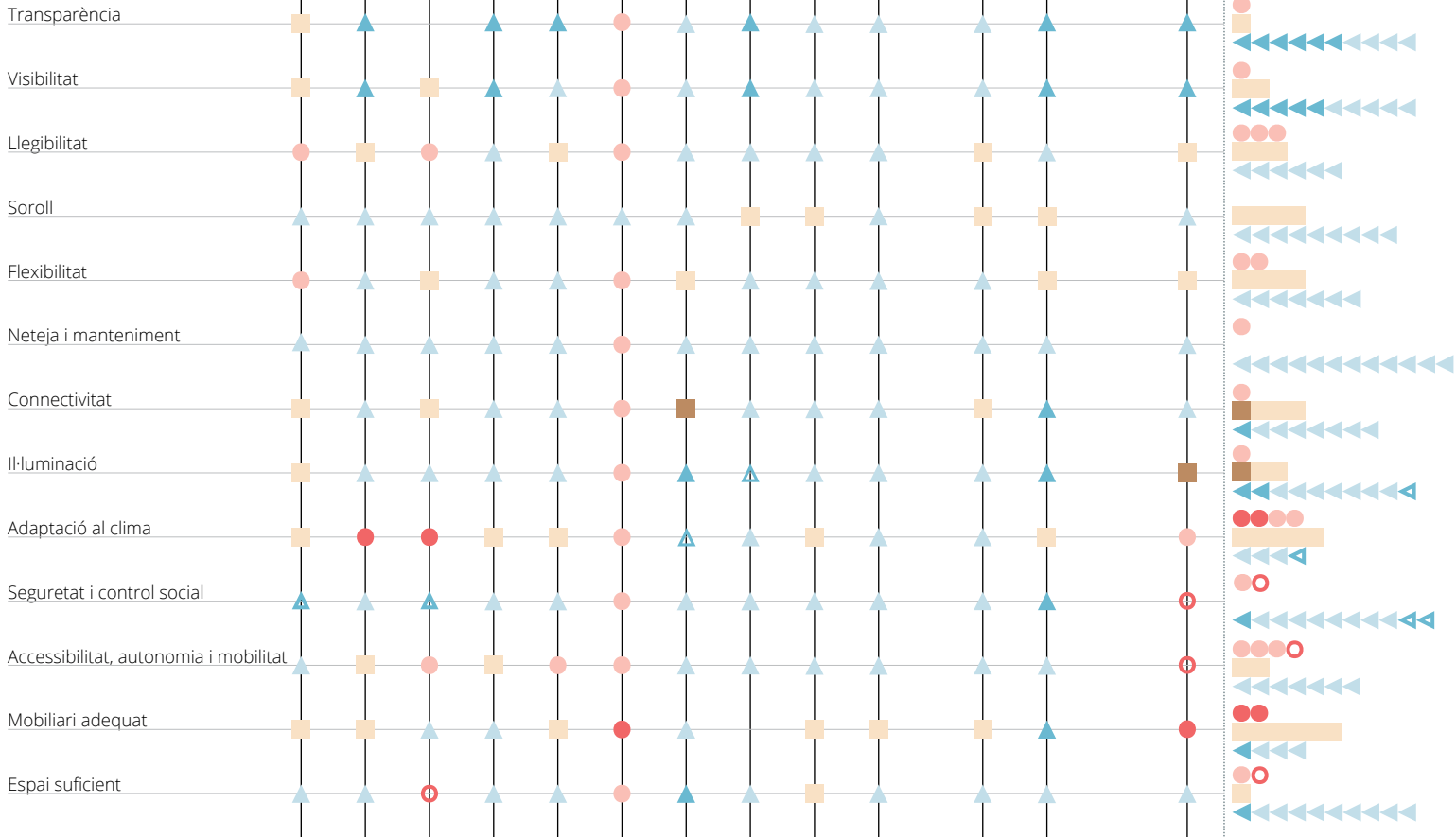

ESPAIS INTERIORS

ESPAIS INTERMEDIIS

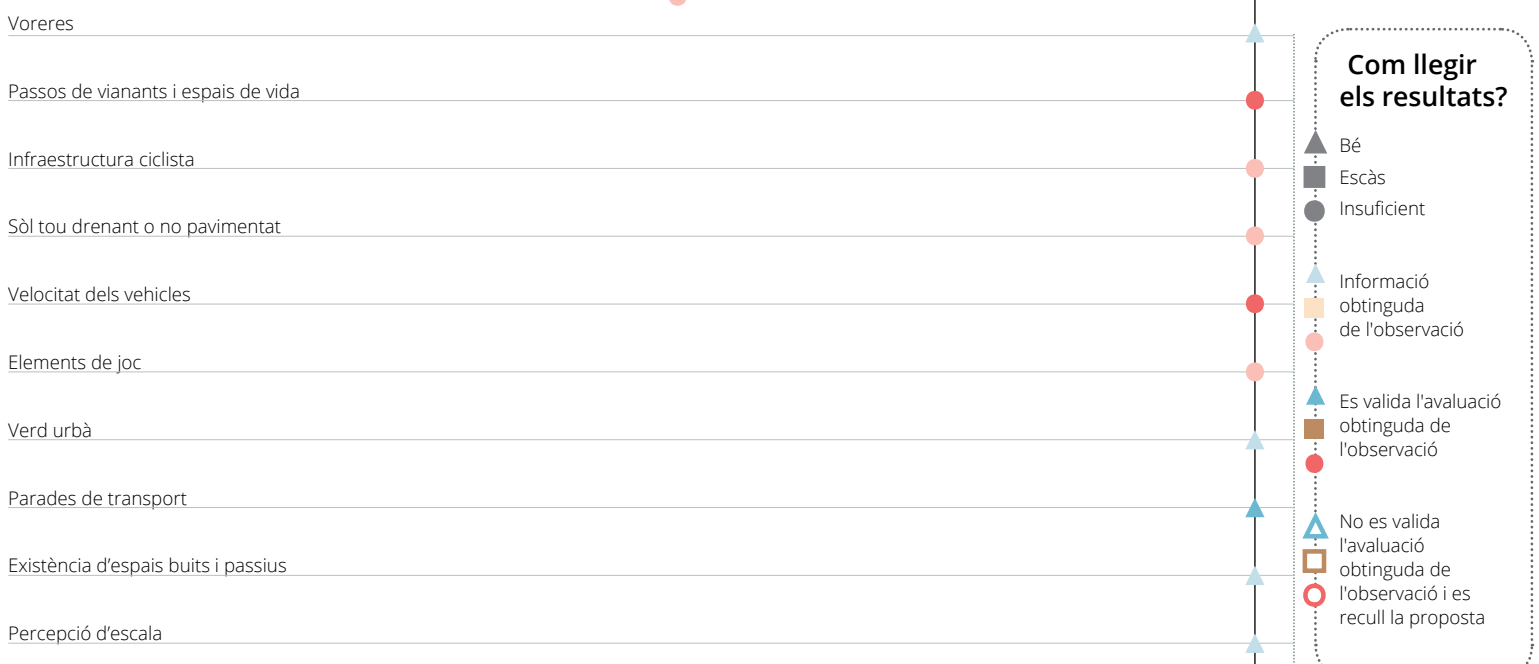
ESPAIS EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- ▲ No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure

l'equitat de gènere: entrada, pista d'atletisme, piscina exterior, oficines (pistes) i aules de la primera planta.

Espais que cal millorar: eixos de circulació, espai de neteja i vestuaris (piscina).

De la passejada, es confirma la percepció obtinguda durant l'observació. A més, s'incorporen altres espais d'interacció social (sales d'estar, sales de màquines i vestuaris de la piscina). En canvi, altres zones com el bar o l'exterior de l'edifici no s'identifiquen com a espais d'interacció social.

Diagrama d'entorn urbà

- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Passeig amb arbres
- Avinguda
- Carrer
- Pas de vianants
- Parada de bus
- Estació de Bicing
- Aparcament

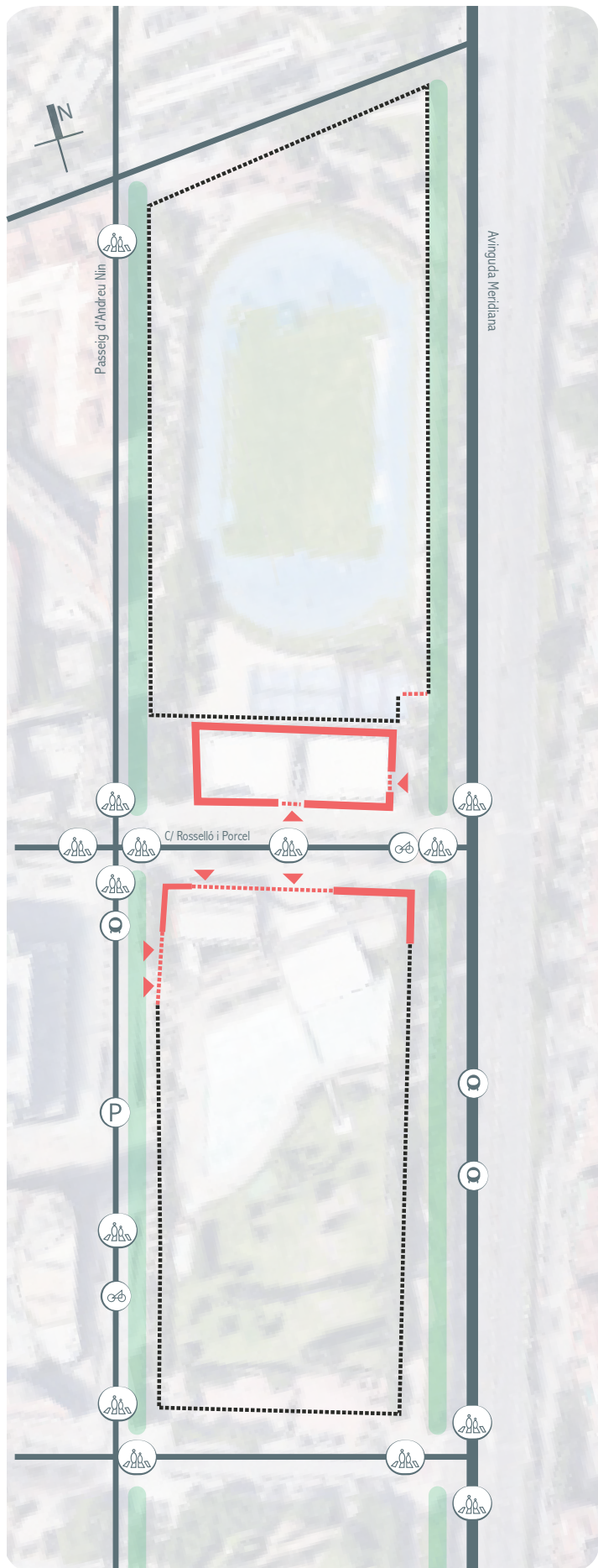

Diagrama de funcionalitat

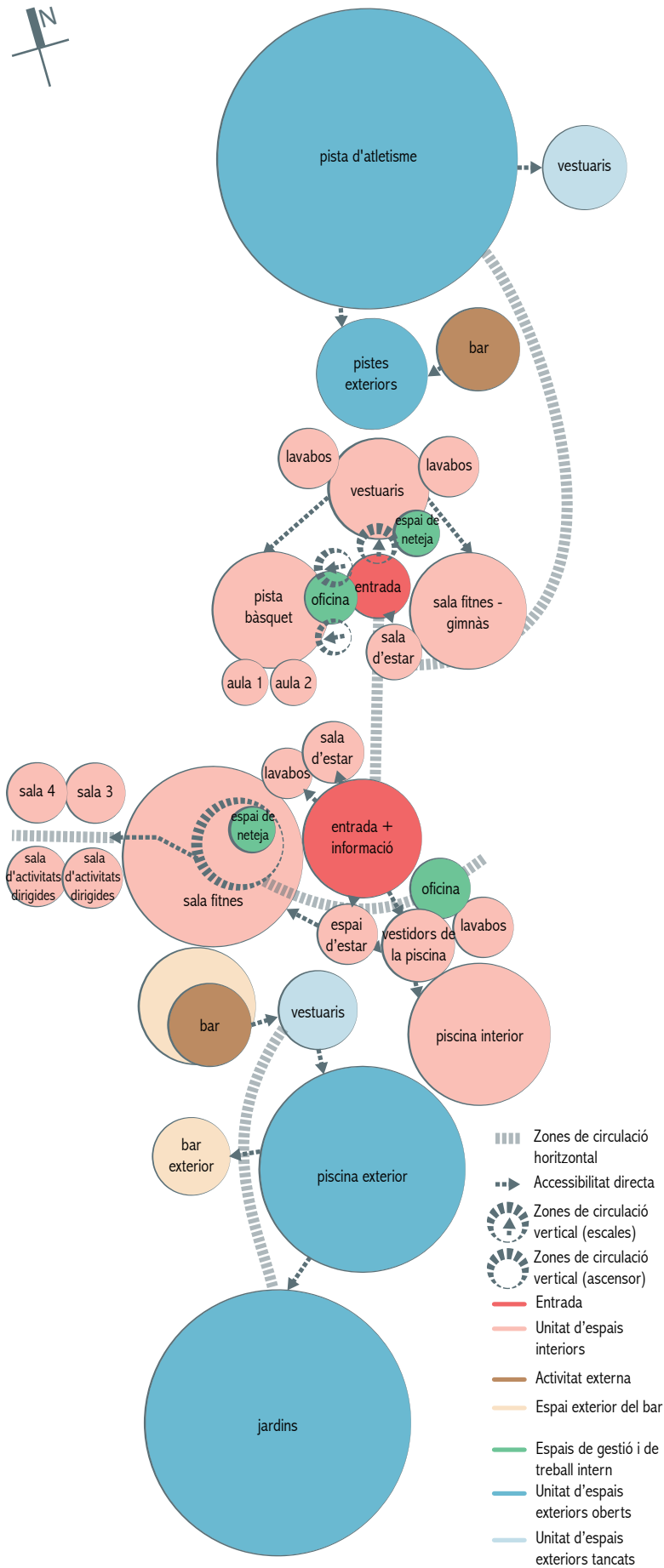

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

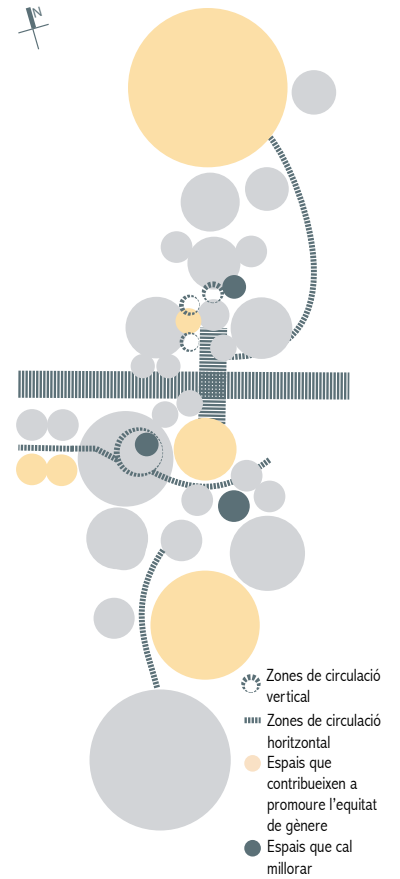

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

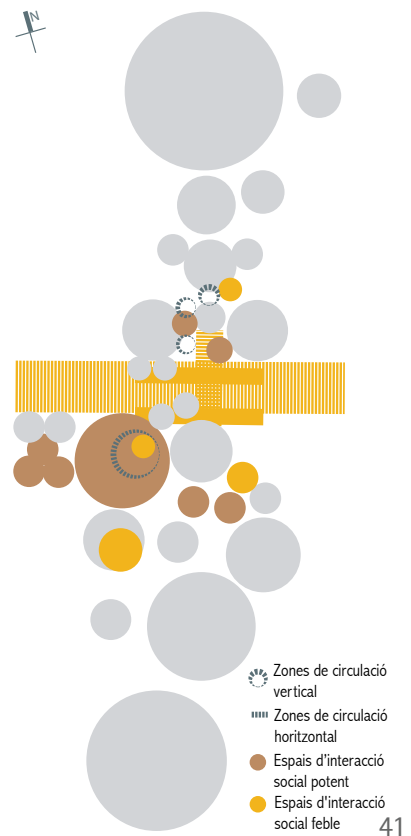
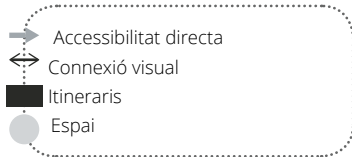

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

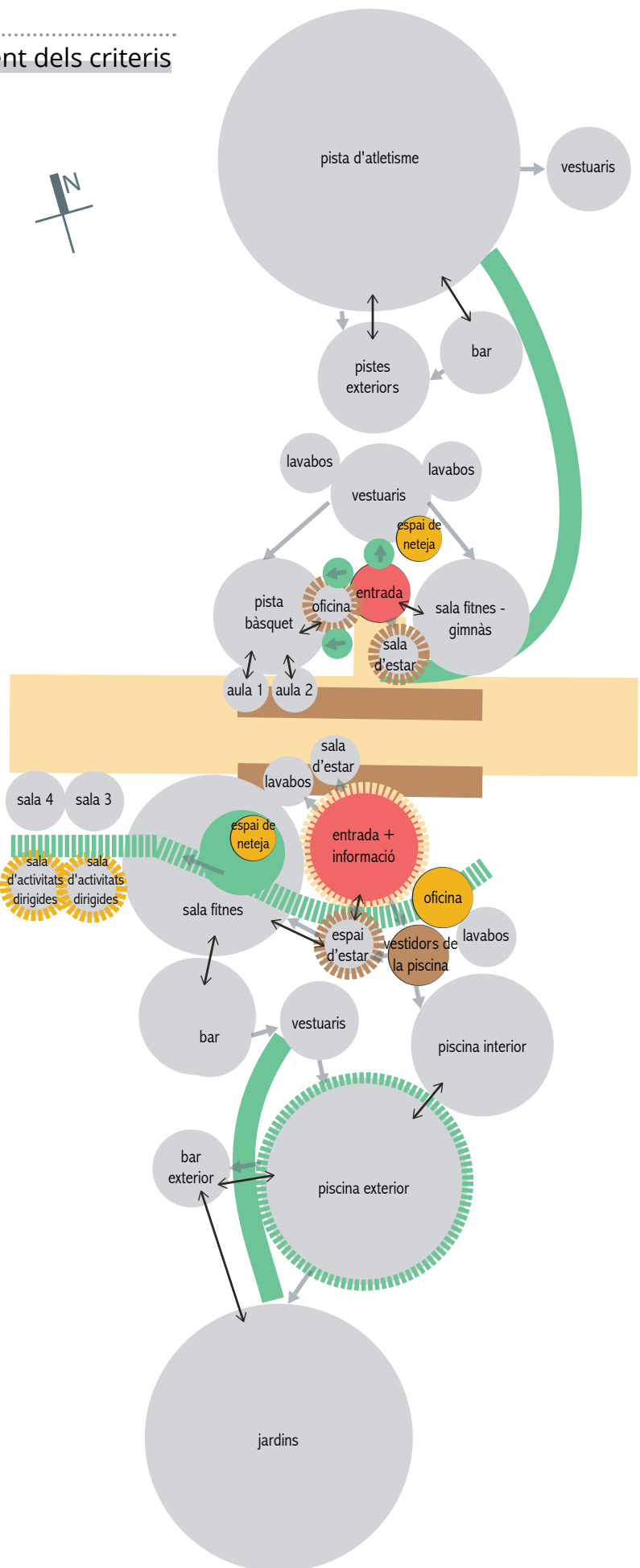

Compleix criteri de qualitat

- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

No compleix criteri de qualitat

- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Connexió visual entre espais per al control informal
- Entrada de llum natural
- Espais d'estar com a espais de socialització i de fer comunitat
- Espai d'entrada com a espai d'estada i d'interacció social
- La pista d'atletisme convida a fer activitats amb infants a l'estiu

Recomanacions de transformació

- Connectivitat entre els dos equipaments i manca d'elements urbans per crear vida a l'exterior de l'edifici
- Crear una oficina per als treballadors i treballadores
- Millora de les condicions de l'espai de neteja amb armariets per emmagatzemar objectes personals amb seguretat, poder-se canviar còmodament, també fent-los més acollidors i confortables... Es pot fer servir l'espai de vestidors de l'equipament

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Activitats i col·laboracions amb altres equipaments
- Horaris de les activitats adaptats a les famílies (permet la conciliació de l'esport familiar)
- Cura de les persones usuàries
- Gestió i activitats amb moltes entitats del barri
- Adaptació dels horaris per visibilitzar l'equip de neteja
- Curs de gènere

Recomanacions de transformació

- Equilibrar els espais per eliminar les jerarquies, com per exemple utilitzar alguns espais que no tenen ús o que estan desaprofitats perquè els treballadors i treballadores disposin de més espai

EQUIPAMENT JUVENIL

Espai Jove Garcilaso

Descripció de l'equipament

Nom

Espai Jove Garcilaso

Tipologia

Equipament juvenil

Adreça

Carrer de Garcilaso, 103, 08027 Barcelona

Superfície

3.400 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

90.826 persones

Observació

Dia de l'observació

Dijous, 24 d'octubre de 2019

Horari

Tarda (15.30-16.30 h)

Persona/es entrevistada/es

1 dona (directora tècnica de l'Espai Jove Garcilaso)

Espais estudiats

Sala d'estudi / Espai de neteja / Lavabos / Oficina / Zones de circulació vertical (escales) / Intercanviadors - sala gran / Sala pròpolis / Entrada, informació, bar / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

Dilluns, 14 de novembre de 2019

Horari

Tarda (18-19 h)

Nombre de persones

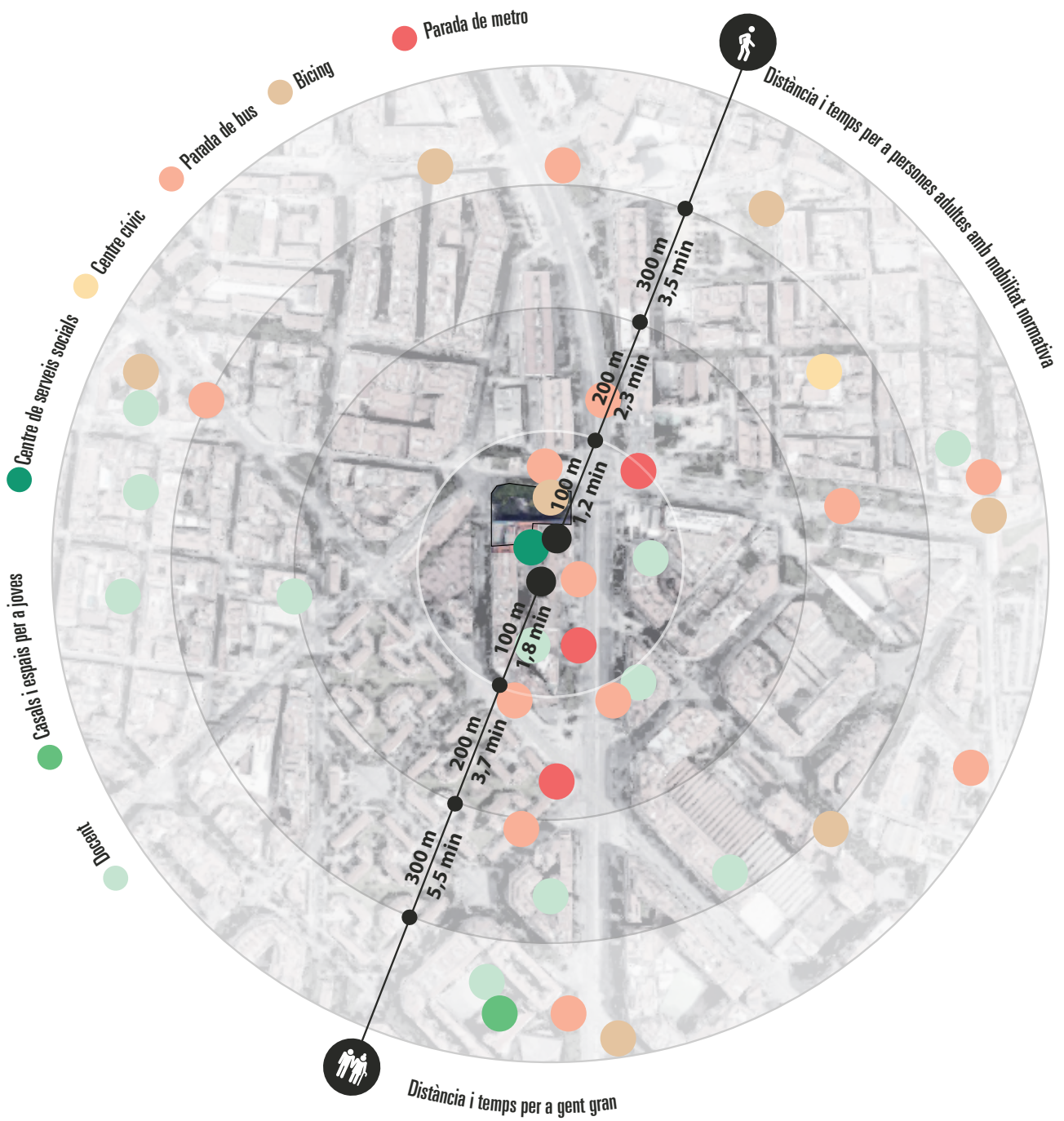
6 dones + 1 home

Perfil dels i les participants

6 dones (conserge, 2 persones joves d'intercanviador jove, directora administrativa, responsable del personal de neteja, 1 persona d'associacionisme) i 1 home (1 jove que fa practiques al servei audiovisual)

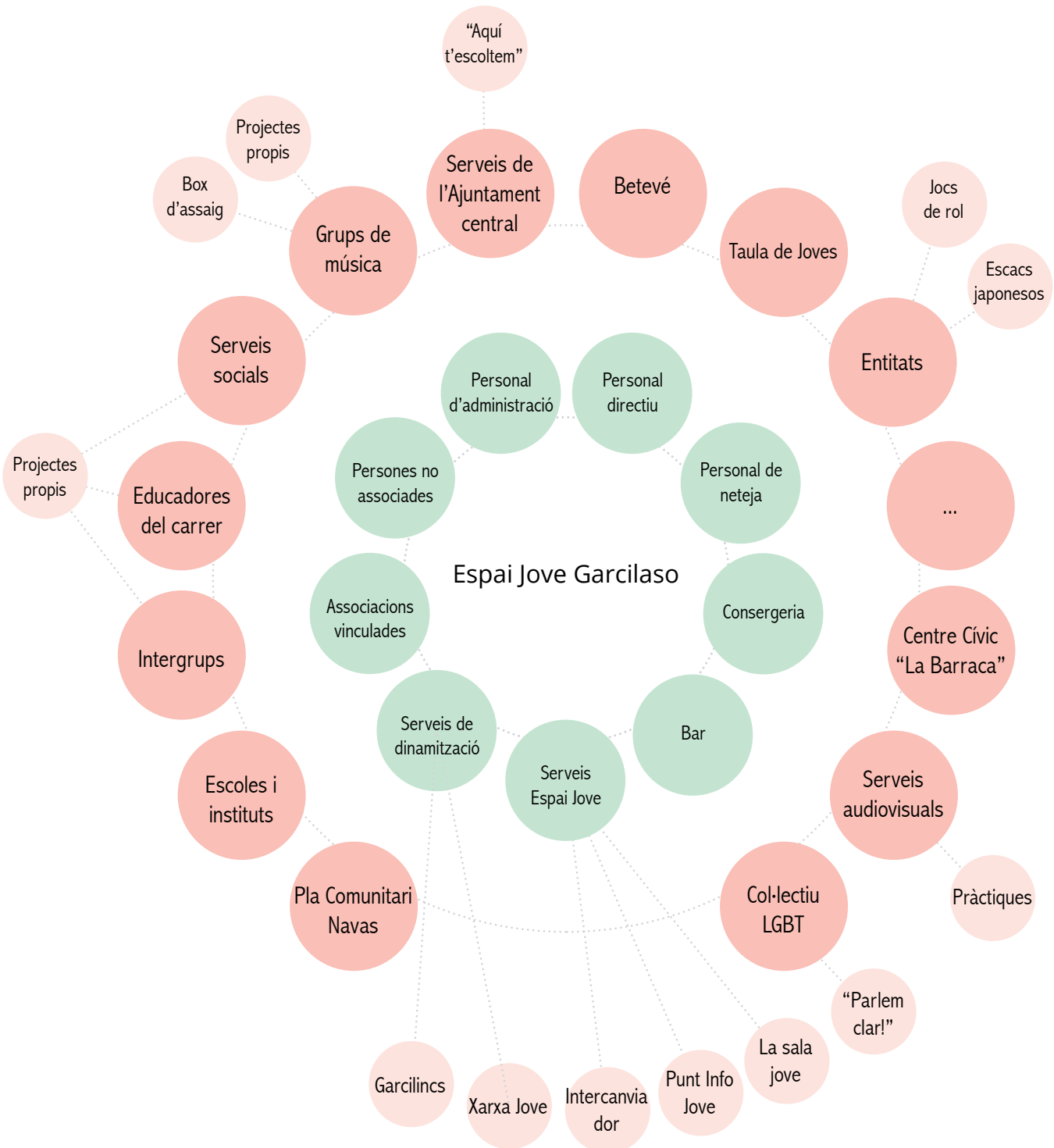
Context

Aquest equipament municipal se situa al centre del barri de la Sagrera, a prop de la Meridiana i de nodes intercanviadors de transport públic metropolitan, com l'estació d'autobusos, metro i tren.

Mapa d'agents

El mapa d'agents mostra una molt variada i extensa xarxa d'entitats i persones usuàries d'aquest equipament, en relació amb els joves. És un espai de referència a escala de ciutat i ofereix programes, espais i serveis molt diversos.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- Programes i activitats (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

Fitxes de resultats de l'observació

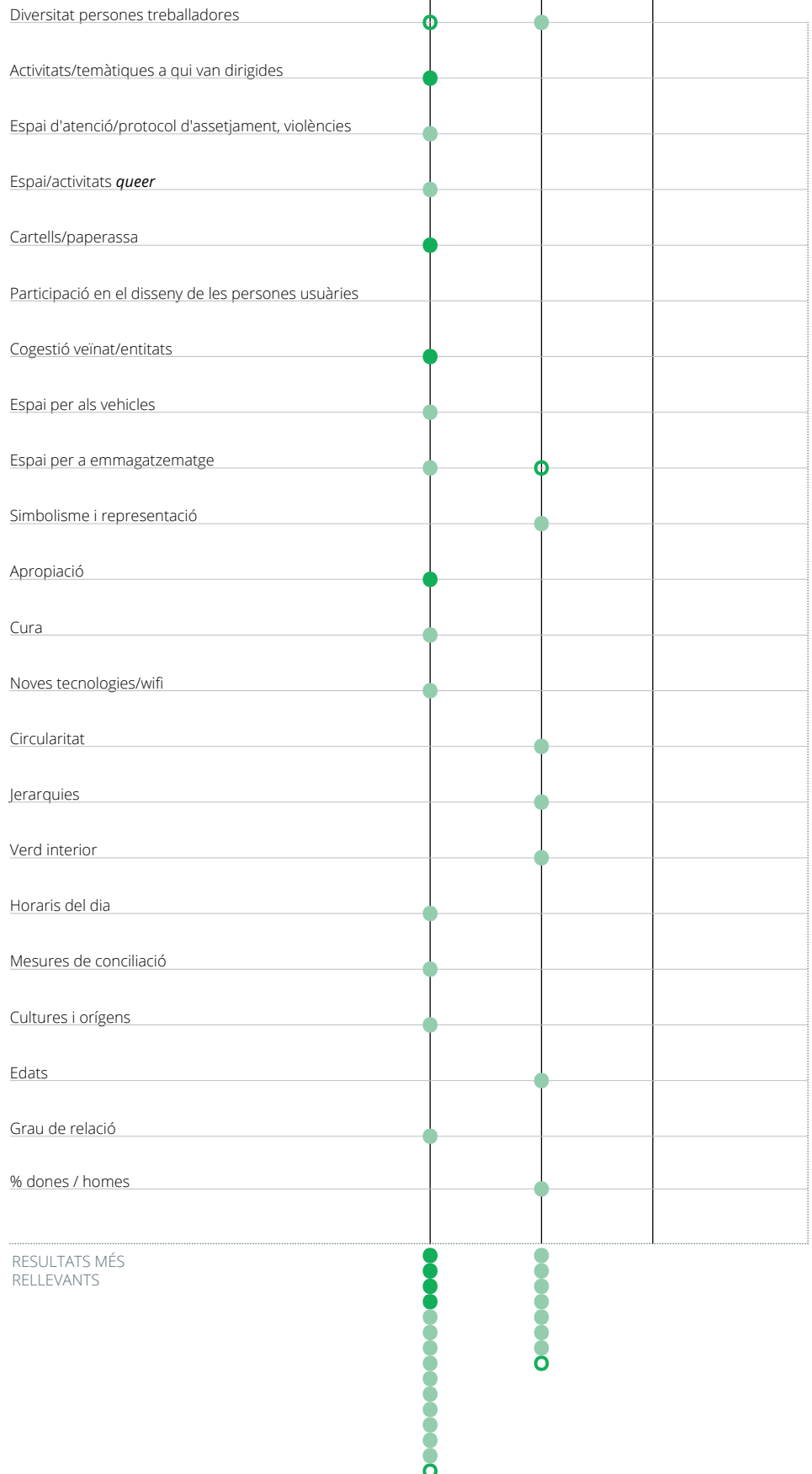
Resultats destacats

Es valora positivament la transparència entre els espais, el control informal i la flexibilitat de les sales. Destaca de manera positiva l'apropiació i la cogestió dels espais, així com les activitats temàtiques que ofereix l'equipament. En canvi, el criteri de qualitat del soroll es valora insuficient.

Com llegir els resultats?

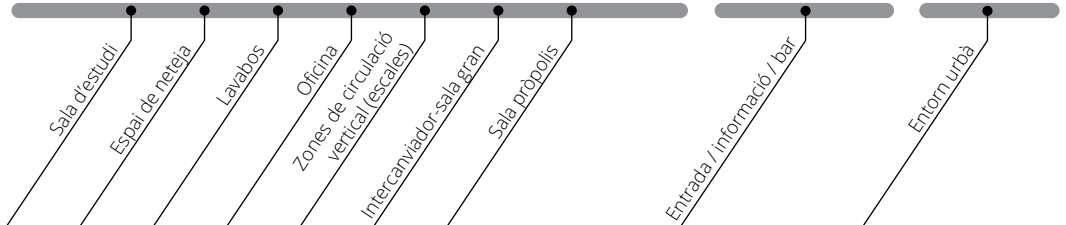
- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

CRITERIS GENERALS

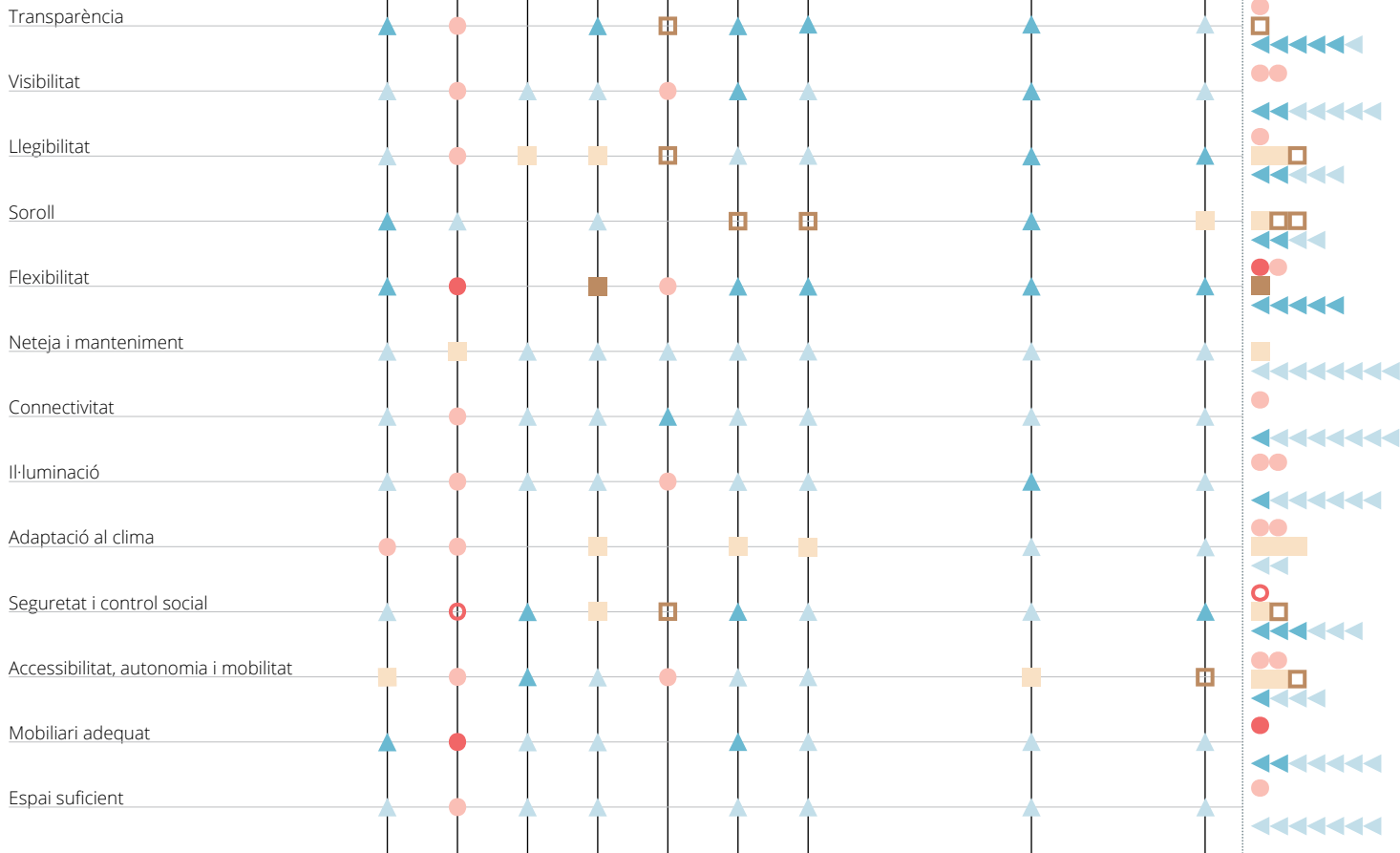

ESPAIS INTERIORS

ESPAIS INTERMEDIIS ESPAIS EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure

l'equitat de gènere: entrada, espai d'informació, bar, oficina, plaça a la primera planta. Sales, intercanviador, sala pròpolis a la segona i tercera planta. Oficina i sales d'estudi a la cinquena i sisena planta.

Espais que cal millorar: zones de circulació vertical, espais de neteja.

De la passejada, es confirma la percepció obtinguda durant l'observació. A més, s'incorporen altres espais d'interacció social (escales a la planta baixa i sala de les associacions a la cinquena planta). En canvi, altres zones com les zones de circulació vertical no s'identifiquen com a espais d'interacció social.

Diagrama d'entorn urbà

- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carril bici
- Avinguda
- Carrer
- Pas de vianants
- Parada de bus
- Estació de Bicing
- Aparcament

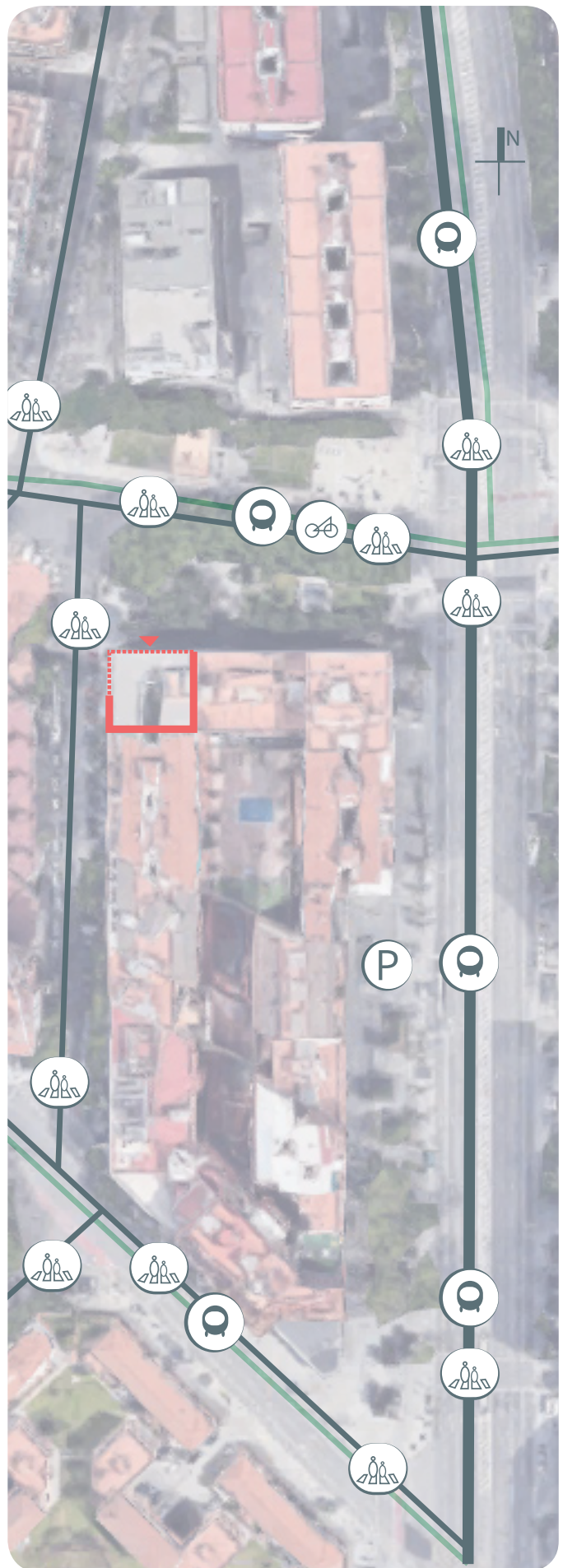

Diagrama de funcionalitat

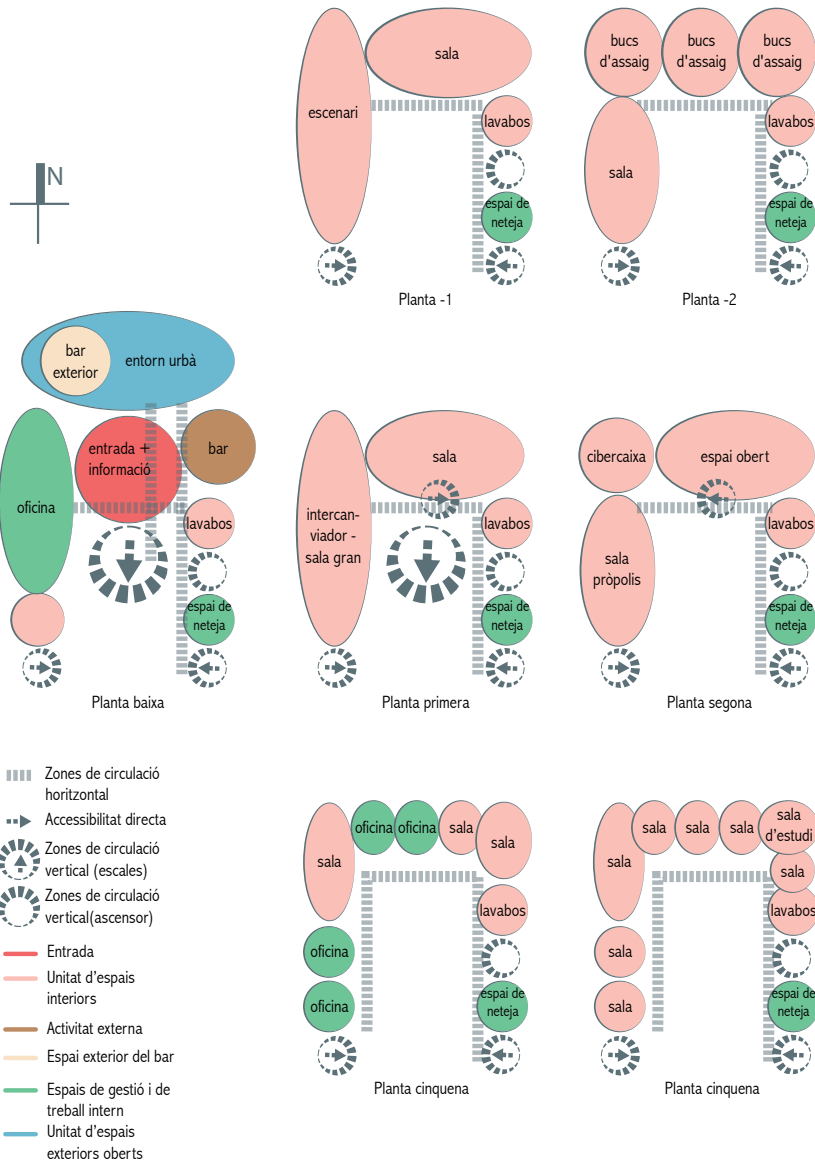

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

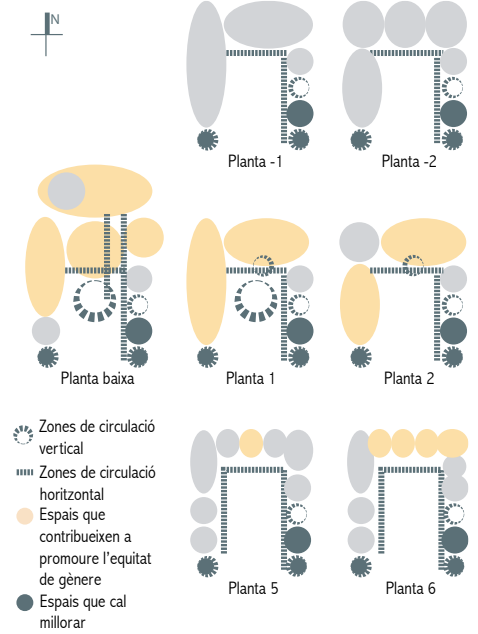

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

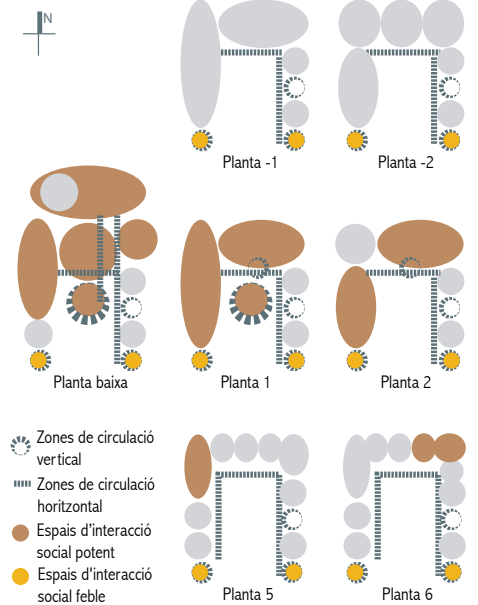
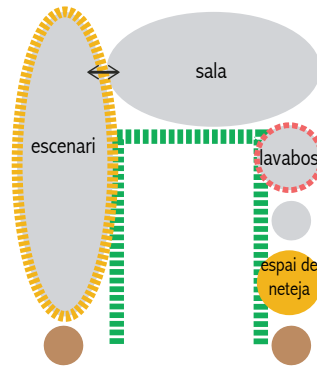
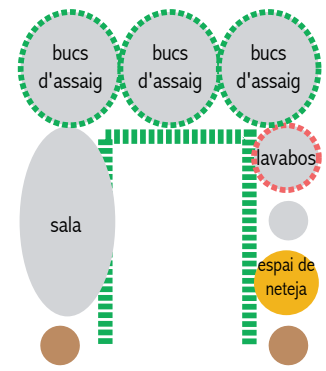

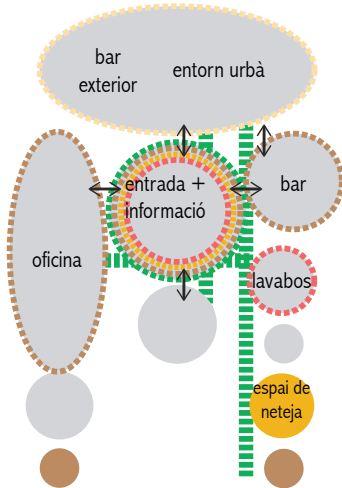
Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

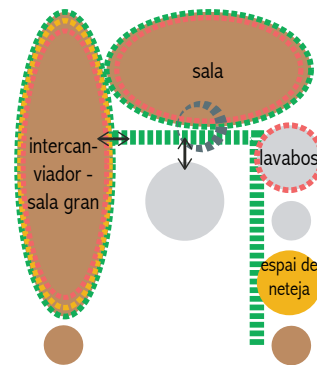
Planta -1

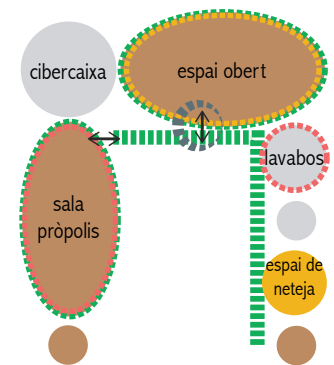
Planta -2

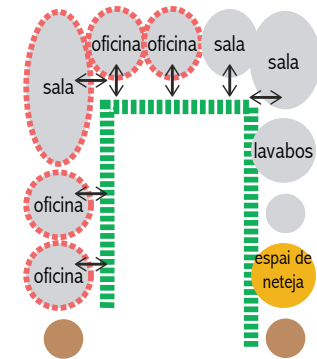
Planta baixa

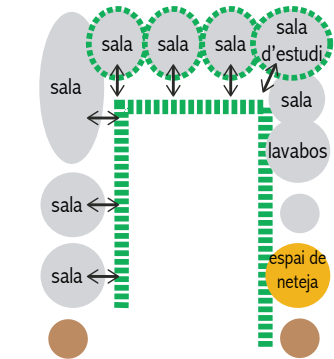
Planta primera

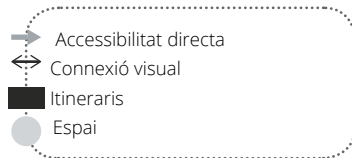
Planta segona

Planta cinquena

Planta cinquena

Compleix criteri de qualitat

- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

No compleix criteri de qualitat

- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Connexió visual entre espais a la planta baixa per al control informal
- Espais d'estar i espais de pas com a espais de socialització
- Espai d'entrada i exterior com a espais d'estada i d'interacció social
- Espais amb flexibilitat (intercanviador, sala gran, escenari...)
- Ben connectat amb la ciutat

Recomanacions de transformació

- Millorar els problemes de sonorització entre els espais pròpolis i intercanviador

- Transformar la pell de la façana (doble pell, una de fixa i l'altra mòbil) amb un mecanisme més flexible i que es pugui adaptar als requeriments interns
- Repensar en nucli de les escales per la inseguretat de l'espai reforçant el seu control informal, per exemple fent l'espai més transparent fent obertures als paraments verticals
- Millora de les condicions de l'espai de neteja ampliant la seva superfície, si és possible, i també fent-los més acollidors i confortables

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Activitats i col·laboracions amb altres equipaments i serveis
- Horaris de les activitats adaptats a la gent jove
- Cura de les persones usuàries per part de l'equip tècnic
- Gestió i activitats amb moltes entitats i col·lectius
- Visibilitat de temes LGTBIQ
- Programació de les activitats amb la gent jove
- Es permet l'apropiació de l'espai (decoració, cartells, etcètera)
- Idioma lingüístic i visual inclusiu

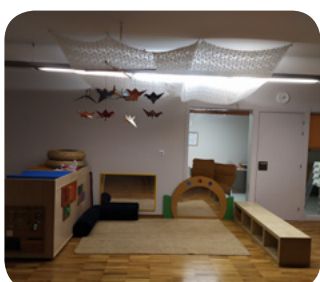
- Apropiació de l'espai exterior per fer activitats durant l'estiu
- Llar per a moltes activitats i iniciatives

Recomanacions de transformació

- Plantejar una nova situació per al control del panell elèctric, actualment a l'última planta, es detecta i es percep un espai insegur
- Incorporar verd interior a l'equipament

EQUIPAMENT D'INFÀNCIA

Espai Familiar i Centre Obert Municipal Sant Martí

Descripció de l'equipament

Nom

Espai Familiar i Centre Obert Municipal Sant Martí

Tipologia

Equipament d'infància

Adreça

Carrer de Huelva, 36, 08020 Barcelona

Superfície

1.400 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

120 persones

Observació

Dia de l'observació

Dijous, 25 d'octubre de 2019

Horari

Migdia (12-13 h)

Persona/es entrevistada/es

1 dona (directora de l'Espai Familiar i Centre Obert)

Espais estudiats

Espai de joves / Biblioteca / Despatx equip d'educadors / Aula polivalent exterior / Aula informàtica / Aula polivalent interior / Cuina / Espai de neteja / Magatzem / Lavabos / Pati / Administració - entrada / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

Dilluns, 25 de novembre de 2019

Horari

Migdia (12-13 h)

Nombre de persones

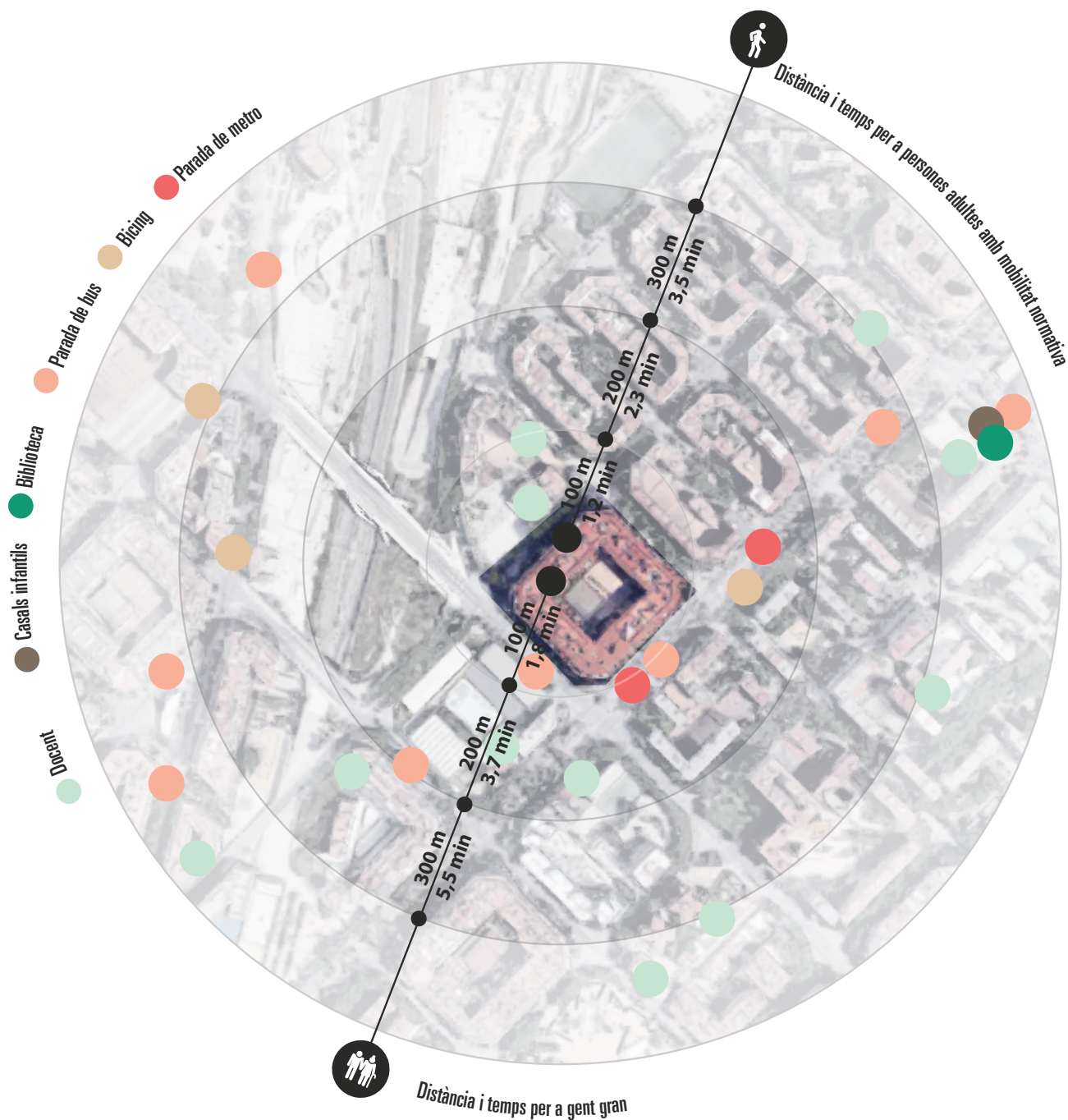
3 dones

Perfil dels i les participants

3 dones (directora, dinamitzadora, usuària)

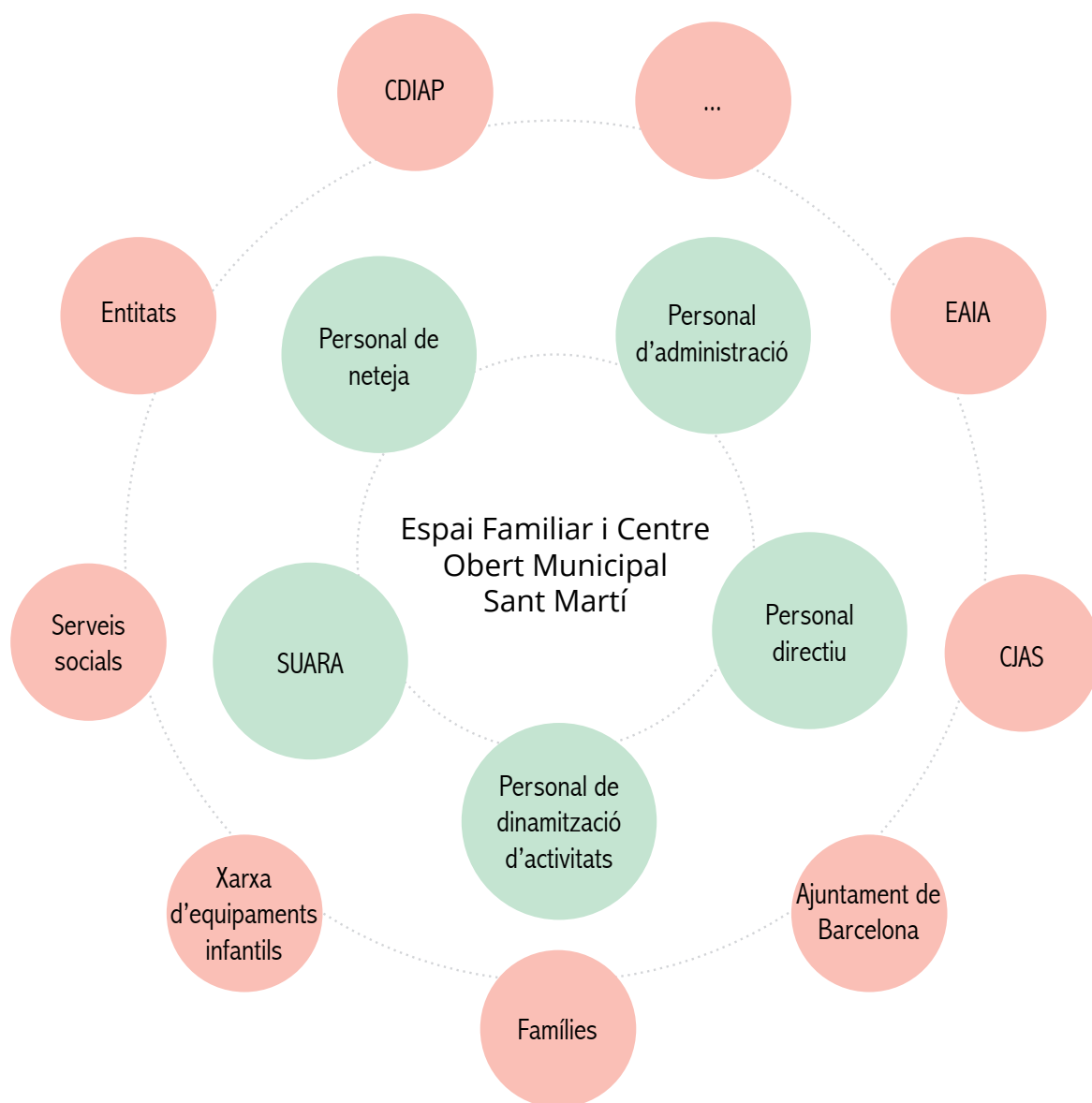
Context

Aquest equipament municipal se situa en un teixit urbà consolidat de barri residencial i connectat amb una xarxa verda. Es posiciona enmig de dues grans infraestructures, la Gran Via i les vies del tren.

Mapa d'agents

El mapa d'agents mostra sinergies entre l'espai familiar i la xarxa d'equipaments infantils i de serveis socials. Ofereix un seguit de programes promoguts per l'Ajuntament de Barcelona. Un dels agents principals són les famílies.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

Fitxes de resultats de l'observació

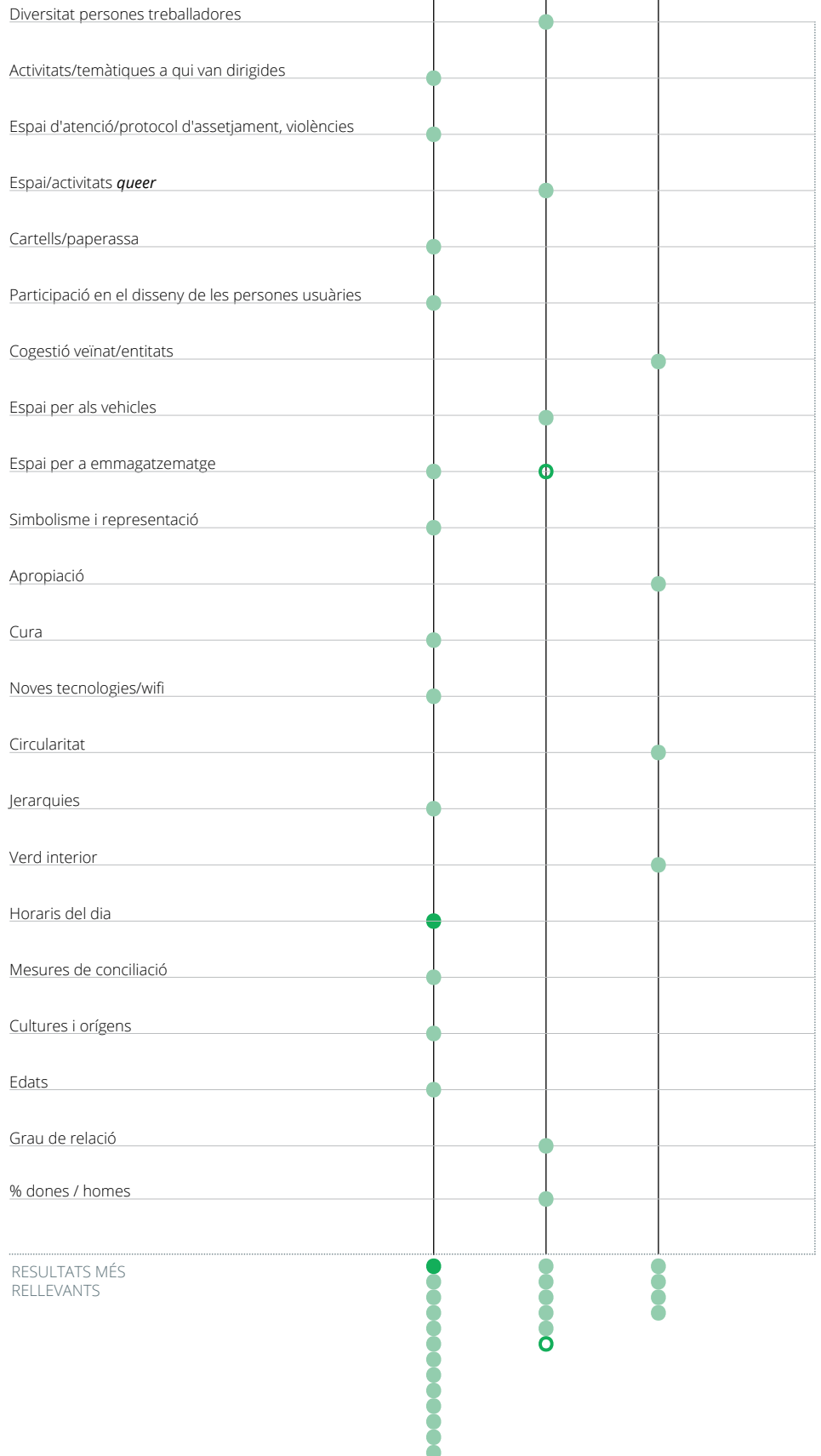
Resultats destacats

Es valora força positivament la connectivitat entre els espais, la materialitat i la flexibilitat dels espais que fan servir les persones usuàries. També puntuen positivament els horaris del dia adaptats a les famílies i la diversitat cultural i d'orígens de les persones usuàries. Apareix com a escàs o insuficient l'adaptació al clima i la manca d'il·luminació natural d'algunes sales, la falta d'espai d'emmagatzematge i l'apropiació i cogestió dels espais.

Com llegir els resultats?

- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

CRITERIS GENERALS

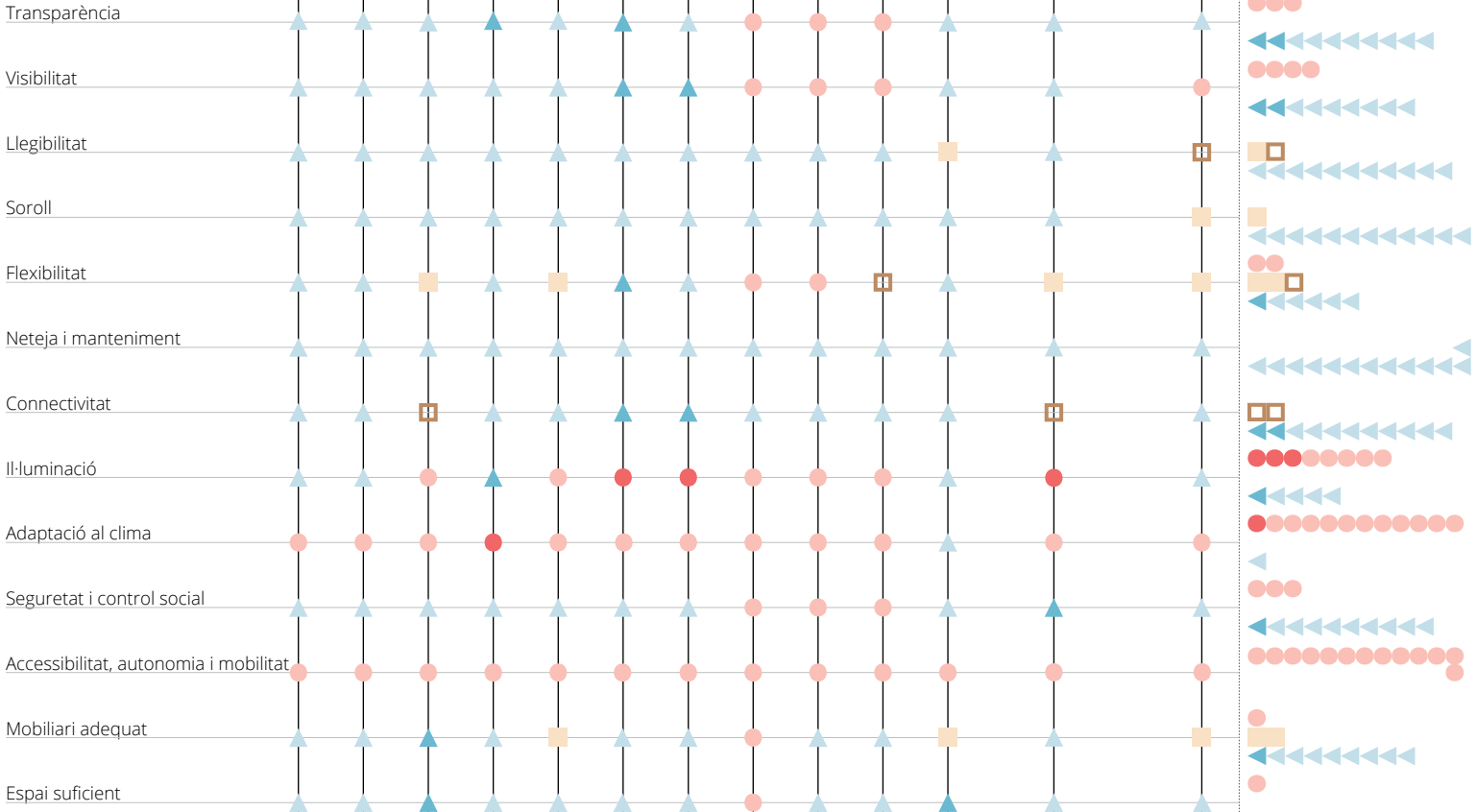

ESPAIS INTERIORS

ESPAIS INTERMEDIIS

ESPAIS EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure l'equitat de gènere: pati, aules polivalents exteriors, zona de circulació horitzontal, espai de joves, biblioteca.

Espais que cal millorar: lavabos, espai de neteja, magatzem, despatx de l'equip d'educadors.

De la passejada, es confirma la percepció obtinguda durant l'observació. A més, s'incorporen altres espais d'interacció social (cuina, aula polivalent interior). En canvi, altres zones com l'oficina de l'administració i el despatx de l'equip d'educadors no s'identifiquen com a espais d'interacció social.

Diagrama d'entorn urbà

- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carril bici
- Avinguda
- Carrer
- Pas de vianants
- Parada de bus
- Parada de metro

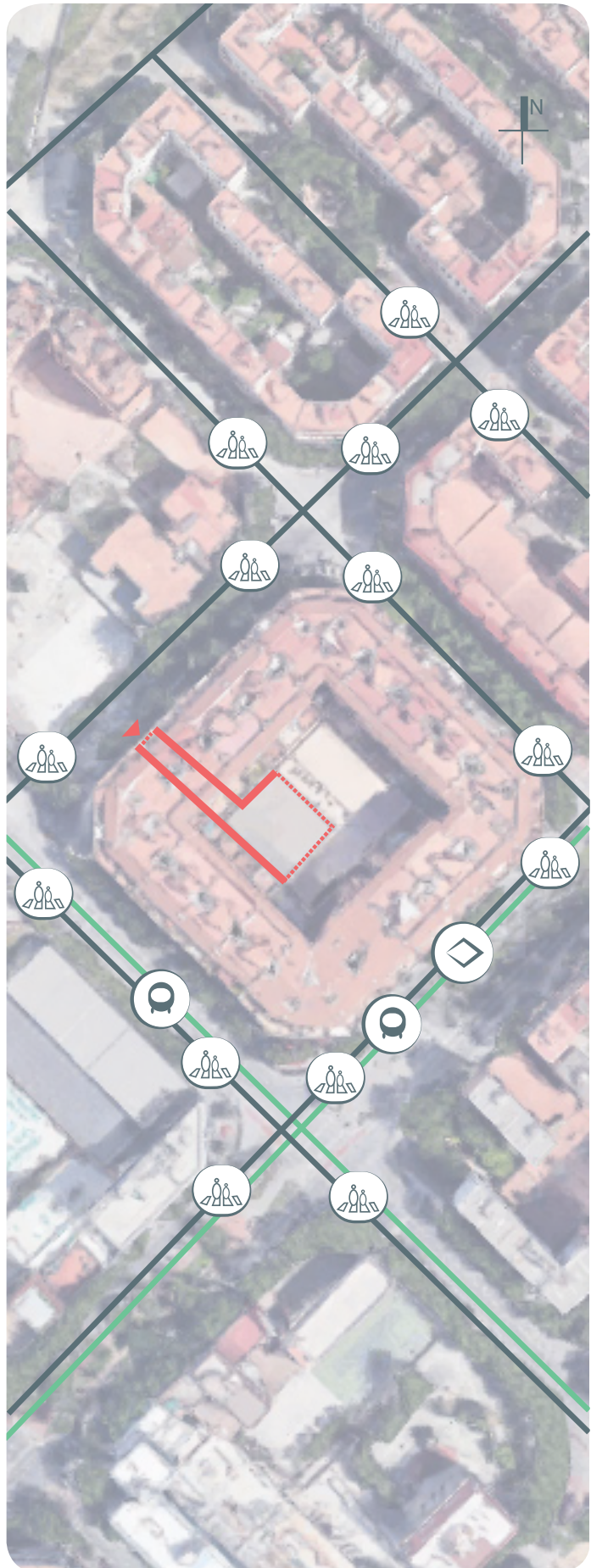
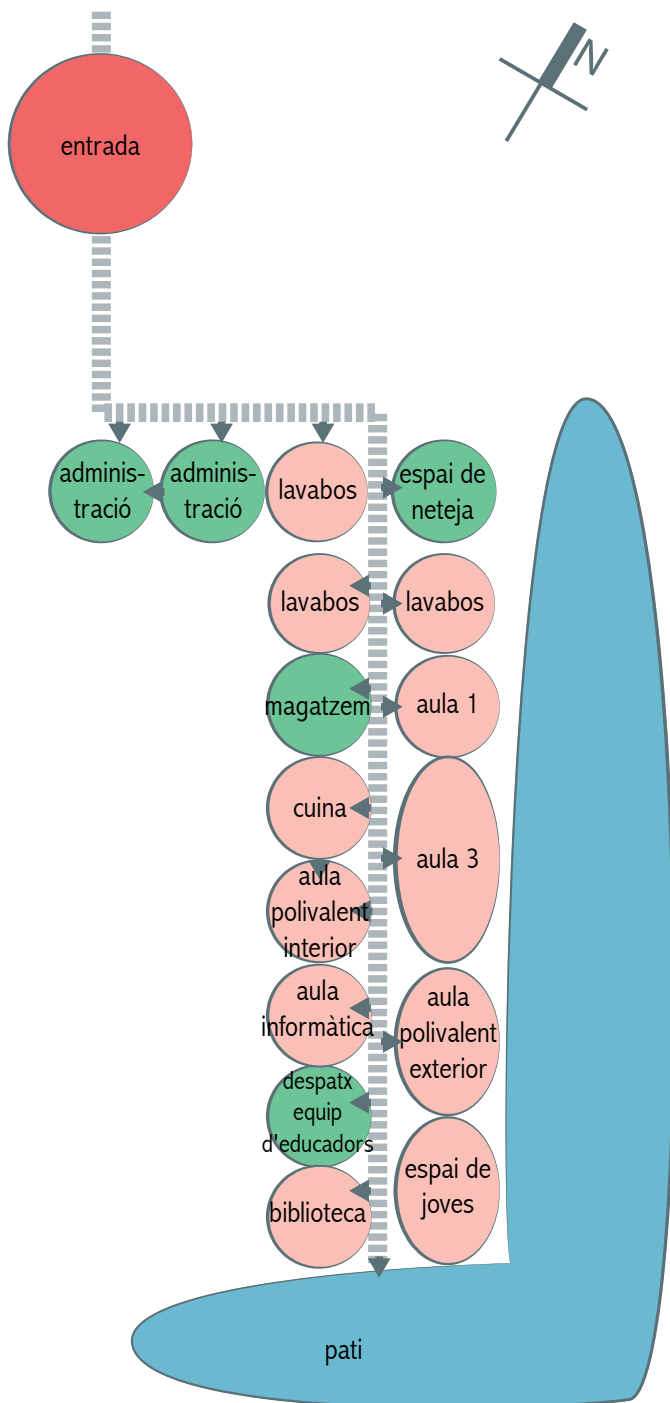

Diagrama de funcionalitat

Planta baixa

- ▬▬▬▬ Zones de circulació horitzontal
- ▬▬▬▬▶ Accessibilitat directa
- Entrada
- Unitat d'espais interiors
- Espais de gestió i de treball intern
- Unitat d'espais

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

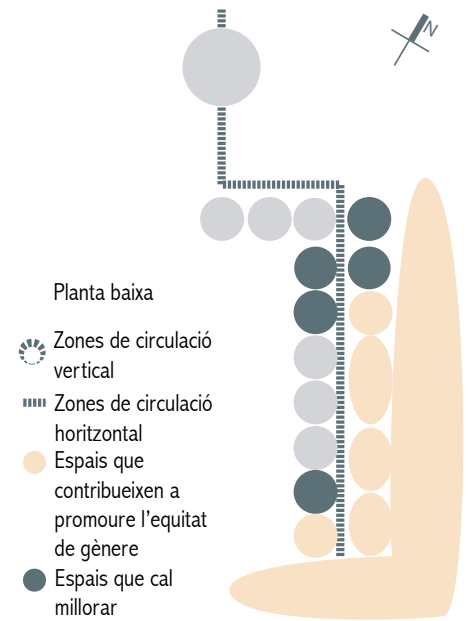

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

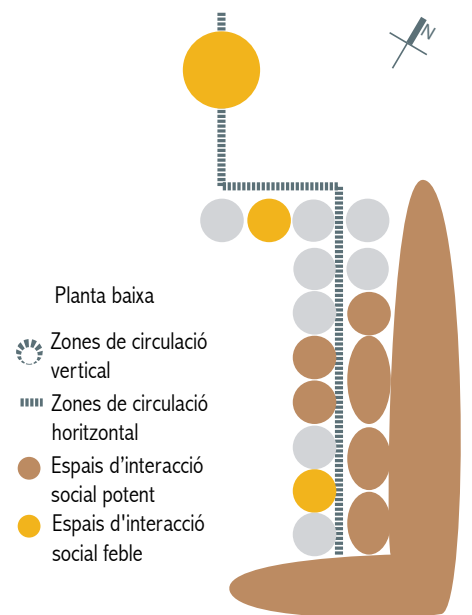
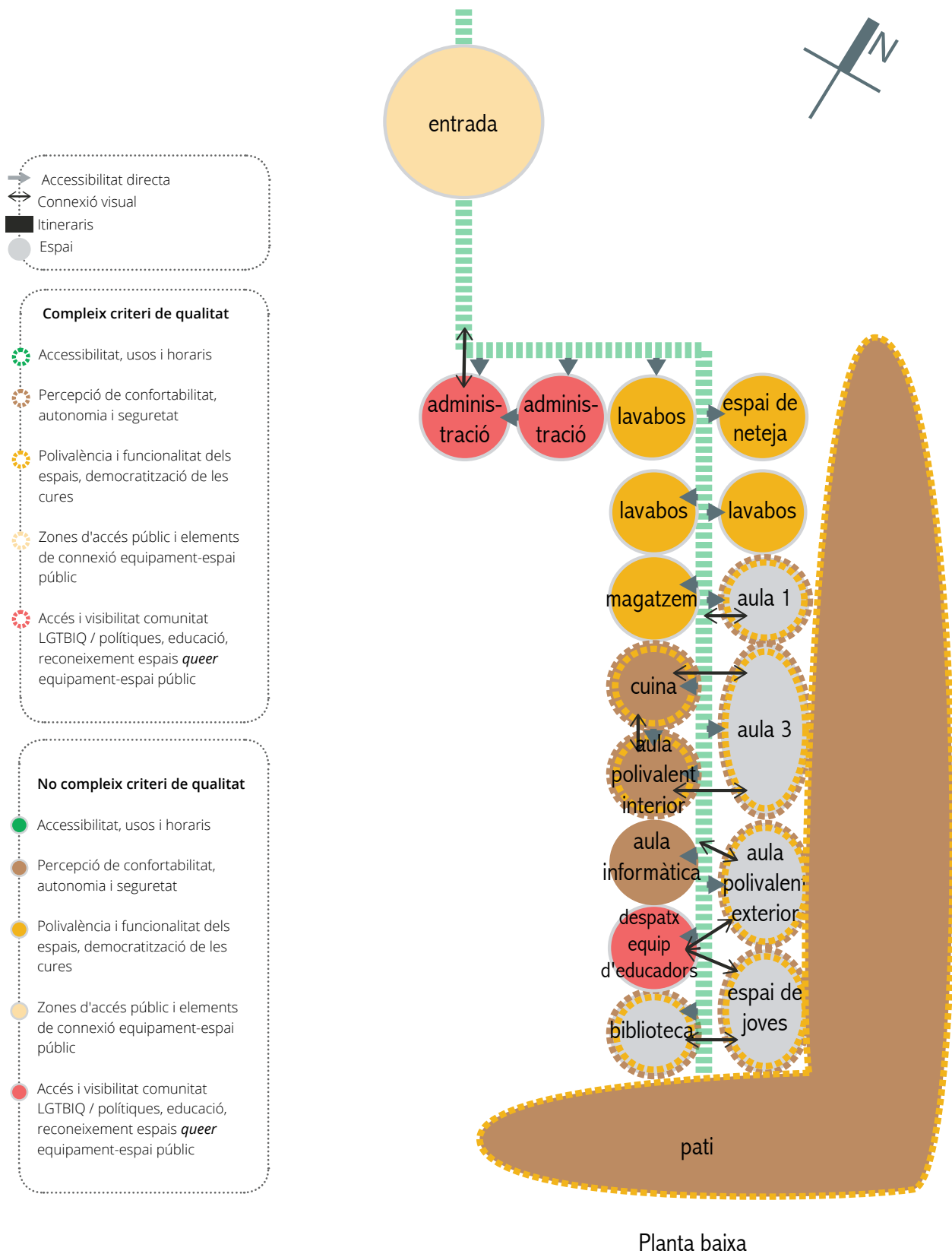

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Connexió visual a l'entrada per al control informal
- L'entrada de llum natural és acollidora i genera confort
- Els espais són flexibles i de superfície adequada
- La materialitat
- Els espais tenen connexió visual entre les famílies i les criatures

Recomanacions de transformació

- Reestructuració dels espais de treball intern, apropant l'oficina d'administració apartada de l'oficina de l'equip dinamitzador. Aquesta transformació seria molt complicada d'executar però es podria tenir present per a futures distribucions

- Millora de les condicions de l'espai de neteja ampliant la seva superfície, si és possible, i també fent-los més acollidors i confortables
- Fer obertures a les façanes de les sales que no tenen il·luminació. Aquesta transformació seria molt complicada d'executar però es podria tenir present per a futures distribucions
- Ampliar l'espai d'emmagatzematge
- Adaptar les finestres existents per tal que l'espai es pugui ventilar de manera natural
- Introduir elements a l'espai exterior i que no distorsionin la flexibilitat o les activitats que es porten a terme. Com per exemple un espai d'ombra per a l'estiu o espais d'estada com cadires o bancs

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

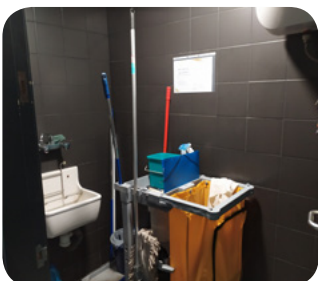
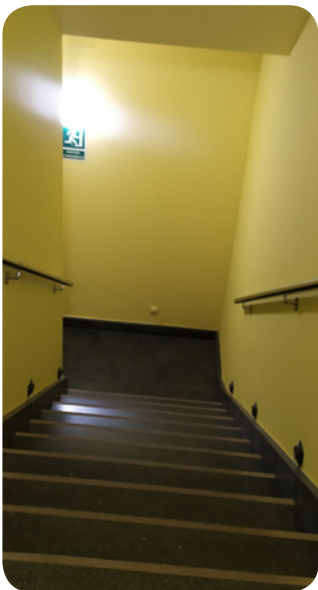
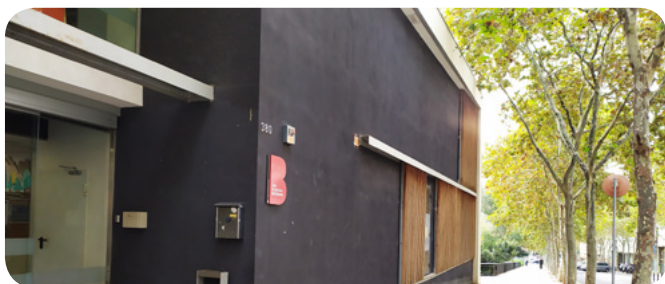
- Activitats i col·laboracions amb altres equipaments
- Horaris de les activitats adaptats a les famílies
- Diversitat d'origen de les persones usuàries
- Cogestió i apropiació de l'espai de les persones usuàries
- Incorporar verd interior a l'equipament
- Mediació entre el veïnat i l'espai familiar, ja que s'han detectat alguns desajustos en l'ús

Recomanacions de transformació

- Millorar la llegibilitat de l'accés de l'equipament. Com per exemple amb accions com un disseny amb pintura, amb cartells de senyalització o que, inclús, aparegui al Google Maps

EQUIPAMENT DE GENT GRAN

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Descripció de l'equipament

Nom

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Tipologia

Equipament de gent gran

Adreça

Carrer de la Marina, 380, 08025 Barcelona

Superfície

1.200 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

3.000 persones

Observació

Dia de l'observació

Dijous, 31 d'octubre de 2019

Horari

Matí (10.30-11.30 h)

Persona/es entrevistada/es

1 home (director del Casal de Gent Gran del Baix Guinardó)

Espais estudiats

Lavabo / Despatx / Zones de circulació horitzontal / Biblioteca / Sala d'expressió / Sala d'actes / Horts / Zones de circulació vertical / Espai de neteja / Entrada + informació / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

Dimecres, 20 de novembre de 2019

Horari

Migdia (12-13 h)

Nombre de persones

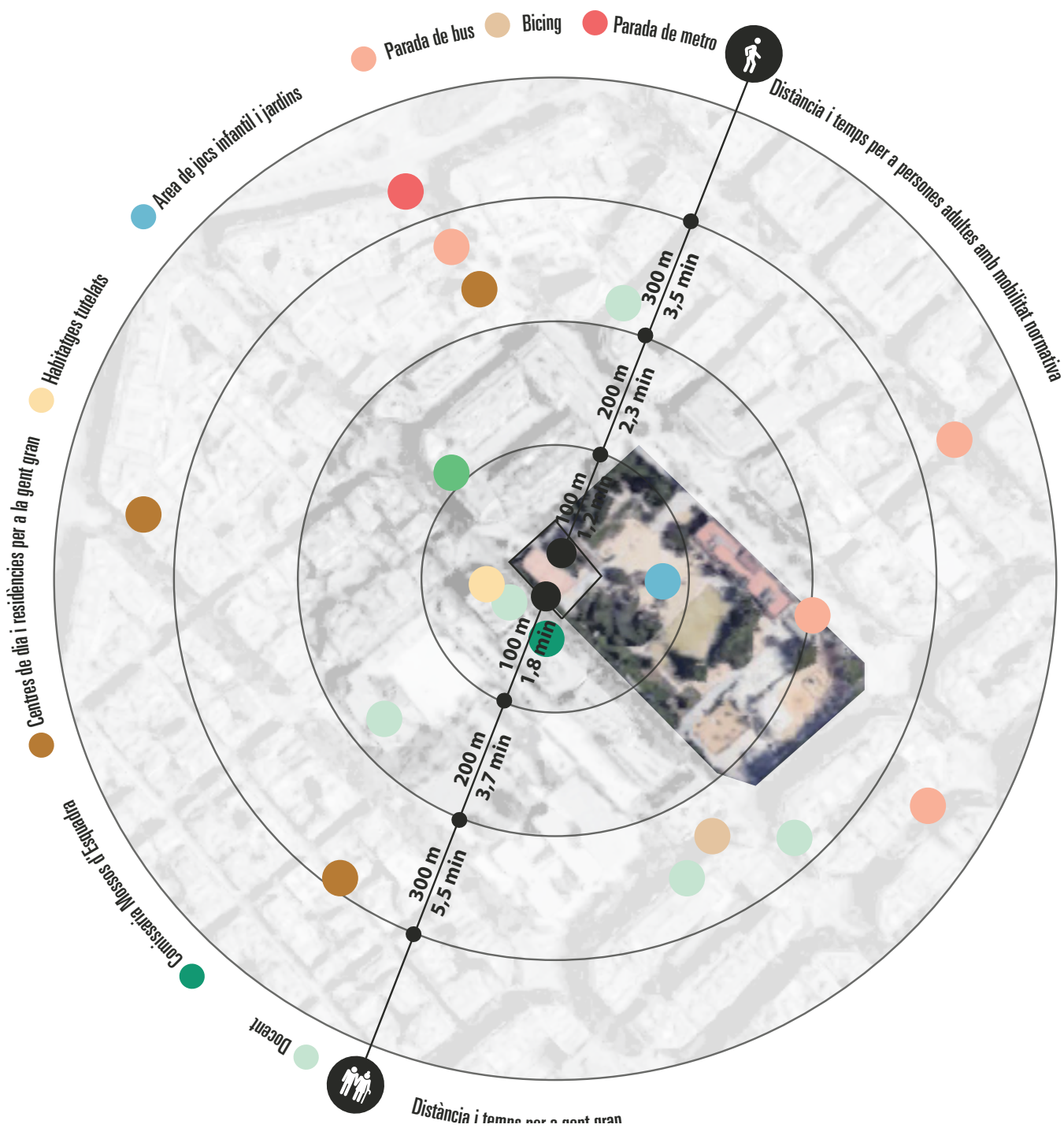
4 dones + 1 home

Perfil dels i les participants

4 dones (2 voluntàries, 2 usuàries) i 1 home (usuari)

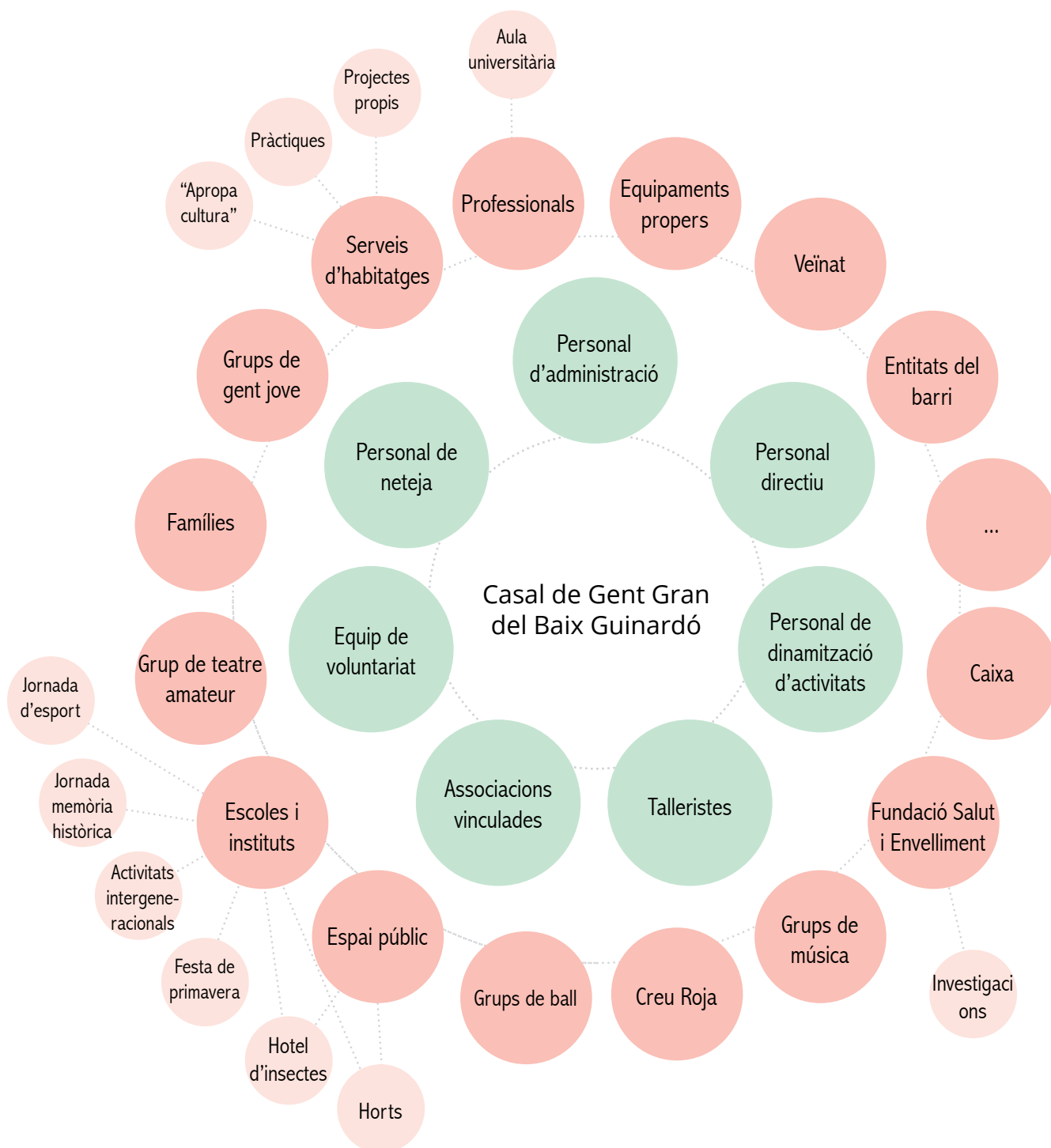
Context

Aquest equipament municipal se situa en una trama urbana que recorda l'Eixample, concretament al barri del Baix Guinardó, que està ben comunicat amb la ciutat. A l'entorn pròxim de l'equipament trobem els jardins del Baix Guinardó, que donen servei al barri.

Mapa d'agents

El mapa d'agents mostra una diversitat d'agents extensa amb la voluntat d'obrir el casal al barri amb activitats i programes intergeneracionals. Cal destacar com a agents clau la xarxa de voluntariat, ja que és rellevant per al funcionament de l'equipament, i sobretot per donar servei al volum de persones usuàries.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- Programes i activitats (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

Fitxes de resultats de l'observació

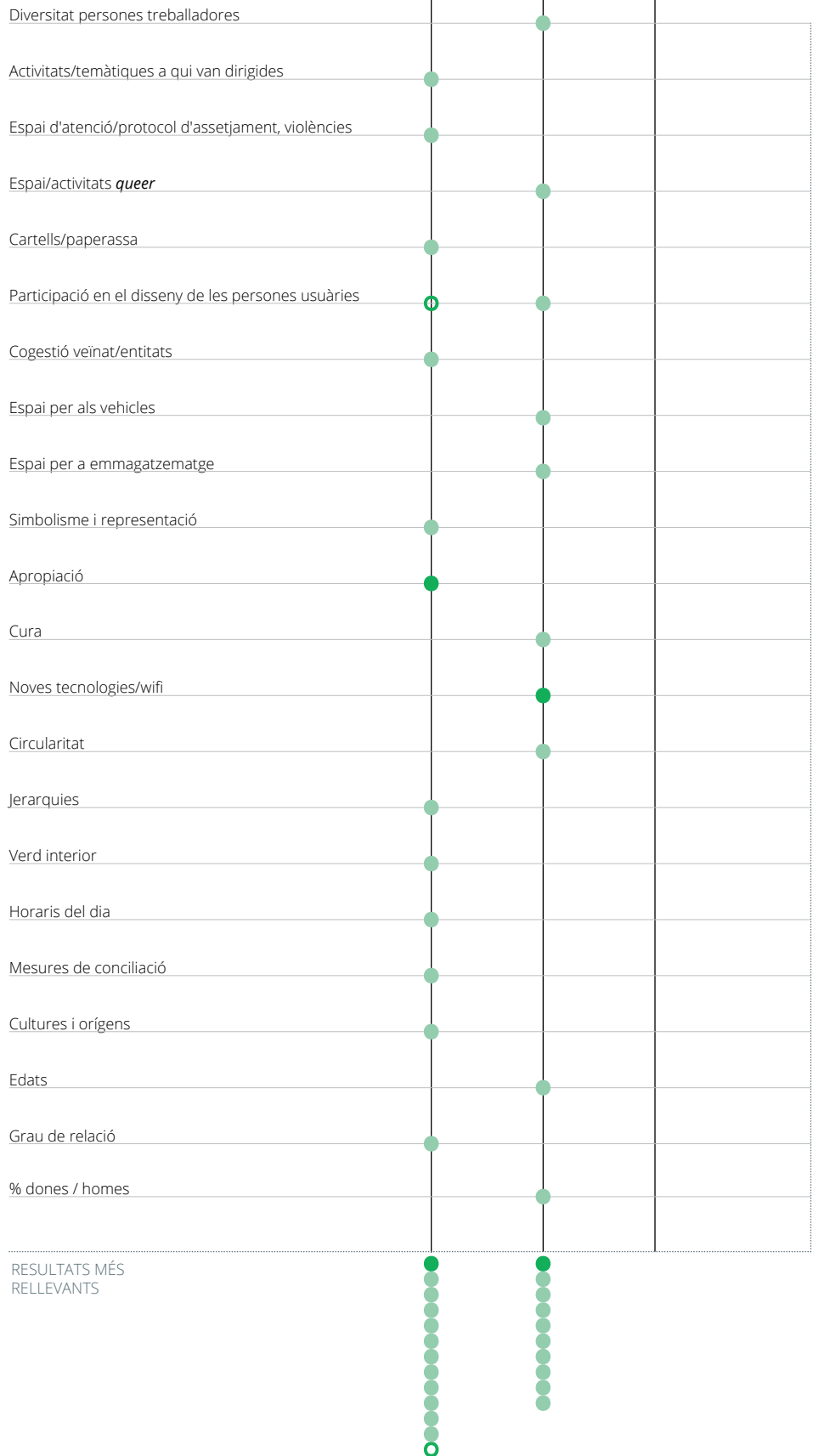
Resultats destacats

Es valora positivament la connectivitat entre les sales, el verd interior i l'apropiació de l'espai de les persones usuàries. Apareix com a escàs o insuficient l'adaptació al clima, la circularitat, l'accessibilitat de la comunicació vertical (escales) i l'espai d'emmagatzematge.

Com llegir els resultats?

- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

CRITERIS GENERALS

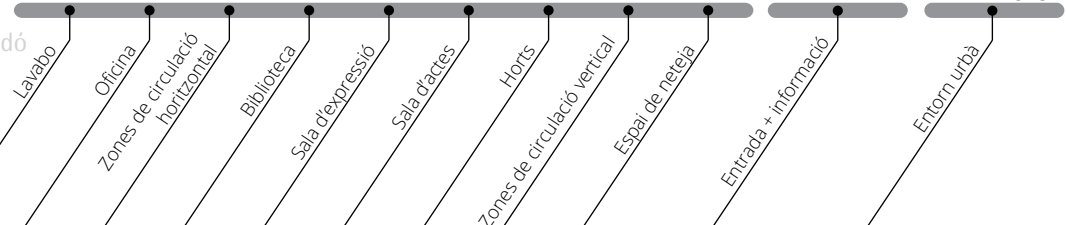

EQUIPAMENT DE GENT GRAN
Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

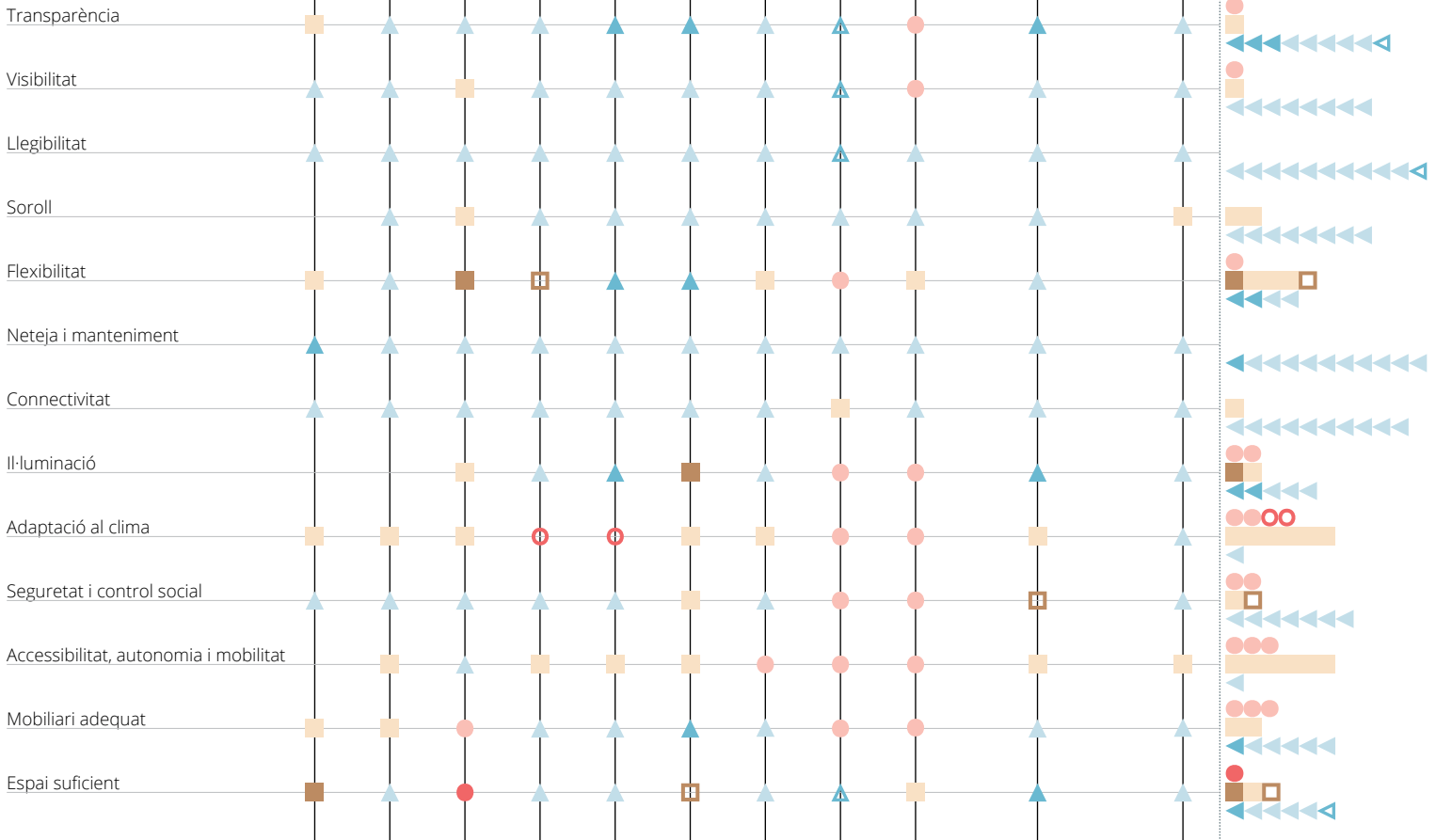
ESPAIS INTERIORS

ESPAIS INTERMEDIIS

ESPAIS EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure

l'equitat de gènere: entrada i punt d'informació, oficina i sala d'expressió a la primera planta, i biblioteca a la segona planta.

Espais que cal millorar: zones de circulació vertical i horitzontal i espai de neteja.

De la passejada, es confirma la percepció obtinguda durant l'observació. A més, s'incorporen altres espais d'interacció social (sales de joc a la planta baixa, espai d'estar i aula a la primera, i sala d'actes i horts a la planta subterrània). En canvi, altres zones com el pati de l'edifici no s'identifiquen com a espais d'interacció social.

Diagrama d'entorn urbà

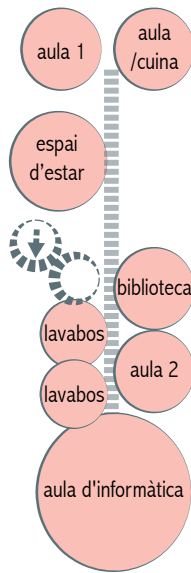
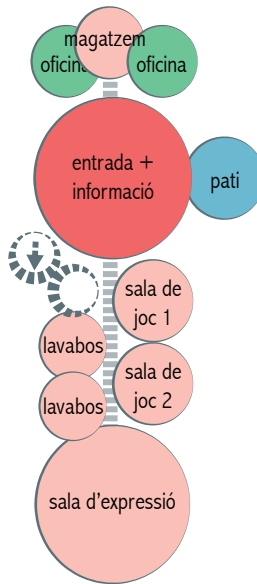
- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carril bici
- Carrer
- Pas de vianants
- Aparcament

Diagrama de funcionalitat

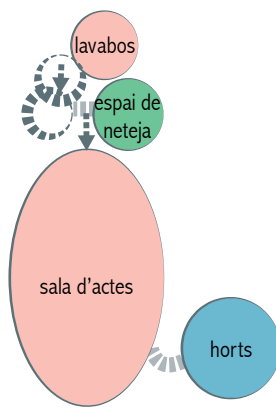

Planta primera

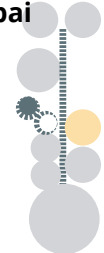
Planta baixa

- Zones de circulació horitzontal
- Accessibilitat directa
- Zones de circulació vertical (escales)
- Zones de circulació vertical (ascensor)
- Entrada
- Unitat d'espais interiors
- Espais de gestió i de treball intern
- Unitat d'espais exteriors oberts

Planta subterrània

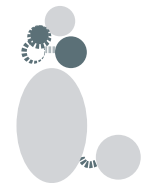
Diagrama de percepció tècnica de l'espai

Planta primera

Planta baixa

Planta subterrània

- Zones de circulació vertical
- Zones de circulació horitzontal
- Espais que contribueixen a promoure l'equitat de gènere
- Espais que cal millorar

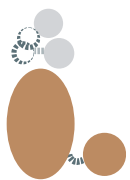
Diagrama d'experiències recollides de la passejada

Planta primera

Planta baixa

Planta subterrània

- Zones de circulació vertical
- Zones de circulació horitzontal
- Espais d'interacció social potent
- Espais d'interacció social feble

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

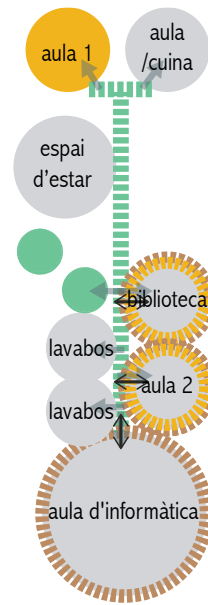
- Accessibilitat directa
- Connexió visual
- Itineraris
- Espai

Compleix criteri de qualitat

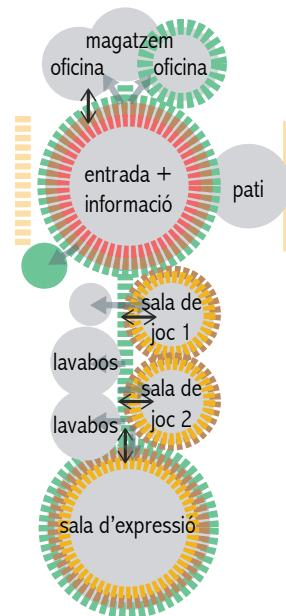
- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

No compleix criteri de qualitat

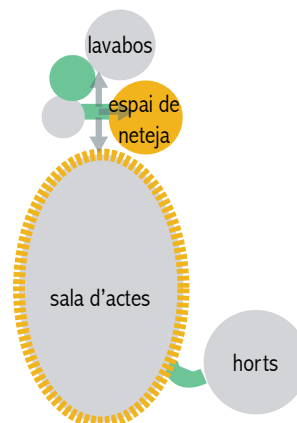
- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

Planta primera

Planta baixa

Planta subterrània

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Entrada de llum natural
- El banc que està situat a l'entrada crea un espai de socialització entre persones conegudes i desconegudes
- Les sales són polivalents i tenen la capacitat per ampliar-se
- Espais d'estar com a espais de socialització i de fer comunitat
- Espai d'entrada com a espai d'estada i d'interacció social
- Espais d'apropiació de les persones usuàries

Recomanacions de transformació

- Millora de les condicions de l'espai de neteja ampliant la seva superfície, si és possible, i també fent-los més acollidors i confortables
- Adaptar les finestres existents per tal que l'espai es pugui ventilar de manera natural
- Transformar el passadís donant qualitat a l'espai, passar d'un espai de circulació a un espai d'interacció social com, per exemple, situant un banc
- Ampliar l'espai de magatzem
- En una hipotètica intervenció, cal ampliar l'equipament amb més metres quadrats per fer-hi activitats

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

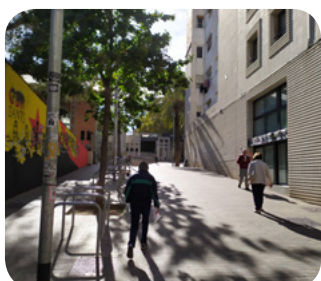
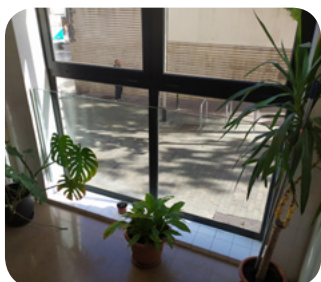
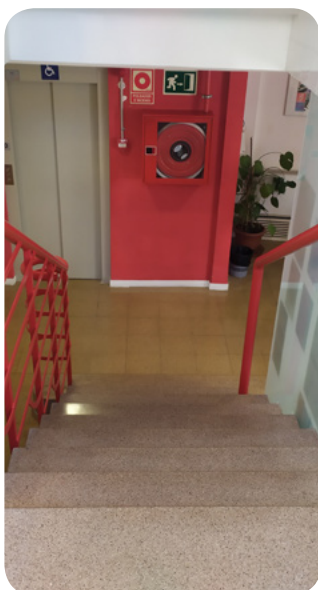
- Xarxa de voluntariat àmplia i forta
- Activitats intergeneracionals i col·laboracions amb diverses entitats i institucions
- Cura a les persones
- Espai de referència per a la gent gran del barri
- Lavabos oberts al públic (adhesiu a la porta informant de la seva existència)
- Tenen una comissió de gènere formada per equip tècnic/persones usuàries

Recomanacions de transformació

- Millorar el control informal, recuperant la infraestructura existent del despatx d'entrada i dotar-lo amb personal d'informació, atenció i vigilància
- Sectorització de l'aire condicionat, separat per a cada espai
- Aprofitar la capacitat existent de flexibilització i comunicació entre les sales per adaptar-se al volum de les persones usuàries. Actualment està limitada per un problema de manteniment

EQUIPAMENTS D'ATENCIÓ I INCLUSIÓ SOCIAL

Centre de Serveis Socials Cotxeres de Sants i Punt d'Informació i Atenció a les Dones de Sants-Montjuïc

Descripció de l'equipament

Nom

Centre de Serveis Socials Cotxeres de Sants i Punt d'Informació i Atenció a les Dones de Sants-Montjuïc

Tipologia

Equipaments d'atenció i inclusió social

Adreça

Carrer de Sants, 79, 08014 Barcelona

Superfície

1.000 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

1.394 persones

Observació

Dia de l'observació

4 (CSS) i 5 (PIAD) de novembre de 2019

Horari

Matí (9.30-10.30 h) i migdia (12-13 h)

Persona/es entrevistada/es

2 dones (administrativa i psicòloga del PIAD)

Espais estudiats

Espai per a famílies / Direcció / Primera atenció / Lavabos / Zones de circulació vertical / Espai de neteja / Arxiu / Sala office / Sala de treball grupal / Sala BCN Activa / Oficina / Sala treball (PIAD) / Atenció (PIAD) / Espera-passadís (PIAD) / Entrada-informació / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

Dilluns, 25 de novembre de 2019

Horari

Matí (9.30 h)

Nombre de persones

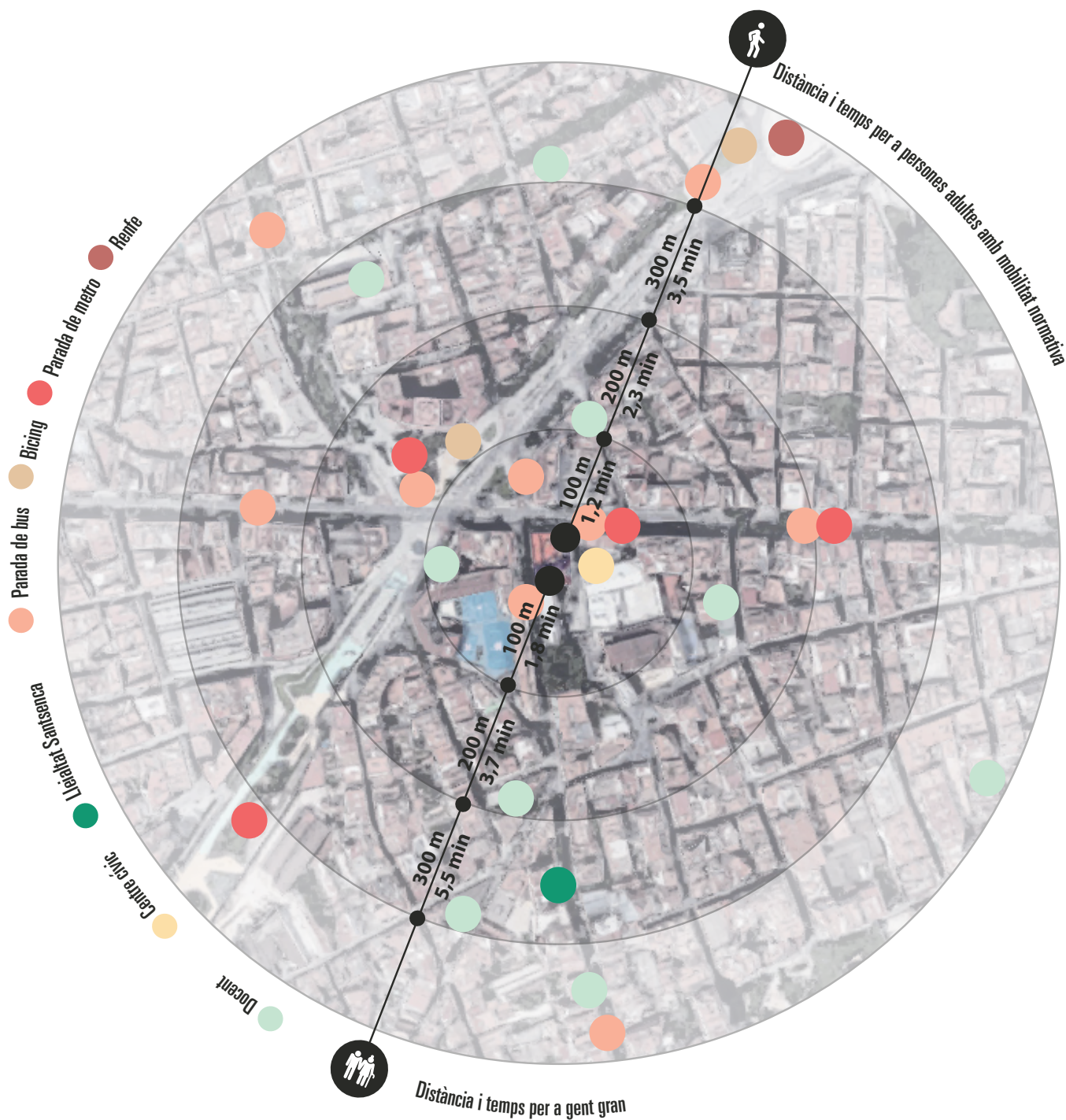
6 dones + 1 home

Perfil dels i les participants

6 dones (1 administrativa, 1 psicòloga del PIAD, 1 directora del PIAD, 1 treballadora social CSS, 1 orientadora laboral de BCN Activa, 1 usuària de BCN Activa) i 1 home (psicòleg del CSS)

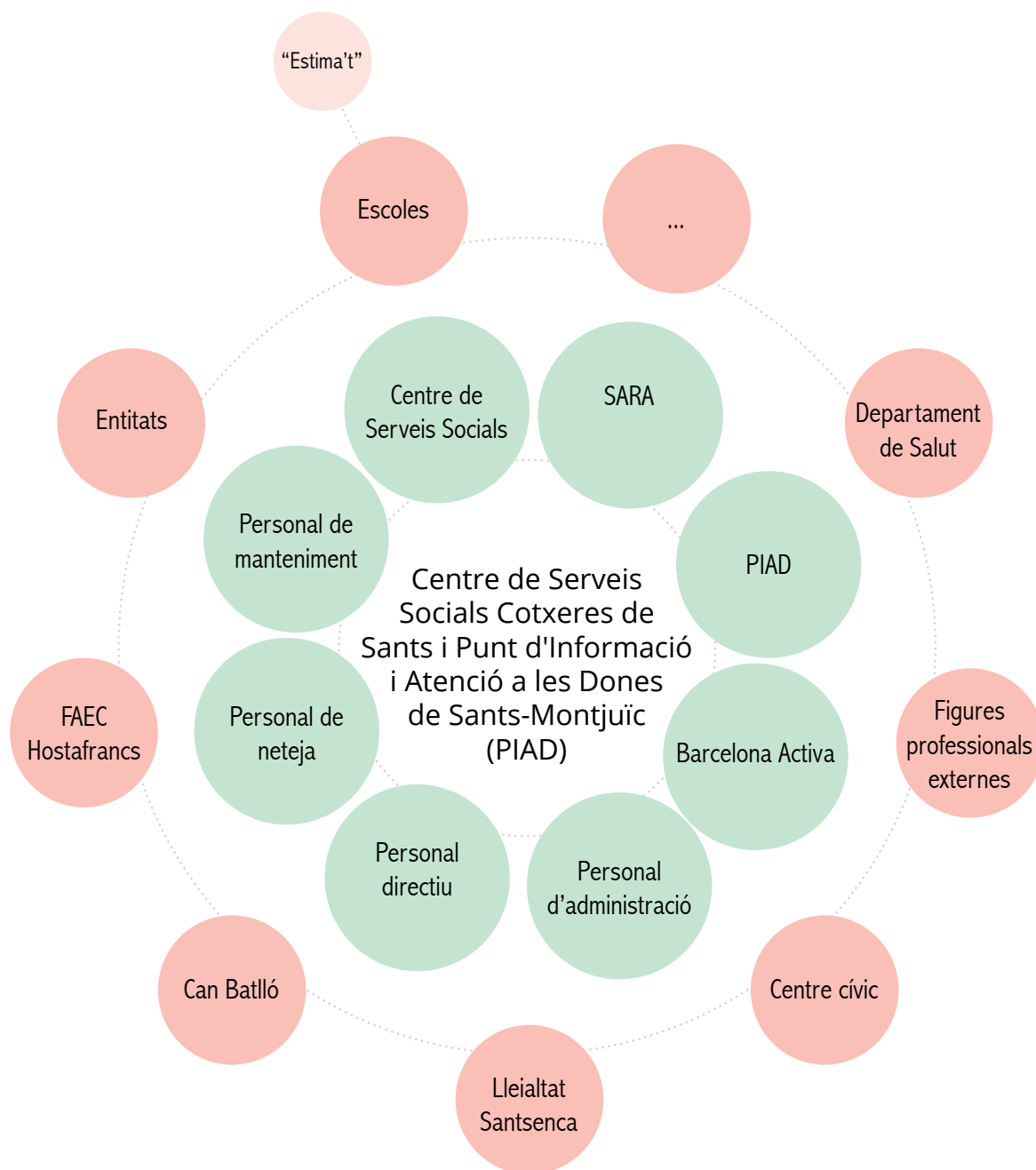
Context

Aquest equipament municipal se situa al barri de Sants, que està travessat per dues infraestructures: les vies del tren i la ronda del Mig. La carretera de Sants és un eix comercial per al barri, format pel carrer de Sants i el carrer de la Creu Coberta, a Hostafrancs. El barri és un espai de convivència de diversitat cultural i es conserva el caràcter de l'antiga vila de Sants.

Mapa d'agents

El mapa d'agents mostra sinergies entre els serveis socials, el PIAD, Barcelona Activa i diversos equipaments dels barris. Es desenvolupen alguns programes i activitats fora de l'equipament per vincular els serveis amb el barri i l'entorn.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

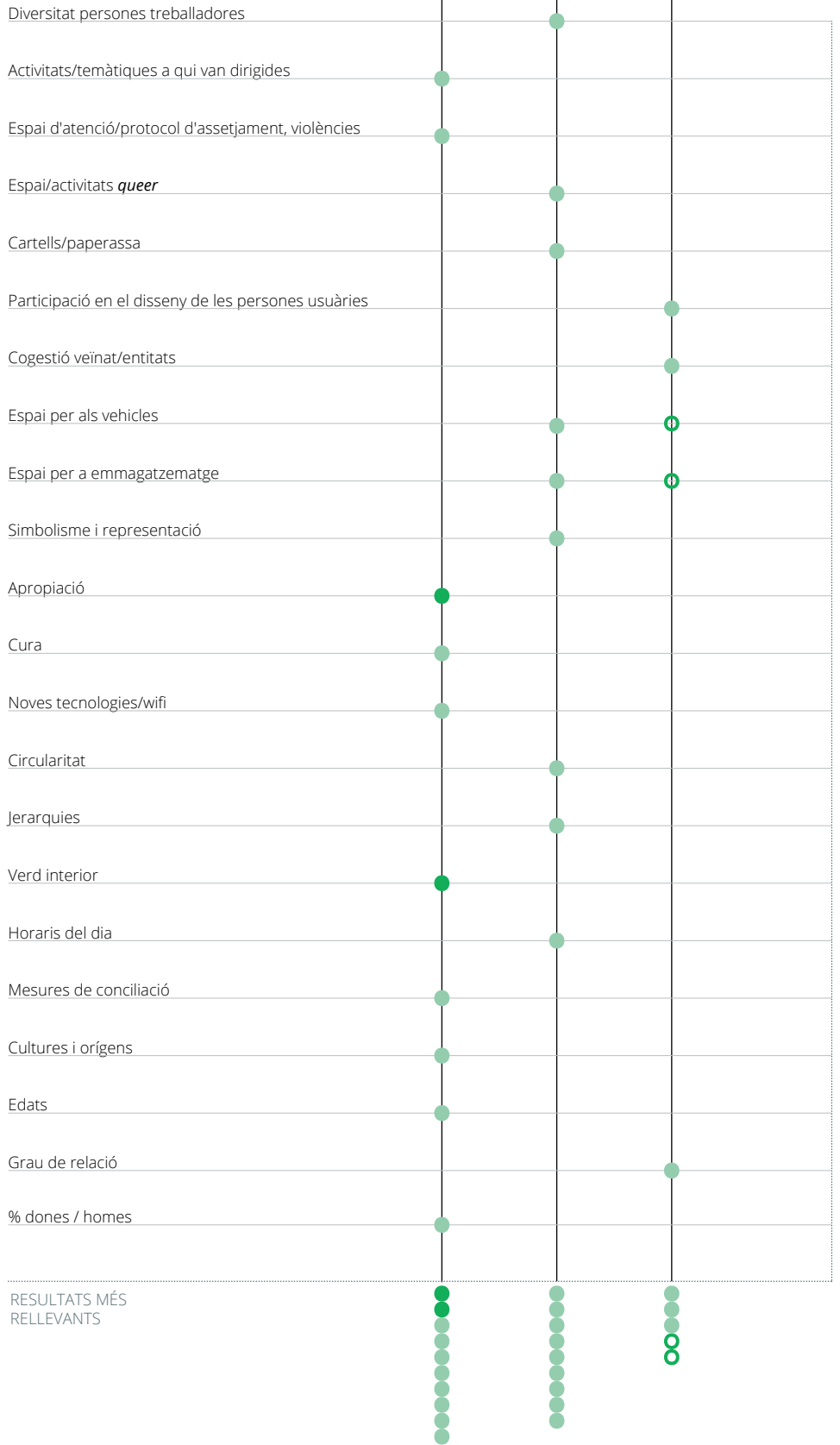
Fitxes de resultats de l'observació

Resultats destacats
 Es valora força positivament el verd interior, la il·luminació natural, la visibilitat d'algunes sales i la neteja de l'espai. Apareix com a escàs o insuficient la manca d'espai d'algunes zones, la manca d'il·luminació natural d'algunes sales, la falta d'espai d'emmagatzematge i superfície d'alguns espais.

Com llegir els resultats?

- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

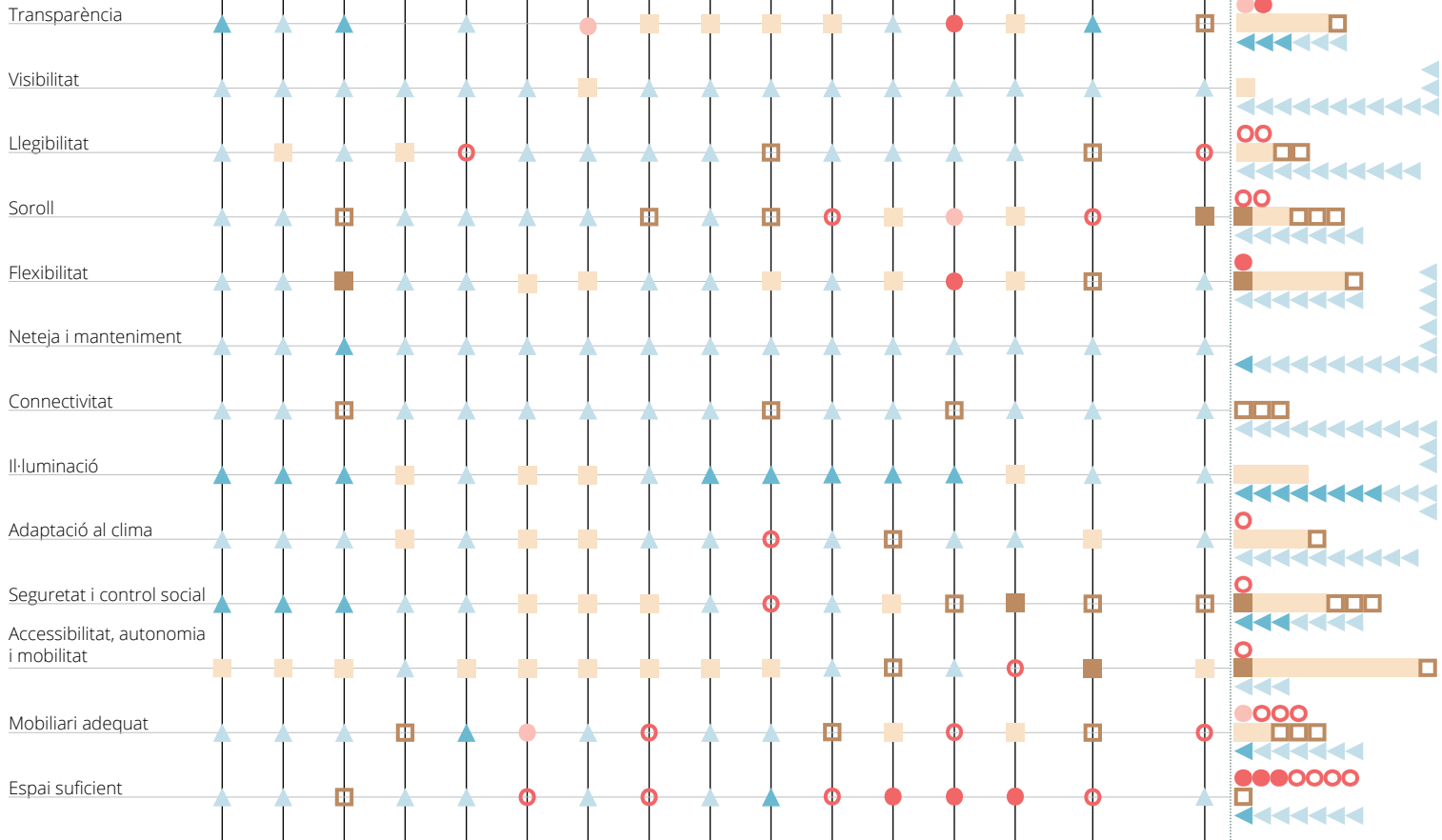
CRITERIS GENERALS

ESPais INTERIORS

ESPais INTERMEDIIS ESPais EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure

l'equitat de gènere: entrada, sales de primera atenció, sala d'atenció a les famílies, lavabos, zona de circulació vertical, sales de treball de l'equip tècnic, direcció i sala de treball grupal.

Espais que cal millorar: sales d'atenció (PIAD), arxiu, espai de neteja.

De la passejada, es confirma la percepció obtinguda durant l'observació. En canvi, s'identifiquen altres zones com la sala *office*, la sala BCN Activa i l'entrada de l'edifici com a espais d'interacció social feble.

Diagrama d'entorn urbà

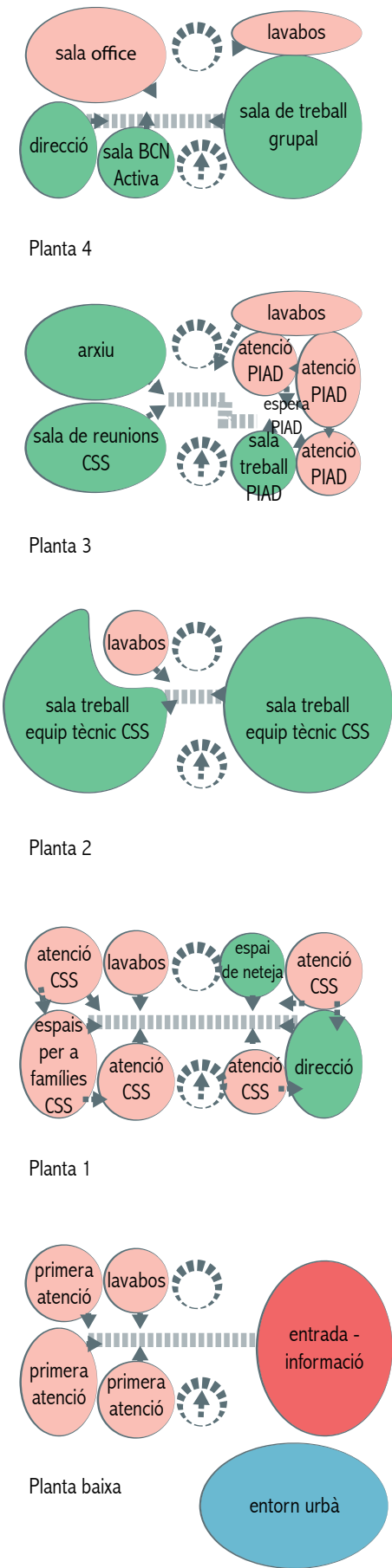
- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carrer
- Pas de vianants
- Parada de bus

Diagrama de funcionalitat

- ▬▬▬ Zones de circulació horitzontal
- ➡ Accessibilitat directa
- ⬆ Zones de circulació vertical (escales)
- ⬆ Zones de circulació vertical (ascensor)
- Entrada
- Unitat d'espais interiors
- Espais de gestió i de treball intern
- Unitat d'espais exteriors oberts

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

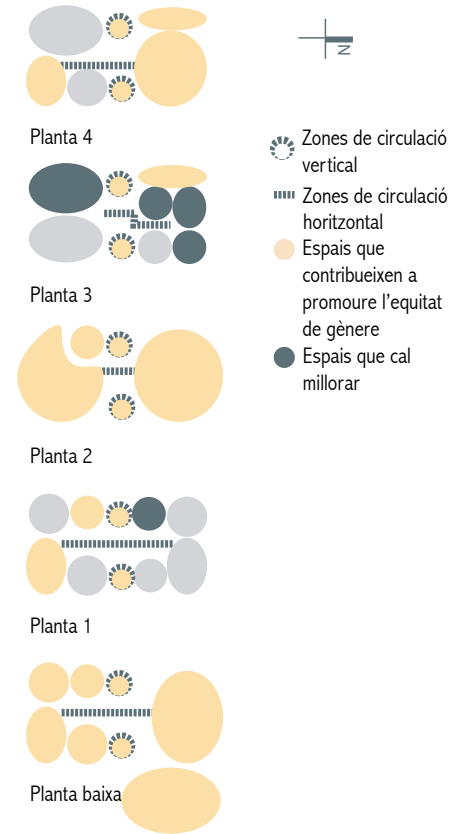

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

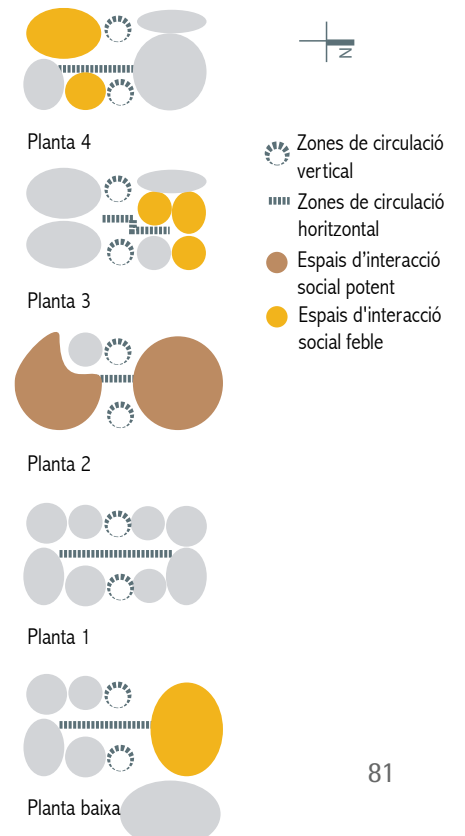

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

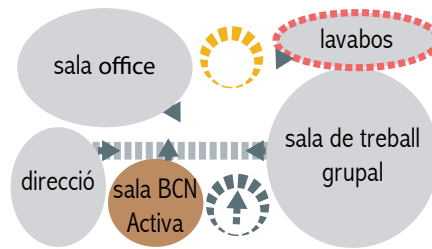
- Accessibilitat directa
- Connexió visual
- Itineraris
- Espai

Complex criteri de qualitat

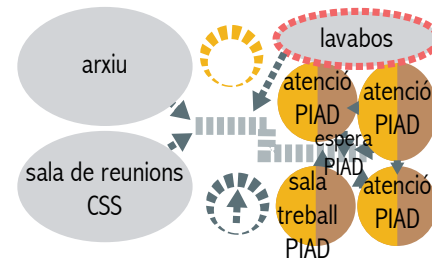
- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

No complex criteri de qualitat

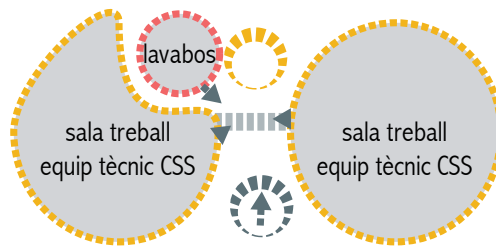
- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

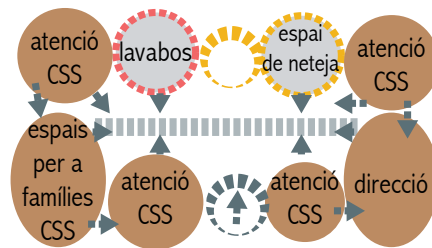
Planta 4

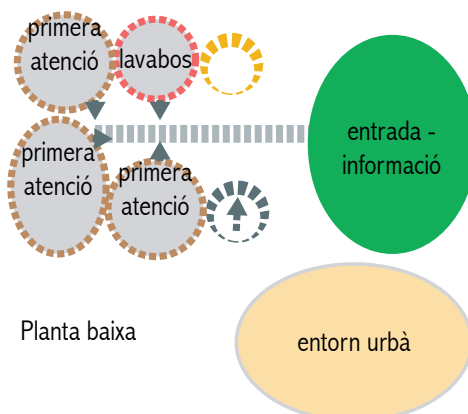
Planta 3

Planta 2

Planta 1

Planta baixa

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Entrada de llum natural en molts espais de treball
- Utilització de l'ascensor per a la comunicació vertical dels espais
- Seguretat i control informal del CSS, no de Barcelona Activa o el PIAD
- Els espais de circulació i l'*office* com a espais de trobada
- Lavabos conjunts

Recomanacions de transformació

- Millorar la llegibilitat de l'accés, ja que genera molta confusió a les persones usuàries, clarificant i unificant la posició dels horaris i

timbres

- Instal·lació d'elements per insonoritzar les sales entre elles, ja que hi ha ponts acústics i la instal·lació milloraria la privacitat de les persones usuàries
- Millorar la seguretat i control del PIAD i de Barcelona Activa
- Instal·lar bancs i elements per descansar davant de l'equipament
- Millorar la climatització descentralitzant-la
- Valorar la instal·lació de fil musical per a l'acompanyament del servei (privacitat de les converses)
- En especial, al PIAD, ampliació d'espai i millora en la flexibilització

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- El tracte de l'equip tècnic cap a les persones usuàries, en concret del PIAD
- Apropiació d'espai de treball
- La cura que es té de l'equipament amb la plantació de verd interior
- Visibilització de l'equip de neteja durant l'ús de l'equipament
- La calidesa de l'espai no es deu al disseny sinó a l'equip humà
- La valoració que fa l'equip tècnic de la seguretat de la visita i, en funció del seu criteri, decidir fer un acompanyament més pròxim seient al costat

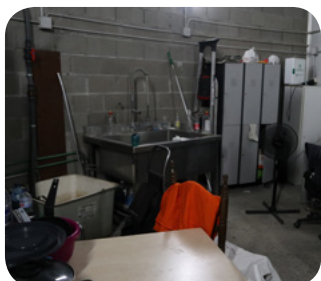
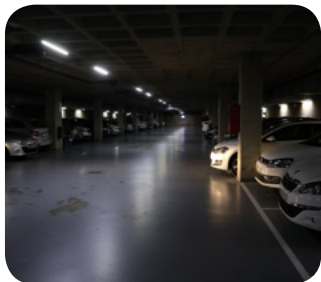
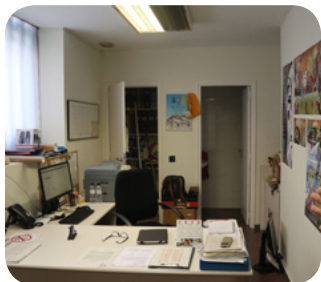
- L'equip tècnic té formació amb perspectiva de gènere

Recomanacions de transformació

- Millorar sinergies entre serveis mitjançant activitats conjuntes o espais de trobada programats
- Gestió del volum del so de l'alarma, genera inseguretat a les persones treballadores i usuàries
- Manca d'un protocol/guia per a la redacció d'informes i memòries amb llenguatge no sexista i comunicació inclusiva

MERCAT

Mercat de la Concepció

Descripció de l'equipament

Nom

Mercat de la Concepció

Tipologia

Mercat

Adreça

Carrer d'Aragó, 313-317, 08009 Barcelona

Superfície

10.000 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

Informació no aconseguida

Observació

Dia de l'observació

Dijous, 7 de novembre de 2019

Horari

Matí (10-11 h)

Persona/es entrevistada/es

1 dona (gerent del mercat)

Espais estudiats

Lavabo / Espai central / Zones de circulació horitzontal (PB) / Parada tipus / Despatx direcció / Moll de càrrega i descàrrega / Magatzems / Zones de circulació vertical / Espai manteniment / Aparcament / Zones de circulació horitzontal P-2 / Sala de juntes / Despatx gerència / Oficina de l'aparcament / Vestíbul (flors) / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

No es va fer la passejada

Horari

-

Nombre de persones

-

Perfil dels i les participants

-

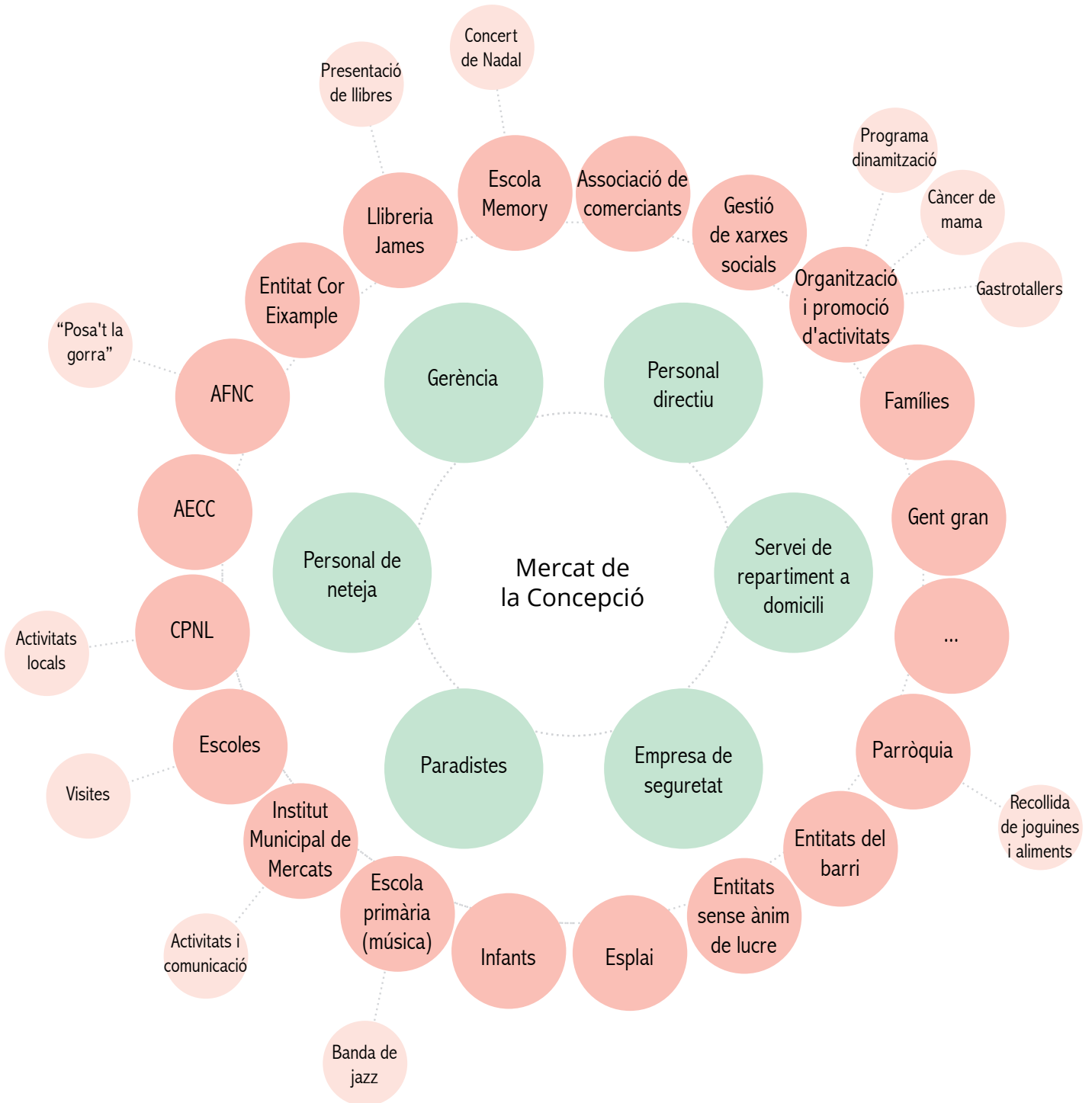
Context

Aquest equipament municipal se situa al barri de la Dreta de l'Eixample, en un teixit urbà d'illes tancades i característic de Barcelona. Es troba proper de dues vies de comunicació importants, la Gran Via i la Diagonal, així com comunicat per diverses línies de transport públic.

Mapa d'agents

El mapa d'agents mostra una molt variada i extensa xarxa d'entitats i persones usuàries d'aquest equipament. També ofereixen una diversitat de programes i activitats.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- Programes i activitats (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

Fitxes de resultats de l'observació

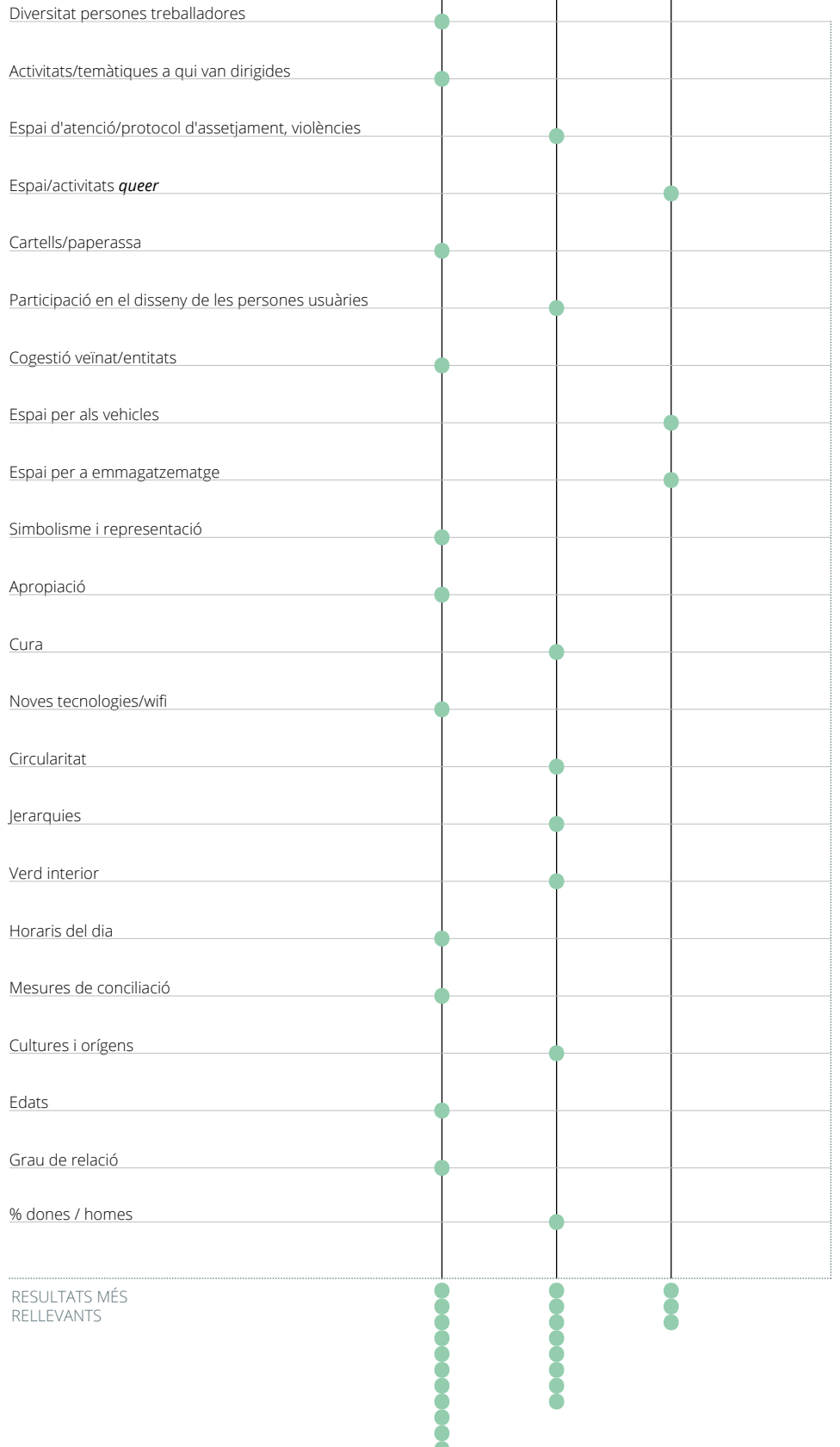
Resultats destacats

Es valora força positivament l'amplitud dels espais, la visibilitat del mercat, la neteja i manteniment dels espais i la superfície de l'equipament. També puntuen positivament les sinergies i col·laboracions establertes amb altres entitats i el sistema de col·laboració entre elles. Apareix com a escàs o insuficient la transparència, l'adaptació al clima i la transferència d'alguns espais i la seguretat i control informal d'algunes zones.

Com llegir els resultats?

- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

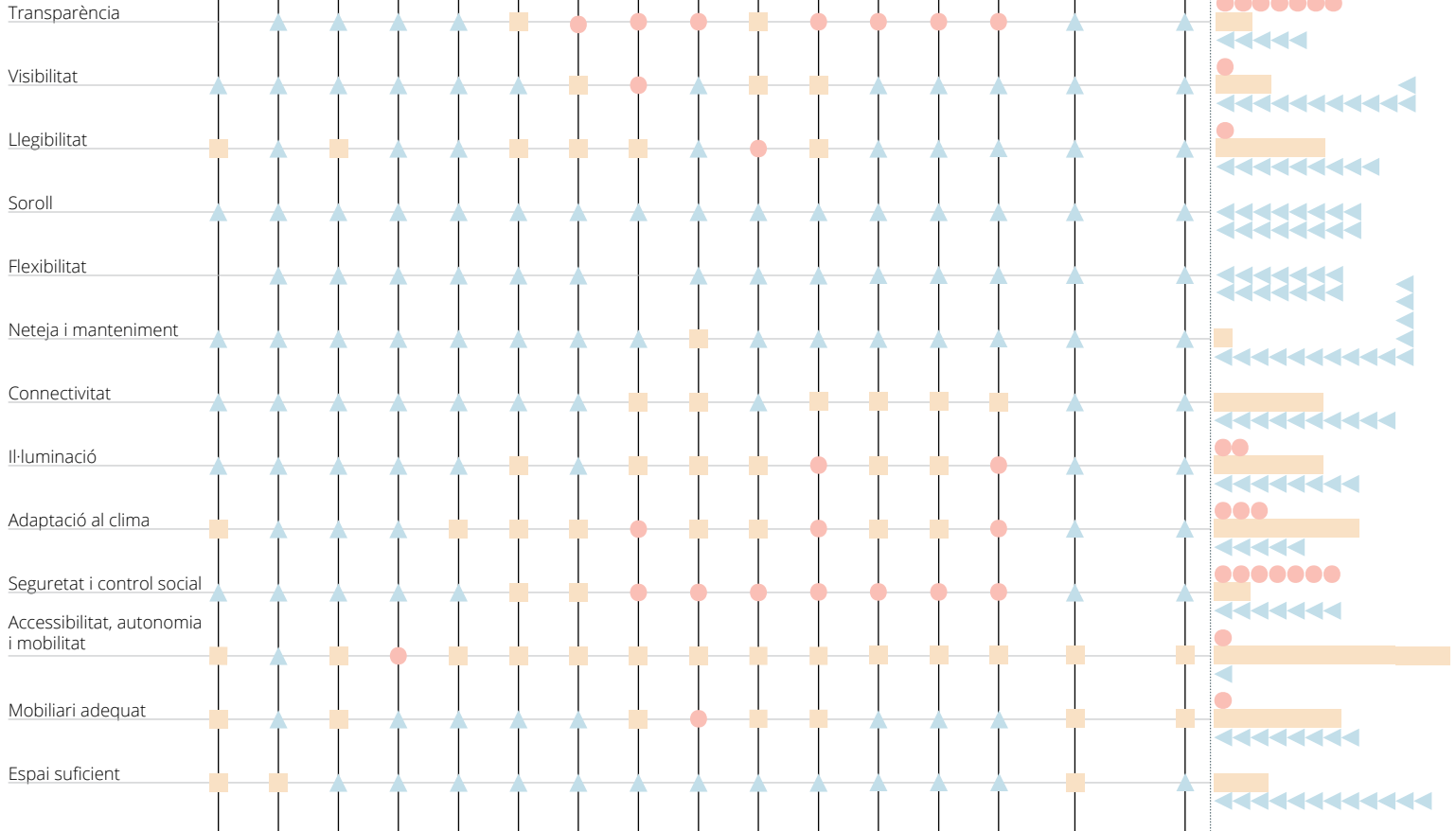
CRITERIS GENERALS

ESPACIS INTERIORS

ESPACIS INTERMEDIIS ESPACIS EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure l'equitat de gènere: parades, vestíbul del supermercat, espai central a la planta baixa.

Espais que cal millorar: lavabos, moll de càrrega i descàrrega, magatzem de les parades, espai de neteja i de manteniment, zona de circulació vertical, sala de juntes, despatx gerència, oficina de l'aparcament.

Cal dir que d'aquest equipament no es va poder fer la passejada.

Diagrama d'entorn urbà

- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carril bici
- Carrer
- Passatge
- Pas de vianants
- Parada de bus
- Estació de Bicing
- Aparcament

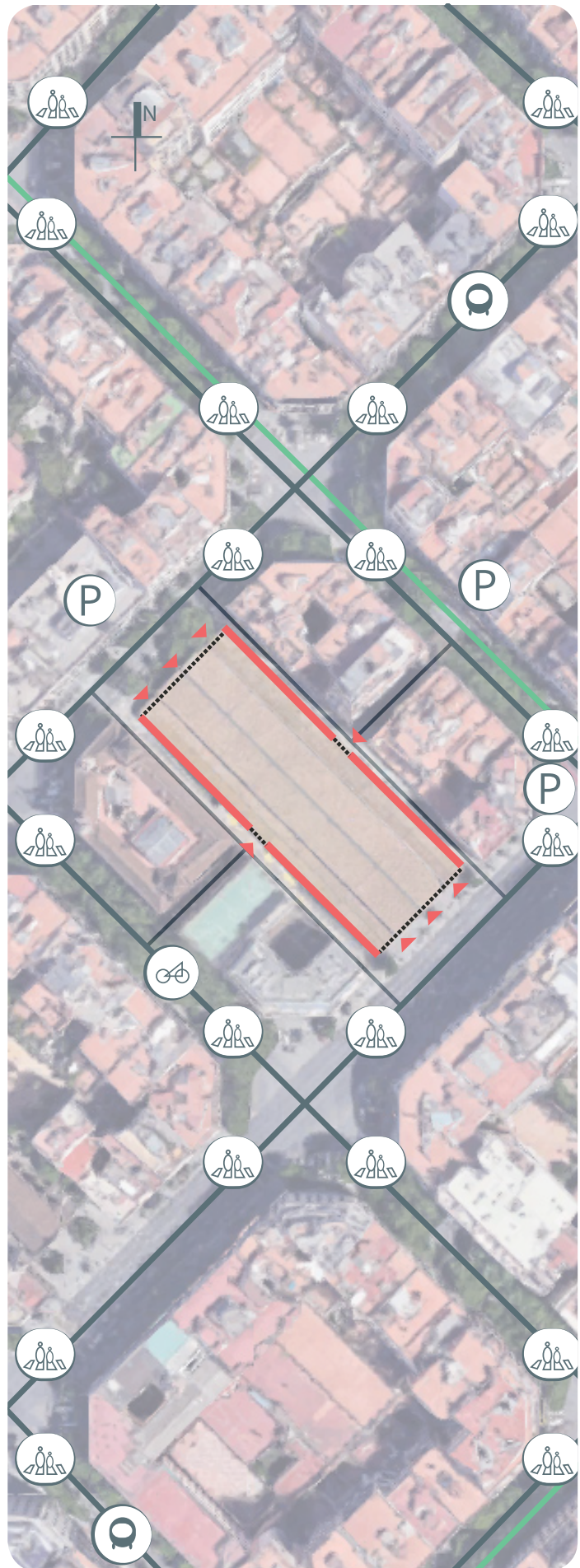

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

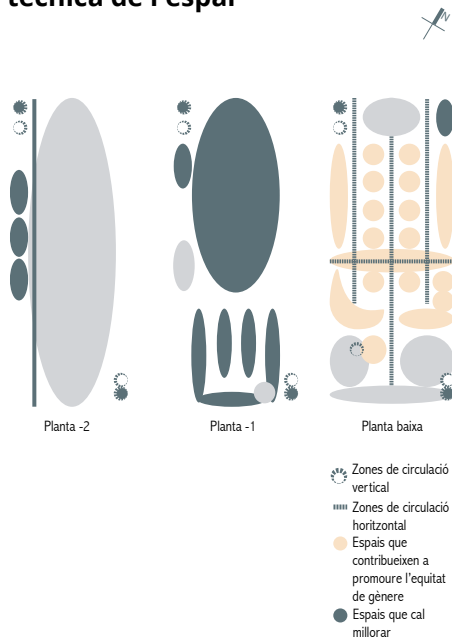

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

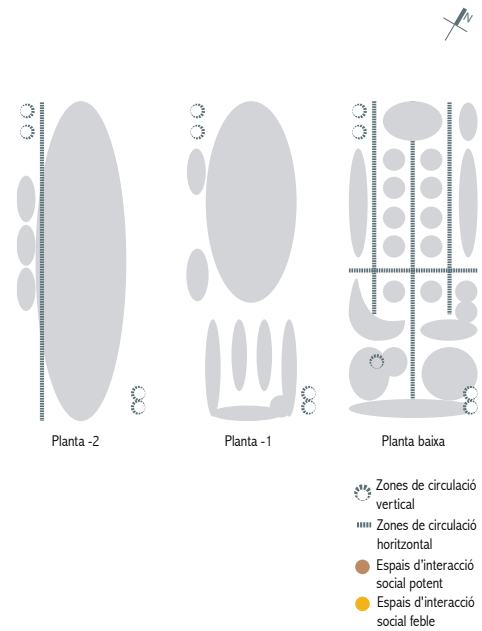
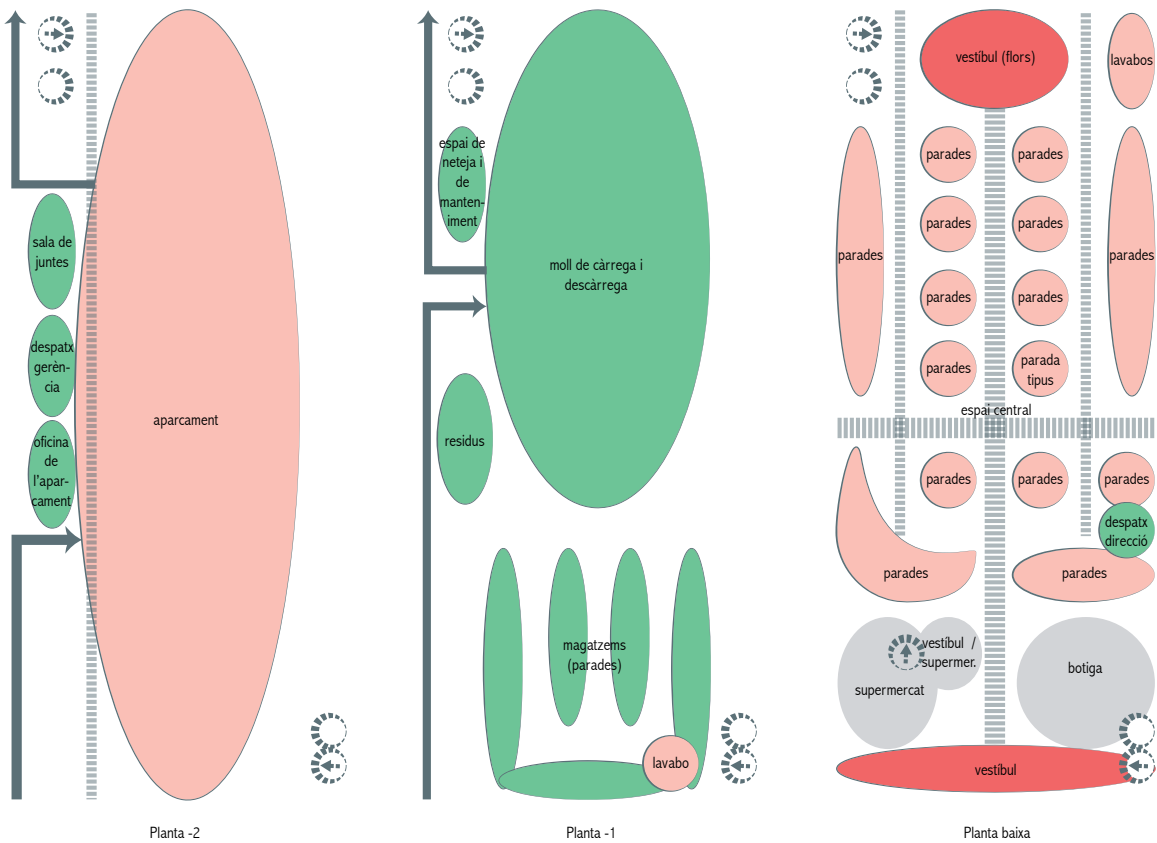

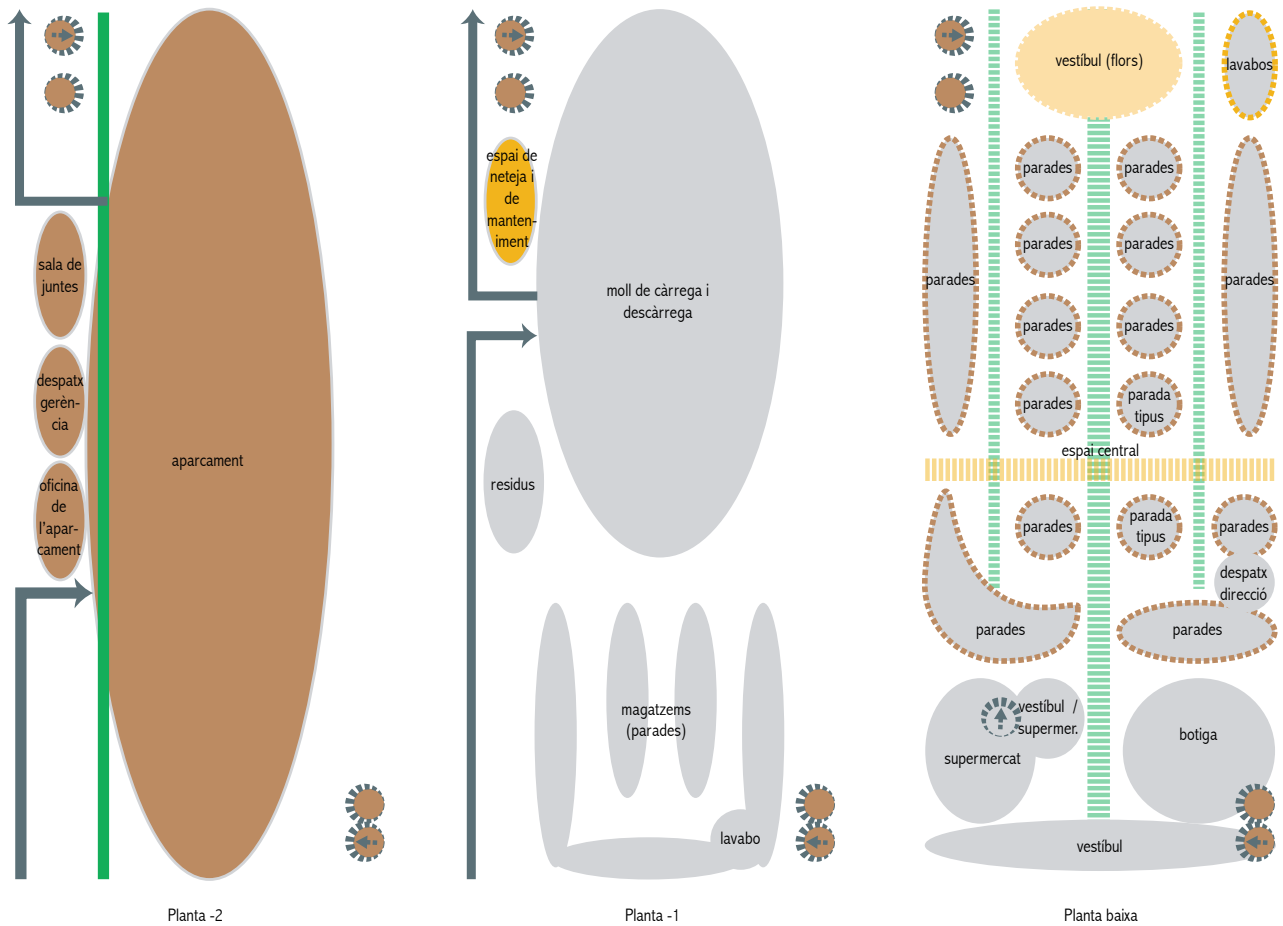
Diagrama de funcionalitat

- ▤ Zones de circulació horitzontal
- ▬ Circulació dels cotxes
- Zones de circulació vertical (escales)
- Zones de circulació vertical (ascensor)

- Entrada
- Unitat d'espais interiors
- Espais de gestió i de treball intern
- Espais no inclosos a l'estudi

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

- Accessibilitat directa
- ↔ Connexió visual
- Itineraris
- Espai

Complex criteri de qualitat

- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

No compleix criteri de qualitat

- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Espai central com a espai de trobada
- La posició dels lavabos pròxima al carrer
- Il·luminació i ventilació de l'espai del mercat
- El verd interior i l'acompanyament que genera en el vestíbul d'accés a l'edifici
- La distribució de les parades i la visibilització i control informal
- El simbolisme i representació de l'edificació en què se situa el mercat

Recomanacions de transformació

- Millorar el control informal de la P-2 i l'aparcament fent alguna obertura en els espais de treball de gerència o d'informació de l'aparcament
- Adequar els espais de l'equip de manteniment i neteja per fer-los més acollidors i confortables
- Incorporar alguns bancs per seure al vestíbul i interior, si l'espai ho permet
- Millorar la transparència i la il·luminació mitjançant vidres, a espais com els magatzems, gerència, informació de l'aparcament o manteniment

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- La bona neteja i manteniment de l'espai, tot i la complexitat i dels fluxos del dia a dia d'un mercat
- La participació i la possibilitat d'utilització de l'espai del mercat per part de les entitats que hi estiguin interessades de l'entorn
- La decisió dels i les paradistes de col·laborar amb empreses d'inserció laboral de persones amb discapacitat, ja sigui psíquica o física, com és l'equip de neteja, l'equip de vigilància, equip de repartiment a domicili...
- La diversitat d'activitats que ofereix el mercat,

ja que l'entenen com un punt de trobada i interacció social del barri

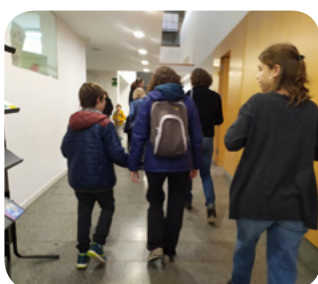
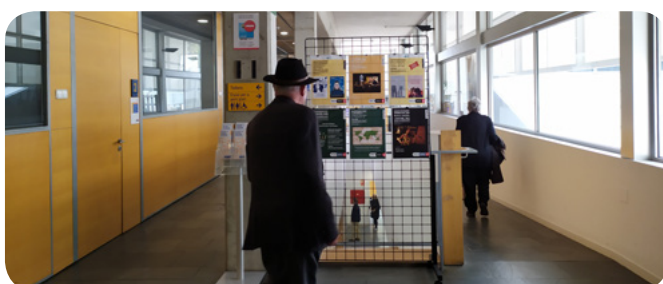
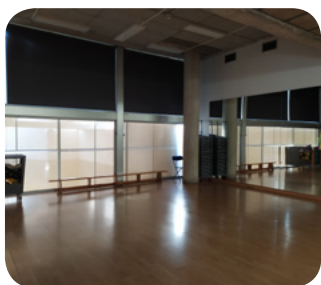
- El disseny d'activitats i espais per tal que les famílies se sentin còmodes a l'hora de fer la compra

Recomanacions de transformació

- Introduir els lavabos públics gratuïts, sempre considerant el seu manteniment conjunt amb l'administració
- Espais de trobada conjunts amb els i les paradistes i les empreses col·laboradores, com pot ser *office* conjunt o activitats

CENTRE CÍVIC I EQUIPAMENT CULTURAL

Centre Cívic Ateneu Fort Pienc

Descripció de l'equipament

Nom

Centre Cívic Ateneu Fort Pienc

Tipologia

Centre cívic i equipament cultural

Adreça

Plaça Fort Pienc, 4, 08013 Barcelona

Superfície

1.300 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

2.000 persones per setmana

Observació

Dia de l'observació

Dijous, 7 de novembre de 2019

Horari

Matí (10-11 h)

Persona/es entrevistada/es

1 dona (directora del Centre Cívic Ateneu Fort Pienc)

Espais estudiats

Zones de circulació vertical / Oficina / Espai de neteja / Lavabos / Espai infantil (lavabos) / Espai infantil (interior i exterior) / Taller cuina / Sala polivalent / Sala d'actes / Entrada / Entorn urbà

Passejada

Dia de la passejada

Dimarts, 26 de novembre de 2019

Horari

Tarda (16-17 h)

Nombre de persones

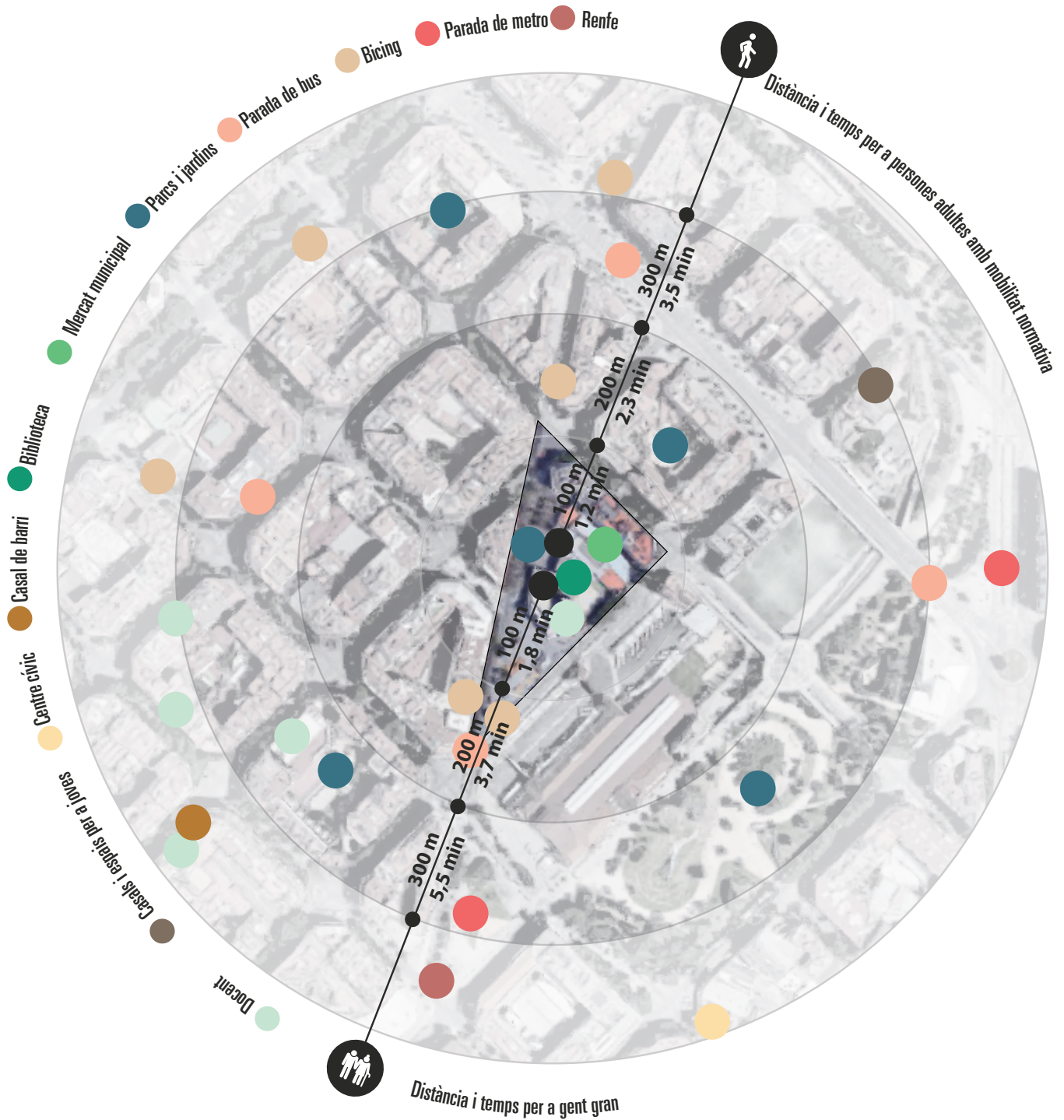
5 dones

Perfil dels i les participants

5 dones (1 treballadora a la recepció, 1 treballadora, 1 persona de l'equip de l'espai infantil, 1 usuària de la biblioteca, del centre cívic i de l'espai infantil, 1 usuària de l'espai infantil)

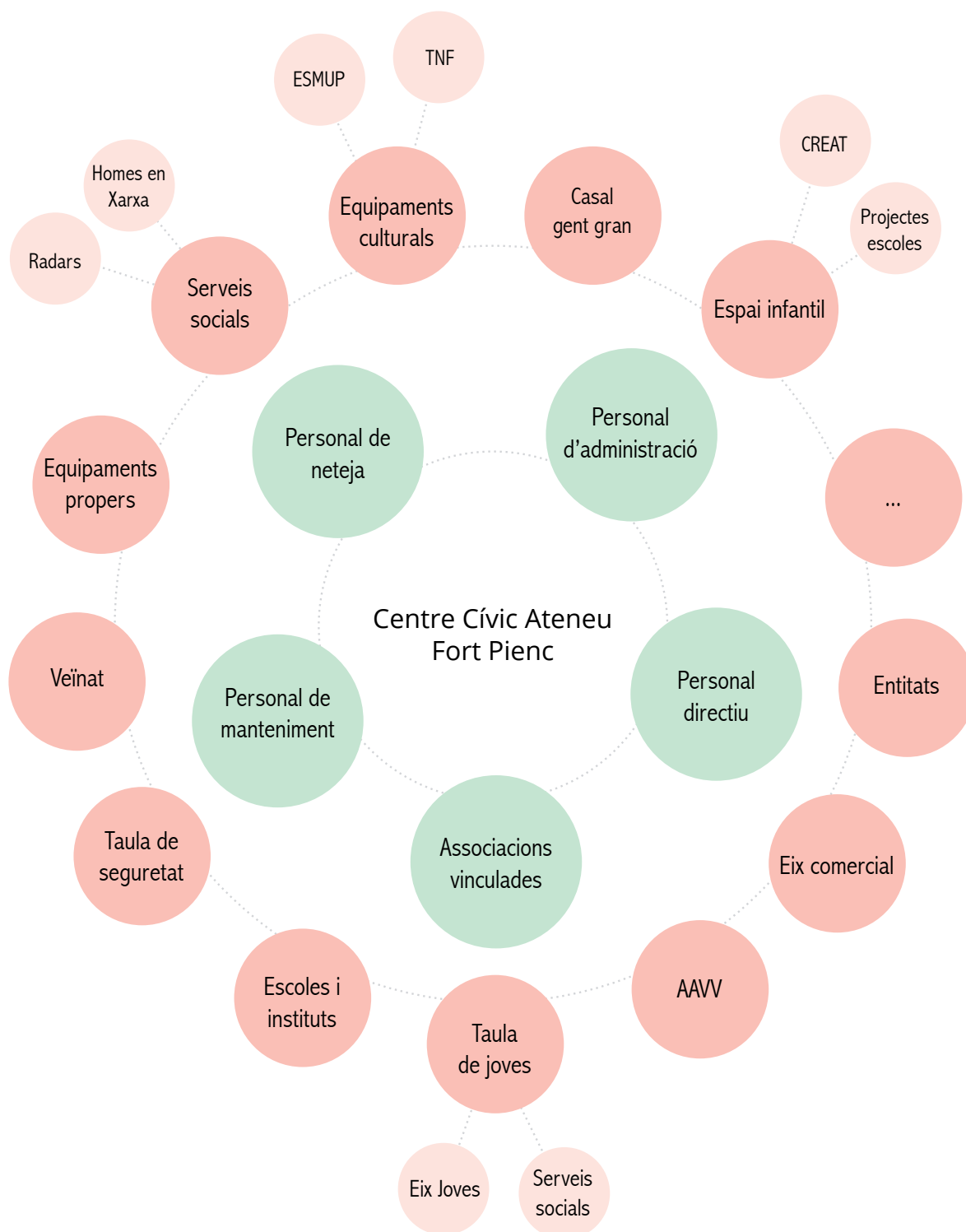
Context

Aquest equipament municipal se situa al barri del Fort Pienc, entre dos eixos de comunicació importants: l'avinguda Diagonal i la Meridiana. Té un alt índex de població jove i una oferta cultural elevada. L'Estació del Nord és un punt important per al barri i que dona servei a escala internacional.

Mapa d'agents

El mapa d'agents és extens i mostra sinergies entre els equipaments propers del barri, així com amb les entitats i associacions de l'entorn. També col·labora amb els equipaments que pertanyen al mateix complex.

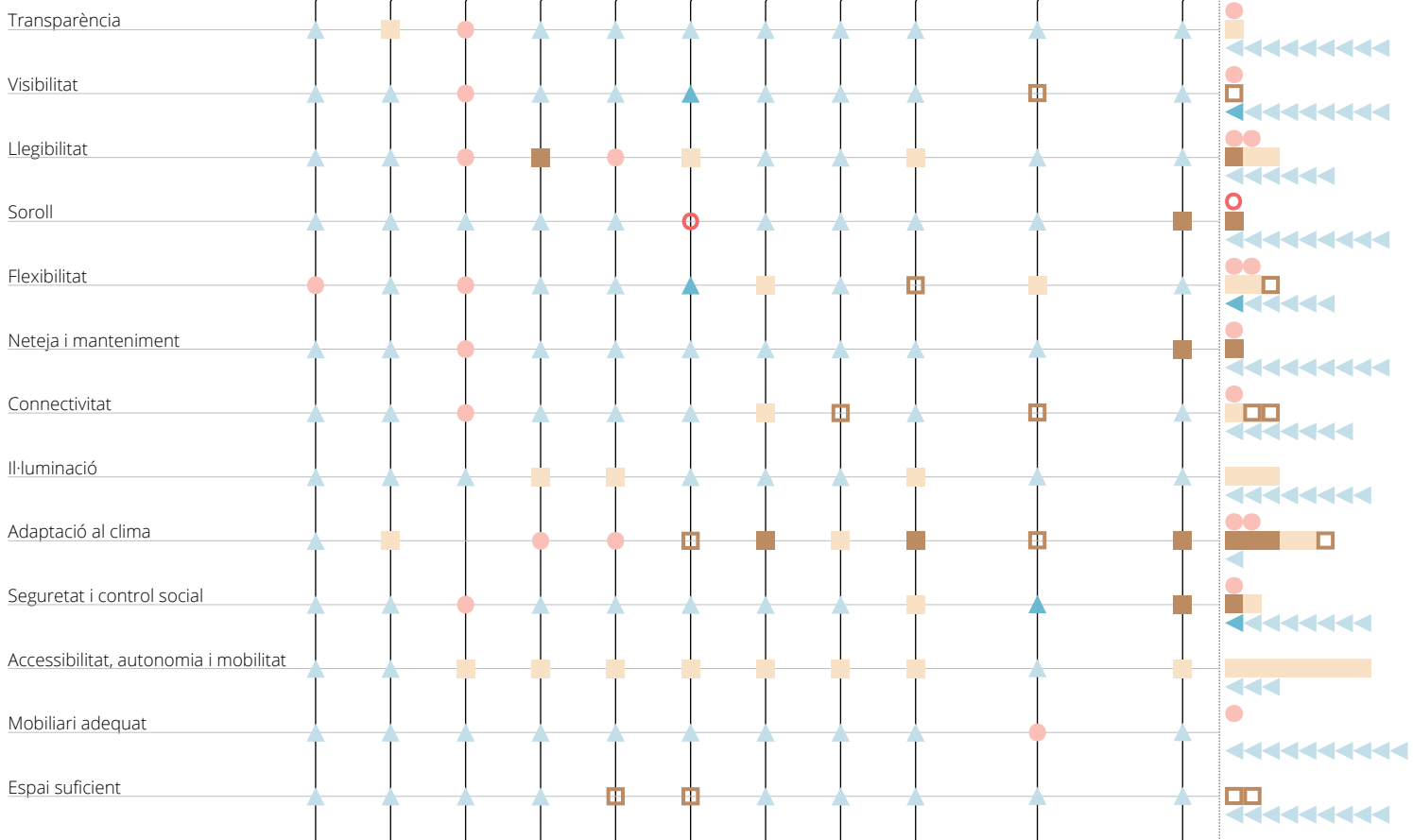
- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- Programes i activitats (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

ESPAIS INTERIORS

ESPAIS INTERMEDIIS

ESPAIS EXTERIORS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure

l'equitat de gènere: entrada i informació, oficina, espai (infantil interior i exterior) i sala polivalent.

Espais que cal millorar: plaça, sala d'actes, espais de neteja, taller cuina.

De la passejada, es confirma la percepció obtinguda durant l'observació. A més, s'incorporen altres espais d'interacció social (sales i gimnàs). En canvi, altres zones com la sala d'exposicions, l'entrada i la zona de circulació vertical no s'identifiquen com a espais d'interacció social.

Diagrama d'entorn urbà

- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carril bici
- Avinguda
- Carrer
- Pas de vianants
- Parada de bus
- Estació de Bicing
- Aparcament

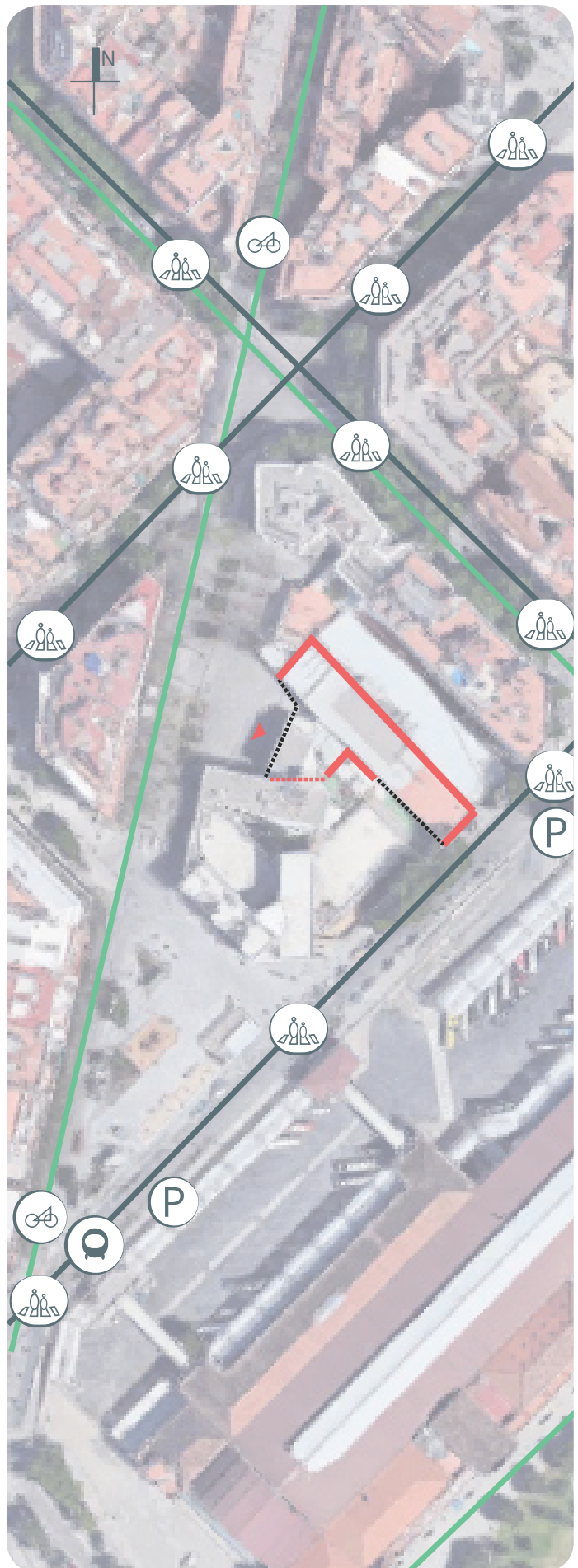

Diagrama de funcionalitat

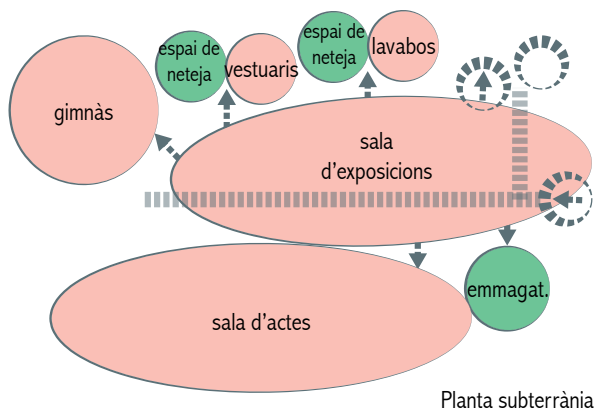
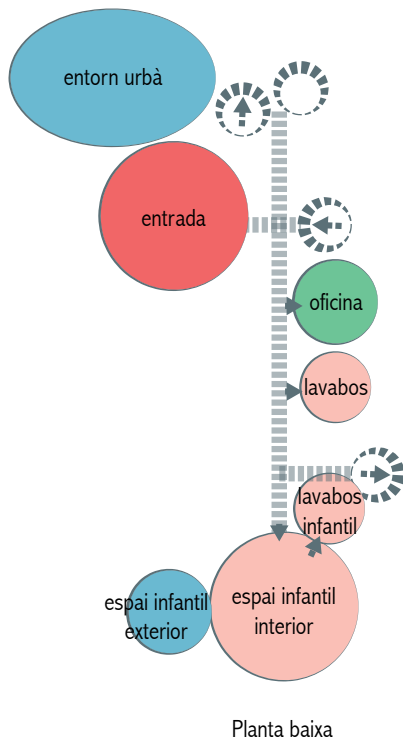
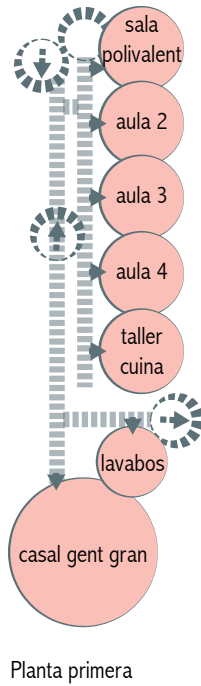
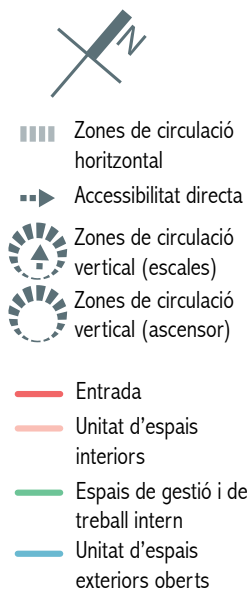

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

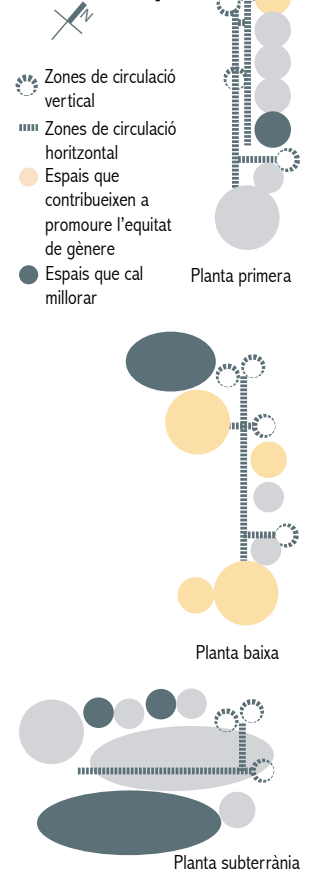

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

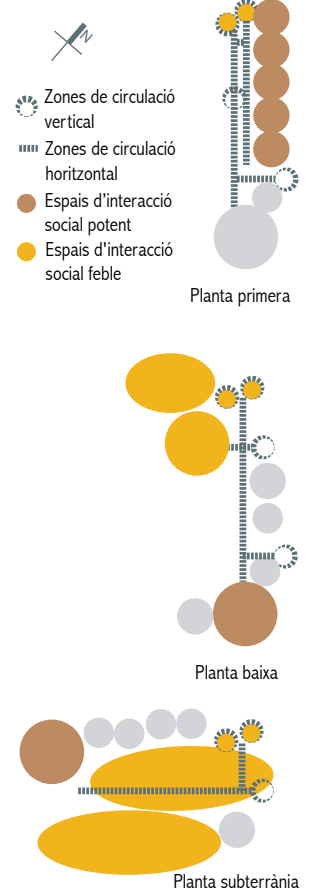
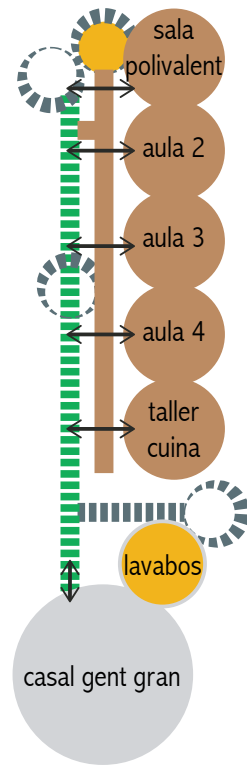
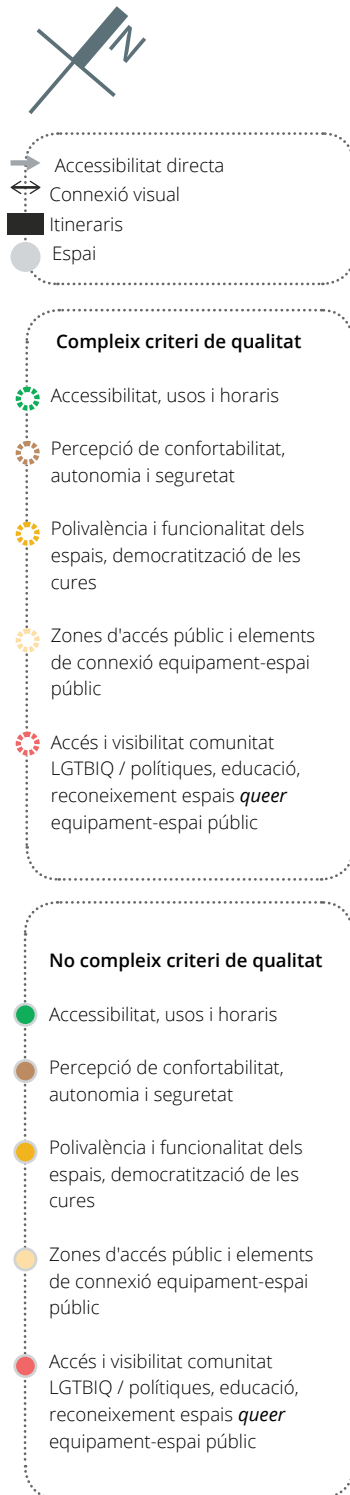
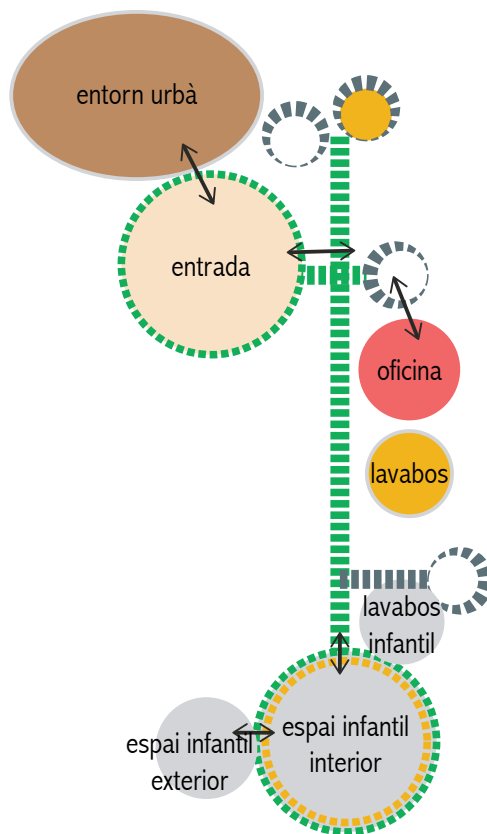

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

Planta primera

Planta baixa

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Connexió visual entre espais interiors i altres equipaments del mateix complex
- Entrada control informal de tots els espais
- Entrada de llum natural

Recomanacions de transformació

- Millora de les condicions de l'espai de neteja ampliant la seva superfície, si és possible, i també fent-los més acollidors i confortables
- Potenciar els espais de trobada amb mobiliari adequat, com per exemple als espais

intermedis o l'entrada de l'equipament o de l'espai infantil

- Reordenació del mobiliari existent a l'entrada per millorar la visibilitat d'alguns espais que ara queden com a racons amagats
- Mediació del conflicte d'ús en l'espai públic proper entre les diverses persones usuàries
- Instal·lar elements d'insonorització a l'espai infantil, com per exemple panells acústics
- Augmentar les dimensions dels ascensors o col·locar-ne un altre, l'actual no permet l'ús d'una persona amb cotxet i una persona de mobilitat reduïda en el mateix moment

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Activitats i col·laboracions amb altres equipaments
- Font d'aigua
- Xarxa forta i transversal entre entitats

Recomanacions de transformació

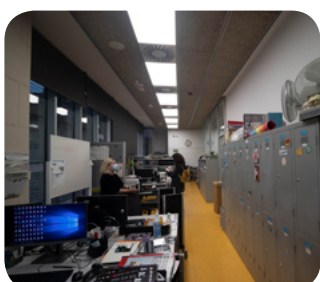
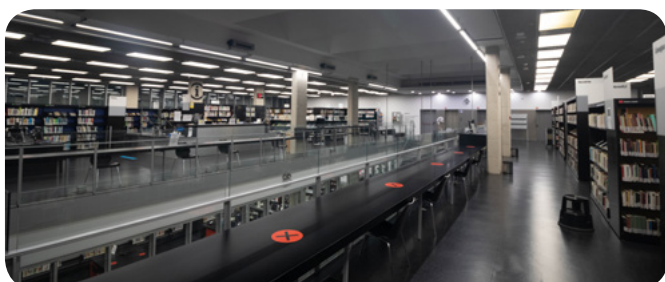
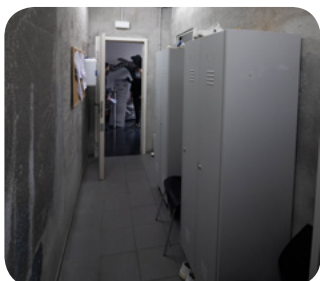
- Equilibrar espais per eliminar les jerarquies. Com per exemple: utilitzar alguns espais

que no tenen ús o que estan desaprofitats perquè els treballadors i treballadores disposin de més espai

- Crear una infraestructura per donar servei a les necessitats col·lectives de la gent sense sostre que fan ús d'aquest equipament
- Programació d'activitats i posar mobiliari d'estada a l'espai de les exposicions per convertir-lo en espai de trobada

BIBLIOTECA

Biblioteca Sagrada Família - Josep M.Ainaud de Lasarte

Descripció de l'equipament

Nom

Biblioteca Sagrada Família - Josep M.Ainaud de Lasarte

Tipologia

Biblioteca

Adreça

Carrer de Provença, 480, 08025 Barcelona

Superfície

2.641 m²

Nre. de persones usuàries aprox.

1.200 - 1.300 persones / dia

Observació

Dia de l'observació

Dimecres, 18 de novembre de 2020

Horari

Tarda (16-20:30 h)

Persona/es entrevistada/es

1 dona (directora)

Espais estudiats

Entorn urbà / Entrada + informació / Escales / Sala d'exposicions / Lavabo planta baixa / Vestuari personal de neteja / Sala d'actes / Sala d'estudi nocturna / Entrada + info P1 / Lavabos infantils / Oficines / Lavabo treballadores / Espai de suport / Espai mulmultimedia / Planta 2 / Planta 3

Passejada

Dia de la passejada

Dimarts, 15 de desembre de 2020

Horari

Tarda (18-20 h)

Nombre de persones

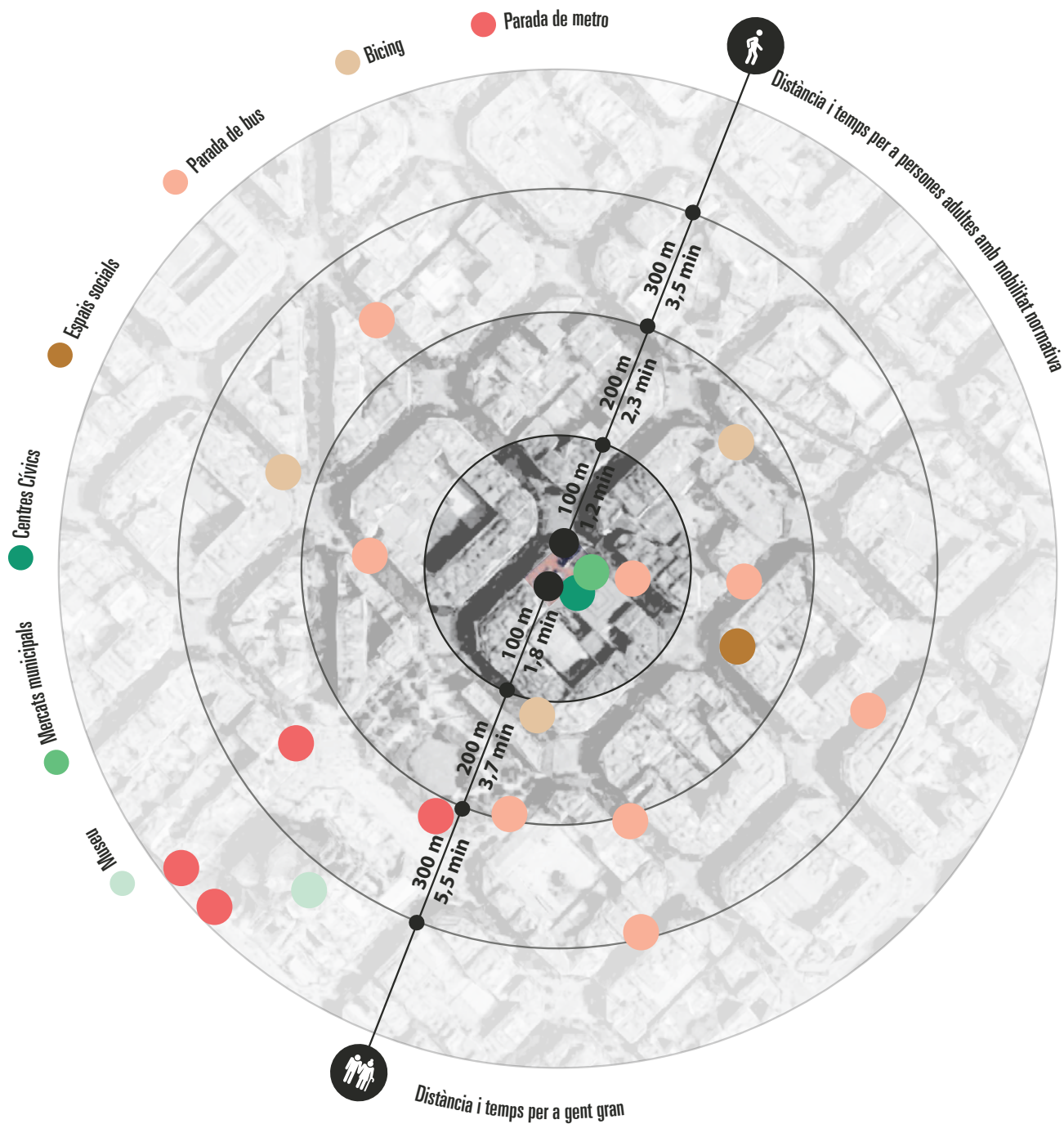
3 dones

Perfil dels i les participants

3 dones (personal de neteja, activitats i personal biblioteca)

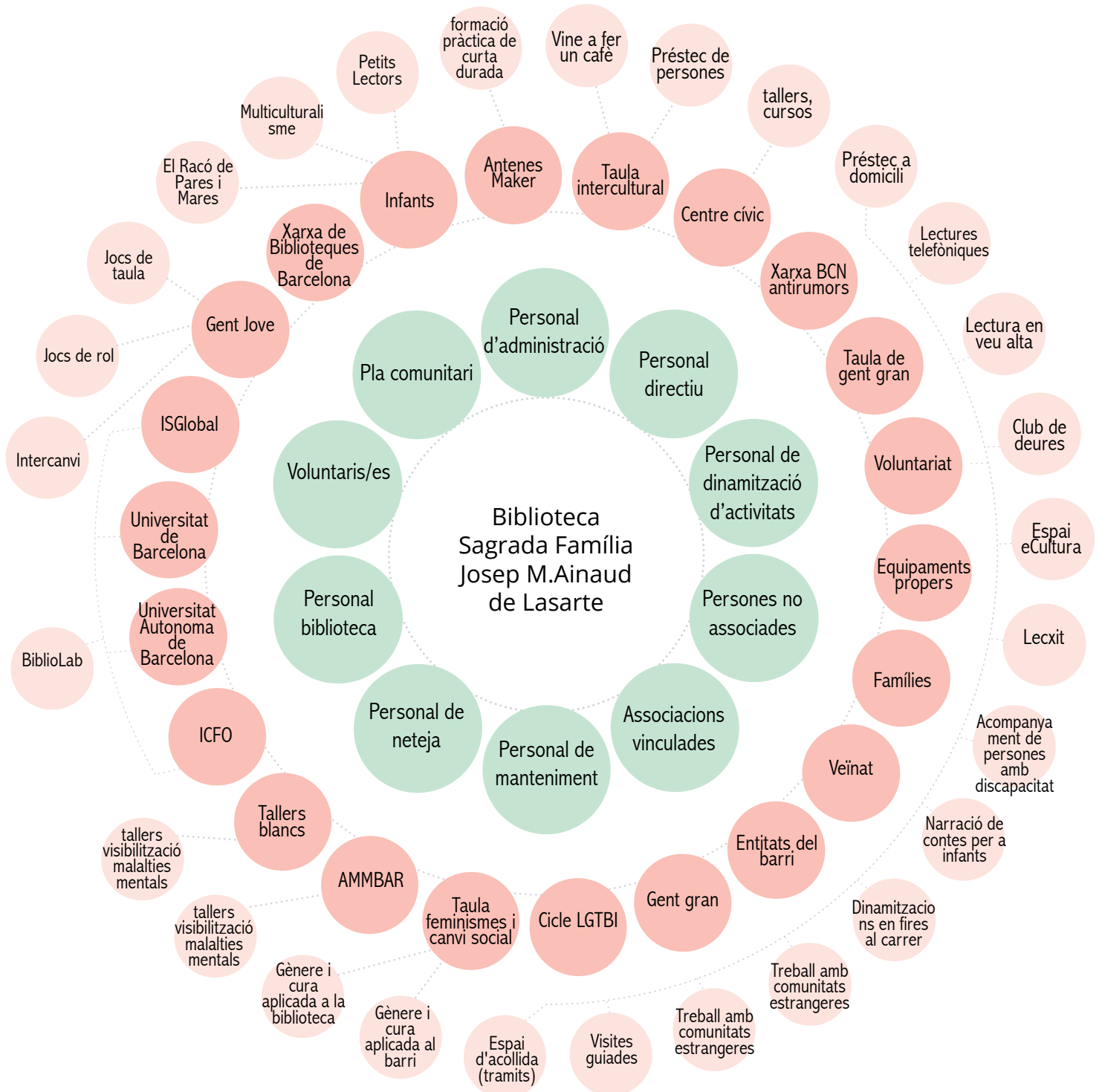
Context

Aquesta biblioteca es troba en un teixit històric, consolidat i dens, molt a prop d'una fita d'alta atracció turística com és la Basílica de la Sagrada Família.

Mapa d'agents

A causa de la seva ubicació i la densitat urbana en la qual es troba, el mapa d'agents mostra una molt variada i extensa xarxa d'entitats i persones usuàries d'aquest equipament, amb una programació molt diversa i completa.

- Agents amb implicació directa
- Agents amb implicació externa (proposats en la conversa)
- Programes i activitats (proposats en la conversa)
- ... Agents amb implicació externa que no es proposen en la conversa

Fitxes de resultats de l'observació

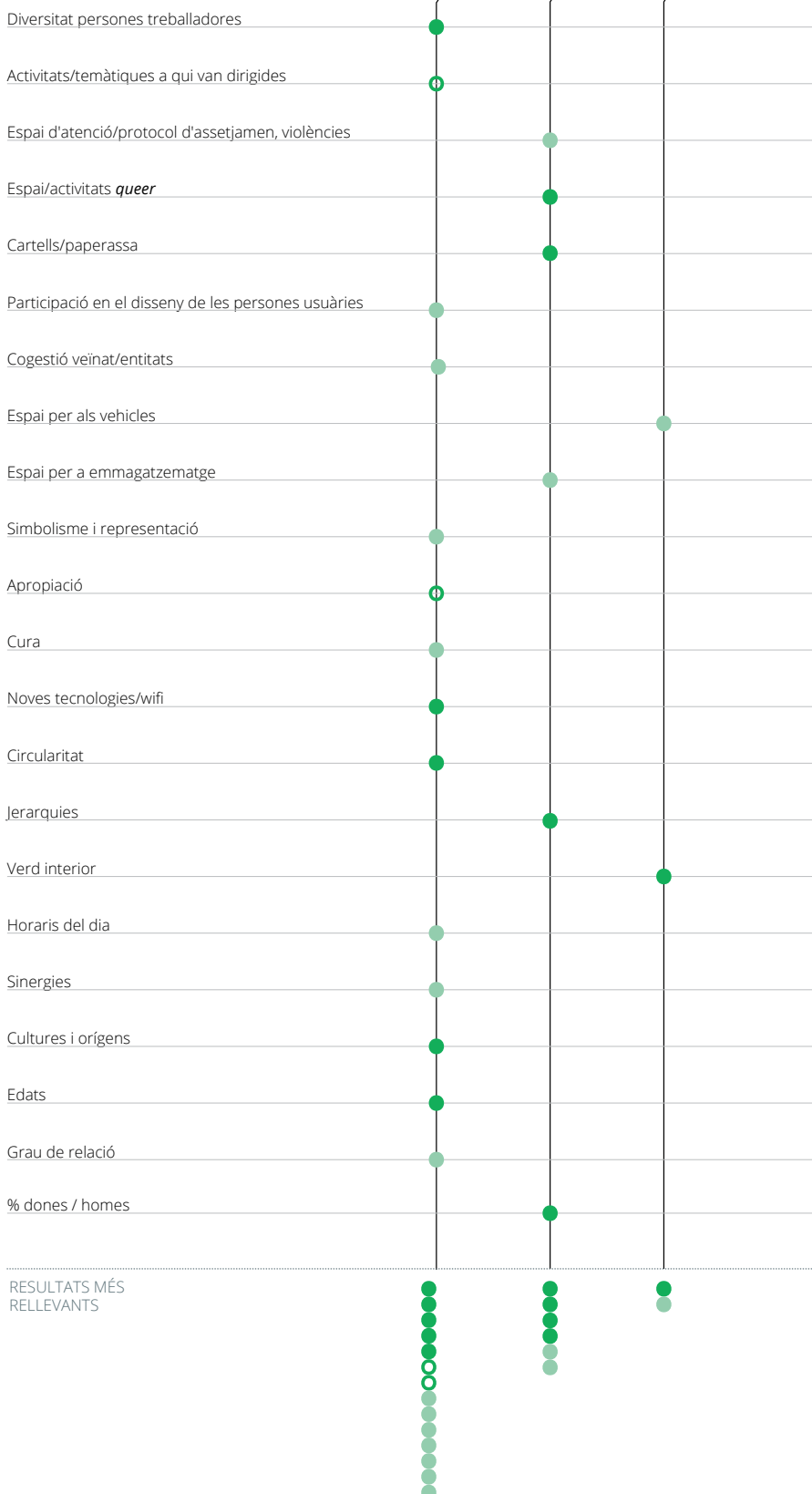
Resultats destacats

Es valora força positivament l'amplitud dels espais, la seva connectivitat, la neteja i el manteniment o la il·luminació. També puntuen positivament les sinergies i col·laboracions establertes amb altres entitats i el veïnatge. Apareix com a escàs o insuficient l'adaptació al clima, la llegibilitat o la visibilitat i transparència, que a vegades és escassa i a vegades massa.

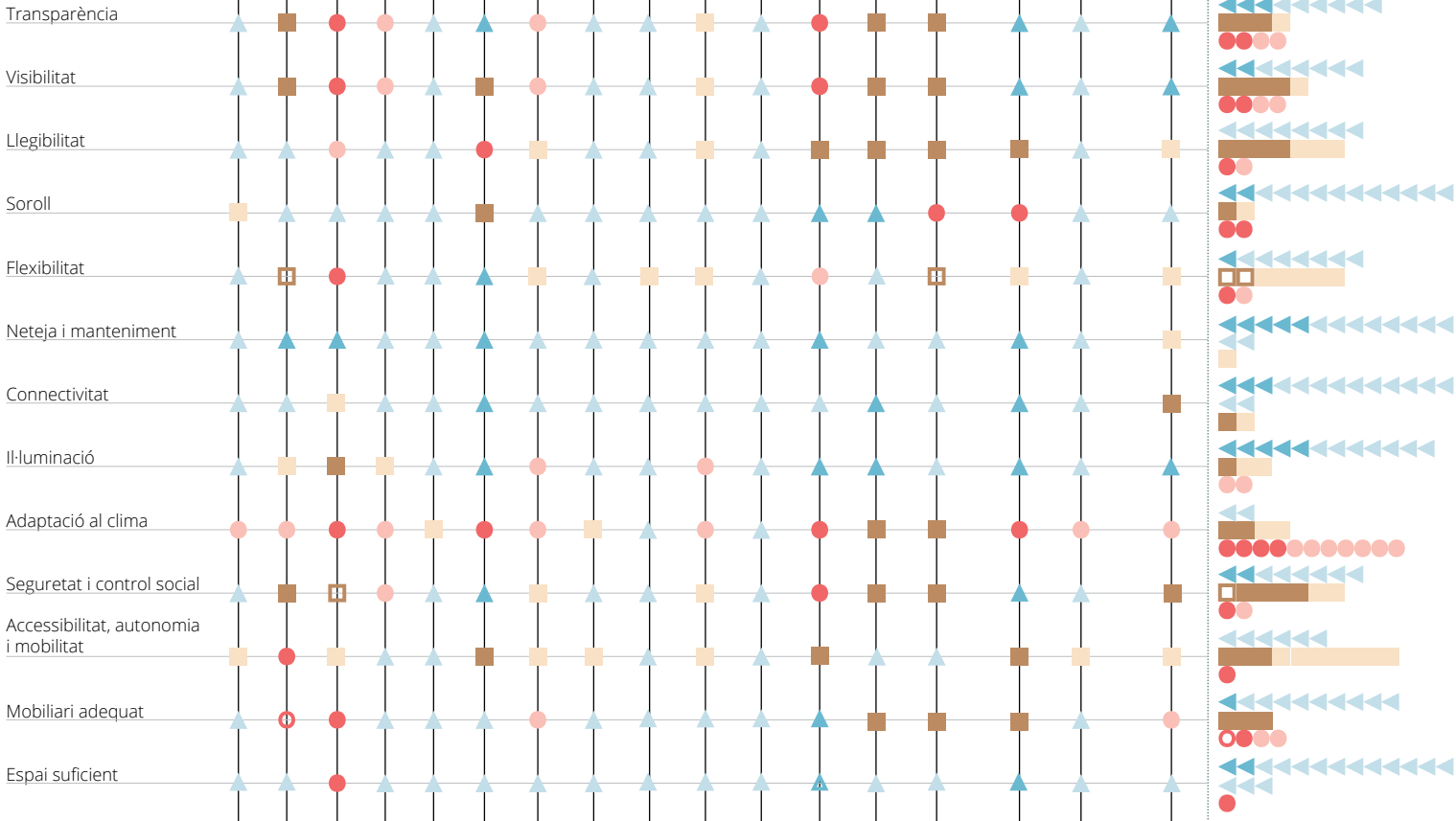
Com llegir els resultats?

- Informació obtinguda de l'observació
- Informació validada durant la passejada
- Informació no validada durant la passejada

CRITERIS GENERALS

CRITERIS TRANSVERSALS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

CRITERIS EXTERIORS

RESULTATS MÉS RELLEVANTS

Com llegir els resultats?

- ▲ Bé
- Escàs
- Insuficient
- ▲ Informació obtinguda de l'observació
- Es valida l'avaluació obtinguda de l'observació
- ▲ No es valida l'avaluació obtinguda de l'observació i es recull la proposta

Diagrames de resultats de l'observació

Espais que contribueixen a promoure

l'equitat de gènere: entrada i informació, sala d'exposicions, zona infantil, espai infantil exterior, música i imatge i el racó jove.

Espais que cal millorar: tots els lavabos, camerinos i serveis de la sala d'actes, l'espai de retorn de préstecs, magatzem de les oficines, espai multimèdia i l'àrea general de la planta tercera.

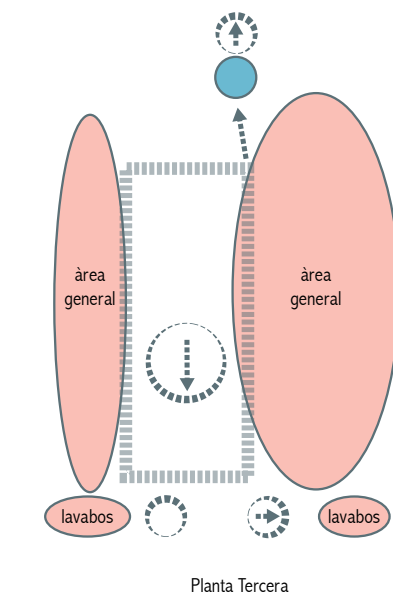
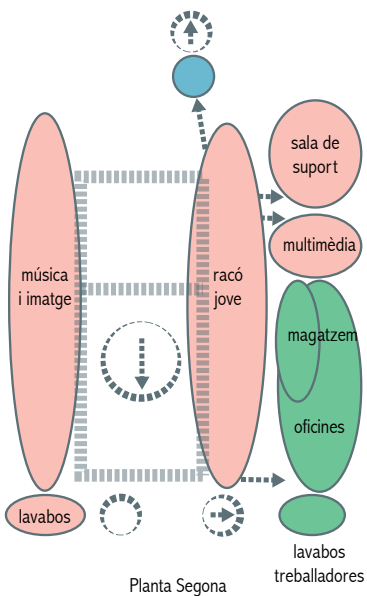
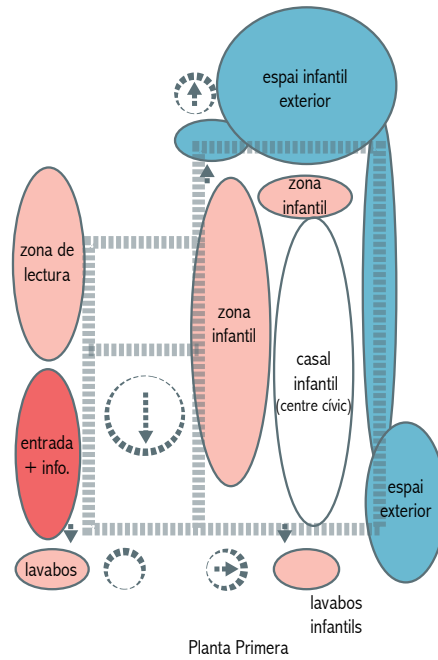
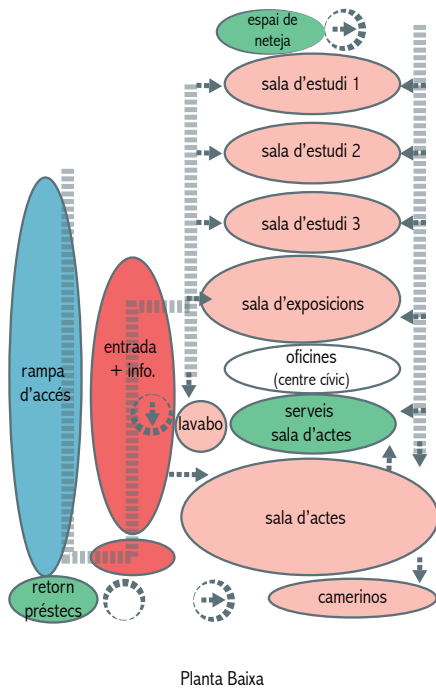
L'anàlisi d'aquest equipament s'ha fet en un moment excepcional a causa de les mesures d'ús dels espais públics derivades de la gestió de la pandèmia de Covid-19. L'observació es va fer quan la biblioteca estava tancada al públic (accés permès només per recollir llibres prèviament demanats), i en la passejada ja havia obert però amb aforament reduït. A la passejada es completa la percepció obtinguda durant l'observació, i s'incorporen els espais d'interacció social.

Diagrama d'entorn urbà

- Accés
- Perímetre opac
- Perímetre amb visibilitat discontinua
- Perímetre amb visibilitat contínua
- Carril Bici
- Avinguda
- Carrer
- Pas de vianants
- Parada de bus
- Estació de Bicing
- Aparcament

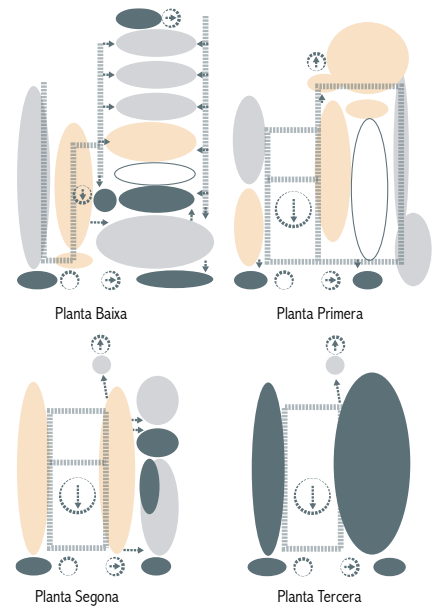
Diagrama de funcionalitat

- ▬ Zones de circulació horitzontal
- ➔ Accessibilitat directa
- ⬆ Zones de circulació vertical (escales)
- ⬆ Zones de circulació vertical (ascensor)
- Entrada
- Unitat d'espais interiors
- Activitat externa
- Espai exterior del bar
- Espais de gestió i de treball intern
- Unitat d'espais exteriors oberts
- Unitat d'espais exteriors tancats
- Espais que no gestiona la biblioteca

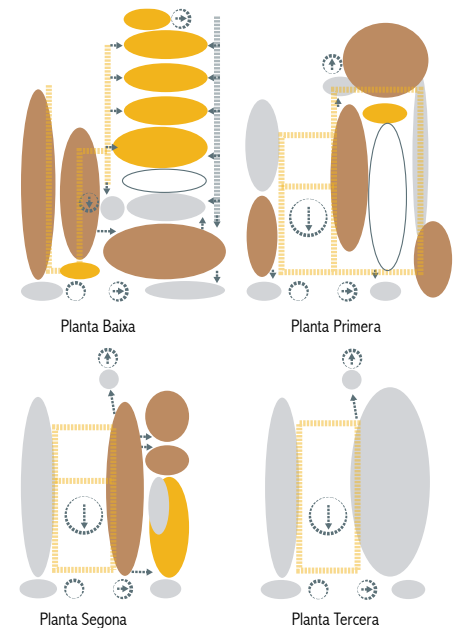

Diagrama de percepció tècnica de l'espai

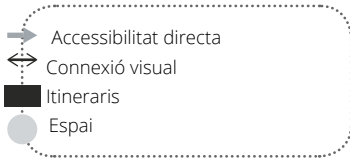
- ⬆ Zones de circulació vertical
- ▬ Zones de circulació horitzontal
- Espais que contribueixen a promoure l'equitat de gènere
- Espais que cal millorar
- Espais que no gestiona la biblioteca

Diagrama d'experiències recollides de la passejada

- ⬆ Zones de circulació vertical
- ▬ Zones de circulació horitzontal
- Espais d'interacció social potent
- Espais d'interacció social feble
- Espais que no gestiona la biblioteca

Diagrama d'anàlisi de compliment dels criteris

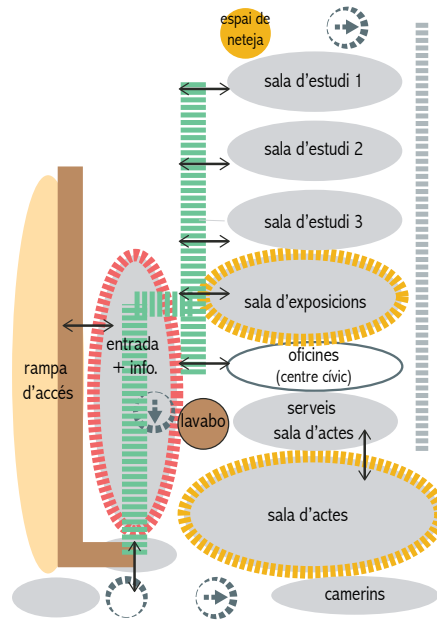

Complex criteri de qualitat

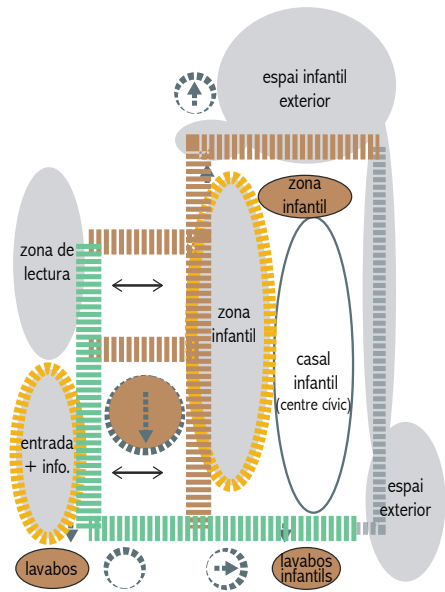
- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

No complex criteri de qualitat

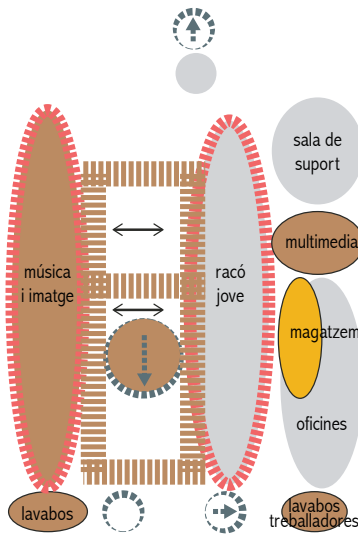
- Accessibilitat, usos i horaris
- Percepció de confortabilitat, autonomia i seguretat
- Polivalència i funcionalitat dels espais, democratització de les cures
- Zones d'accés públic i elements de connexió equipament-espai públic
- Accés i visibilitat comunitat LGTBIQ / polítiques, educació, reconeixement espais *queer* equipament-espai públic

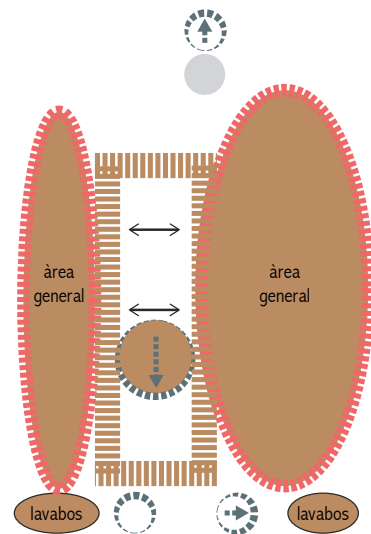
Planta Baixa

Planta Primera

Planta Segona

Planta Tercera

Conclusions i recomanacions de disseny des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Diversitat de persones usuàries i activitats adaptades a les diferents edats i interessos.
- Participació activa a les decisions de la programació.
- Espais amplis i flexibles
- Espai d'entrada com a espai d'interacció social i connexió visual amb l'exterior
- Els espais exteriors de la primera planta conviden a fer activitats a l'estiu
- Espais d'apropiació de les persones usuàries

Recomanacions de transformació

- Millorar la visibilitat d'espais com la planta tercera a través de petites actuacions com treure els elements opacs de les estanteries. D'altra banda, protegir la intimitat de les persones que seuen a les taules que donen a les escales col·locant làmines translúcides als vidres fins a l'altura de la taula
- Millora de les condicions de l'espai de neteja amb mobiliari adequat per emmagatzemar objectes personals i poder-se canviar còmodament, també fent-los més acollidors i confortables, climatitzar-los...

Conclusions i recomanacions de gestió i programació des de la perspectiva de gènere

Fortaleses

- Activitats i col·laboracions amb altres equipaments
- Gran diversitat d'edats i procedències i foment de l'intercanvi i la relació entre elles
- Gestió i activitats amb moltes entitats del barri
- Espais de descans compartits entre totes les persones que treballen (personal biblioteca i neteja), fomentant les relacions laborals

Recomanacions de transformació

- Crear un protocol d'assetjament propi
- Formació de les persones treballadores en gènere com ajuda per aplicar el protocol, gestionar agressions, aplicar la perspectiva de gènere al disseny de la paperassa i el llenguatge de la comunicació de l'equipament...

4. Conclusions i recomanacions per a la incorporació de la perspectiva de gènere

A continuació s'exposen les recomanacions transversals fruit del treball de camp dut a terme. És a dir, tots els criteris (generals, transversals i específics) que s'han analitzat, tant des de l'observació com des de les passejades, ens porten a fer tot un seguit de recomanacions. En aquest sentit, es preveuen criteris de màxims, amb la voluntat que es valori la viabilitat de l'aplicació de cada criteri.

Cada equipament té singularitats i característiques concretes, és a dir, cada espai, moment històric i col·lectiu té les seves pròpies característiques, i aquesta combinació de factors fa que cadascun sigui únic. I és la ciutadania qui, amb els seus usos i apropiacions, li atorga un significat i una funcionalitat concrets.

Per aquesta raó, les recomanacions han de ser conceptes oberts a l'evolució, i poden actuar com a porta d'entrada a reflexions i reptes de futur.

En aquest sentit, es preveuen recomanacions que caldrà tenir en compte en les diverses fases de disseny, implantació i gestió de nous equipaments, així com en la transformació progressiva dels existents, amb l'objectiu d'incorporar la perspectiva de gènere en els equipaments municipals. Per facilitar aquestes aplicacions, es proposen alguns exemples de bones pràctiques, que es poden haver extret a partir de la investigació o d'altres referents.

Per facilitar l'aplicació de les recomanacions es diferencien en dues categories (cada un es representa amb un símbol diferent) les que es poden aplicar en equipaments existents o les de futur.

Recomanacions de present

Dins d'aquesta categoria englobem diferents aspectes (es poden complir tots a alguns d'ells): baix cost, es pot realitzar en qualsevol moment de vida de l'equipament i no és complicat integrar-ho, ja que no depèn de molts agents.

Recomanacions de futur

Dins d'aquesta categoria englobem diferents aspectes (es poden complir tots a alguns d'ells): alt cost, s'ha d'integrar en la fase de disseny de l'equipament o representa fer una reforma un cop s'ha construït i és complicat integrar-ho, ja que depèn de molts agents.

4.1. Recomanacions per a la transformació feminista en el disseny i implantació dels equipaments

Les recomanacions es divideixen en dos grups: el primer fa referència al disseny i implantació dels equipaments municipals, i el segon se centra en la gestió d'aquests equipaments. En aquest apartat es descriu el primer grup, el de disseny i implantació, que es divideix en quatre apartats:

- 1. Entorn
- 2. Espais intermedis i planta baixa
- 3. Organització interior
- 4. Equipament i confort

El procés de disseny i coproducció

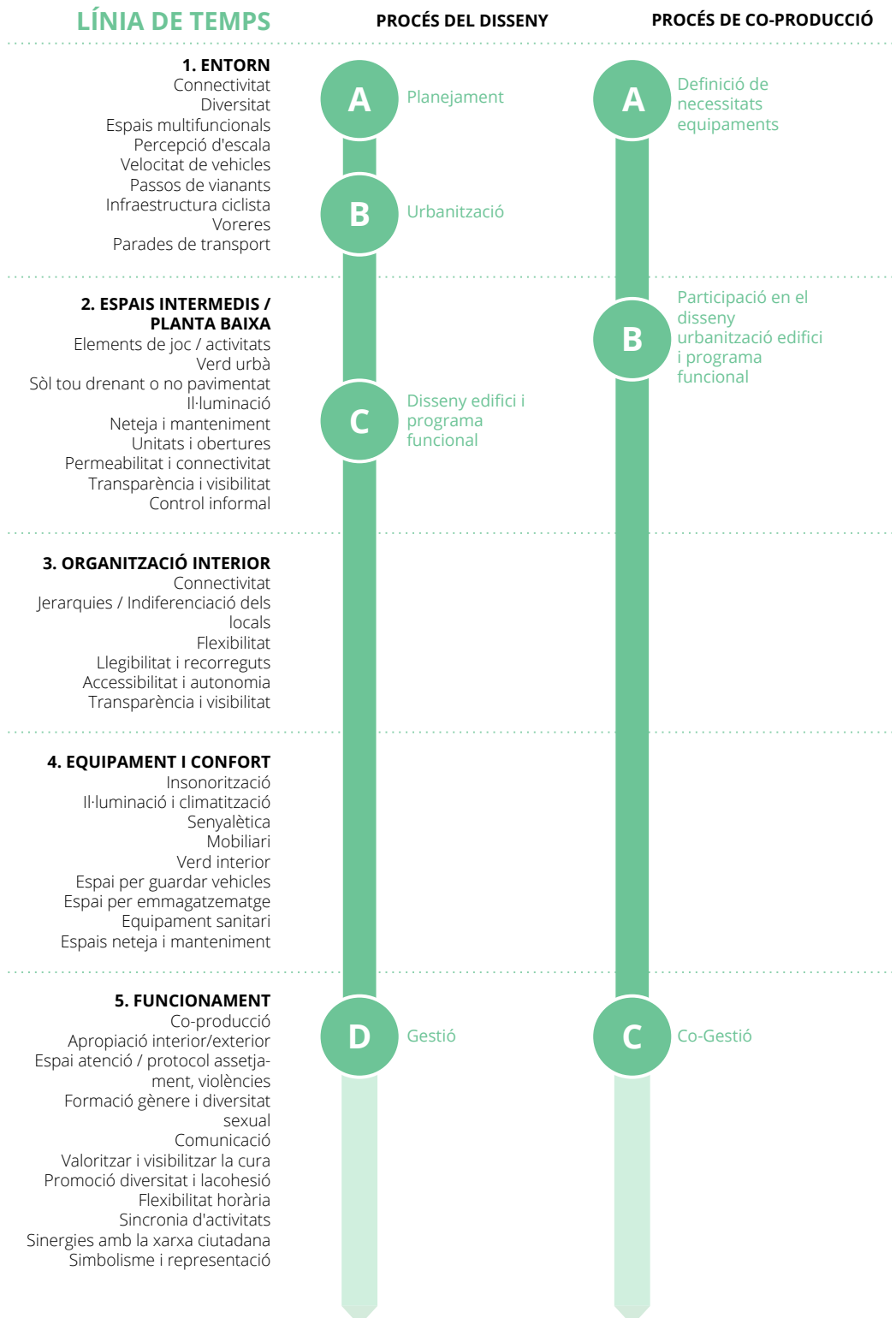
Aquest subapartat pretén escatir si al llarg de tot el procés de disseny del dia a dia de l'equipament municipal es tenen en compte les persones usuàries. La ciutadania hauria de ser part de la presa de decisions de qualsevol projecte sobre el seu espai quotidià. Aquesta participació té un doble vessant: d'una banda, permet recollir el coneixement acumulat pel veïnat i les seves necessitats; de l'altra, permet la implicació i la negociació col·lectiva de l'equipament municipal. La coproducció és una construcció col·lectiva del coneixement des de la participació, i també és una eina d'empoderament. Entenem que és un procés que s'ha de considerar al llarg de tota la vida de l'equipament i que tindrà formats i protagonistes diferents. Per tant, la ciutadania té un paper destacat en totes les fases: des de la detecció de la necessitat de la creació d'un equipament passant pel disseny del programa funcional fins a la gestió de l'equipament. També és interessant recollir les veus de les persones usuàries a l'hora d'avaluar i detectar necessitats de millora dels equipaments ja existents.

Diagrama temporal dels processos de disseny i coproducció

A continuació, presentem un diagrama on es poden veure les recomanacions de disseny (a l'esquerra), la línia del procés de disseny (al mig) i el suggeriment de la línia de procés de coproducció (a la dreta).

En el procés de disseny, es representa com els diferents elements coincideixen amb diferents moments del disseny i, a vegades, amb més d'un alhora. Per exemple, l'entorn es defineix tant des de figures de

planejament com des de la urbanització al voltant de l'equipament. Un altre exemple és que, si l'equipament no disposa d'espais intermedis de trobada, la urbanització és l'element que pot suplir aquesta funcionalitat, com ara definint i executant un projecte d'entorns escolars o l'interior de la planta baixa (amb una sala amb sofàs a l'entrada). Pel que fa al procés de coproducció, tal com hem apuntat l'entendem com un procés que és paral·lel al disseny de l'equipament.

1. Entorn

1.A. Elements de l'entorn

En aquest apartat unim **planejament⁸ amb urbanització⁹**. En cada cas els requeriments i processos seran diferents i, per tant, també els departaments administratius implicats, però des de tots els departaments es treballa seguint uns criteris de qualitat comuns a fi de millorar la qualitat de vida. Els criteris que s'han de tenir en compte són els que es detallen a continuació.

Connectivitat

La connexió de l'equipament amb la trama urbana circumdant hauria de ser contínua, fàcil i fluida, connectant espais lliures, de joc i verds. Els murs, carrers amb molts carrils de vehicles, passos elevats, passadissos, atzucacs, etcètera, són barreres que dificulten aquesta connectivitat i, per tant, la vida quotidiana. Situar la vida al centre significa tenir a l'abast els equipaments i serveis quotidians (el CAP, la botiga de queviures, l'escola o el centre cívic). Des de la disciplina urbanística, es proposa que la distància que es recorri en aquesta xarxa quotidiana es cobreixi aproximadament en deu minuts caminant, és a dir, l'equivalent a 400 metres per a infants i persones amb diversitat funcional i 800 metres per a persones adultes.

Al mateix temps, la localització d'un equipament és una oportunitat de millora per a l'entorn, és una possibilitat de connectar diferents equipaments, de crear una xarxa d'espais i recorreguts quotidians i, per tant, de donar més vida als espais més apagats.

Sortida d'escola en una cruïlla de l'Eixample

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

8 Terme inclòs en el glossari del document

9 Terme inclòs en el glossari del document

Diversitat

La diversitat de l'entorn fa referència a la presència de diferents usos, com poden ser l'espai residencial, el comerç quotidià (aliments i productes de primera necessitat), les oficines o tallers, etcètera.

Aquesta diversitat de funcions facilita la realització de les tasques quotidianes, la mobilitat activa i la construcció de xarxes entre persones.

Espais multifuncionals

Els espais multifuncionals tenen presents la diversitat de necessitats i els usos que poden conviure en un mateix lloc.

En aquest sentit, els espais públics que permeten compatibilitzar els treballs de cura i reproducció amb els espais de trànsit i estada fomenten la inclusió i convivència en la ciutadania. Per tant, els espais han de tenir una barreja de funcions (jugar, comprar, fer vida social o cuidar) i serveis (la plaça del museu, el pati de l'escola, el jardí de la biblioteca, l'entrada a l'escola o la residència de gent gran).

Centre Cívic Fort Pienc

Adaptació a la perspectiva de les persones

Una ciutat que posa al centre les persones i el seu benestar construeix uns equipaments a escala humana. Es tracta d'adoptar la perspectiva de les persones, adaptar-se a la seva velocitat caminant, al seu angle de visió, a les seves percepcions ambientals, etcètera.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

1.B. Característiques de la zona exterior d'accés

A continuació, es presenten recomanacions per optimitzar la zona d'accés a l'equipament.

Tenint en compte la dificultat que suposa fer modificacions de la construcció dels equipaments, es convida a cercar alternatives sostenibles, com ara instal·lacions d'urbanisme tàctic¹⁰ (tarimes, bancs, etcètera), accions concretes (com ara tancar el carrer al trànsit de vehicles en les hores de més afluència d'entrada i sortida) o accions provisionals (com per exemple habilitar un espai annex per al joc mentre es duen a terme obres de millora).

Park(ing) Day

Convivència amb vehicles

Per garantir la seguretat viària, algunes mesures efectives són la reducció de la velocitat dels vehicles (màxim 30 km/h) i la disminució del trànsit privat, en benefici del transport públic i de les persones vianants.

Aquestes mesures es fan especialment necessàries en espais com els equipaments municipals, atès que les persones usuàries majoritàriament acostumen a ser col·lectius més vulnerables (infants, gent gran, etcètera).

Passos de vianants i espais de vida

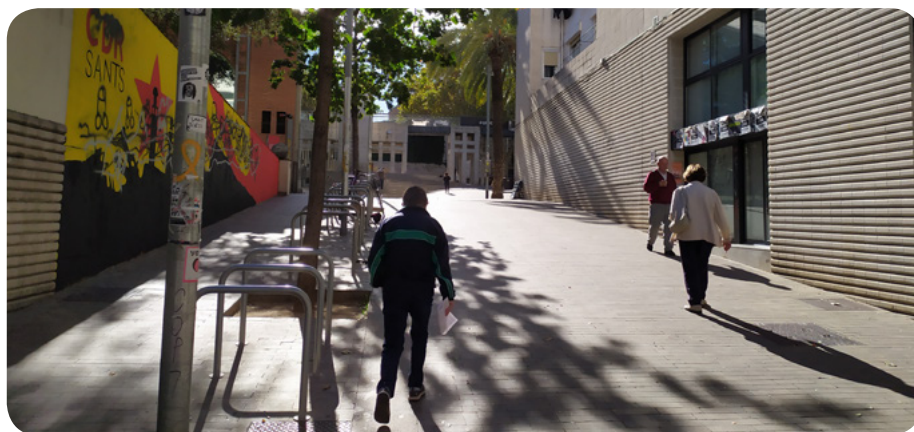
Els passos de vianants han de ser suficients i coherents amb els patrons de mobilitat de les persones. A continuació, es descriuen algunes recomanacions:

- Dissenyar els encreuaments en forma de X.
- Reduir la velocitat dels vehicles, sobretot a les cruïlles.
- Controlar el temps dels semàfors perquè els diferents col·lectius tinguin temps de travessar.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

- Preveure l'“espai de vida” al voltant dels passos de vianants; es tracta d'un espai sense obstacles visuals d'un radi de deu metres per garantir la màxima seguretat en els encreuaments.
- Preveure plataformes úniques i amb prioritat per a les persones que van a peu al voltant dels equipaments ubicats en carrers estrets.

Centre de Serveis Socials Cotxeres de Sants i PIAD

Infraestructura ciclista

L'ús de la bicicleta per part de les dones és un bon indicador del seu empoderament i de la qualitat de les polítiques de gènere en matèria de mobilitat i espai públic.

En aquest sentit, garantir la infraestructura ciclista necessària i segura per a aquest mitjà de transport contribueix al seu ús quotidià i facilita que arribi als equipaments.

Voreres

La mobilitat quotidiana és essencial i passa per posar la mobilitat a peu al centre; per tant, l'amplitud de les voreres i de l'espai dedicat a les persones vianants al voltant dels equipaments és un factor clau. Es recomana que aquest espai lliure de pas i sense obstacles sigui de 3,6 metres d'amplada per facilitar no només la mobilitat a peu i en els dos sentits, sinó també el desenvolupament de la vida quotidiana (com ara comprar, jugar, socialitzar, passejar, etcètera).

Parades de transport

L'existència de parades de transport públic properes, accessibles, amb horaris de pas i recorreguts suficients, és fonamental per garantir l'accés als equipaments de tota la ciutadania així com l'autonomia de tots els col·lectius.

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Identificació i senyalització

Poder identificar l'equipament i els serveis que ofereix des de l'exterior és clau per donar-lo a conèixer, i facilita l'accés a la ciutadania.

En aquest sentit, algunes propostes interessants que permetrien reconèixer amb facilitat un equipament municipal són: mobiliari urbà específic, paleta de colors a les parets o elements, símbols a la vorera, que haurien de ser iguals o similars per a tots els equipaments.

2. Planta baixa i espais intermedis

La planta baixa dels equipaments i els espais intermedis (i, en defecte d'aquests últims, la zona exterior d'accés) s'han d'entendre com un conjunt des de la perspectiva de gènere. Les tasques de cura i les activitats quotidianes inclouen diferents espais, esferes i situacions (acompanyar un infant al centre cívic, fer les compres quotidianes al mercat o socialitzar amb els companys i companyes al centre de la tercera edat) i, per tant, es donen entre l'interior i l'exterior. Les esferes i dualitats com públic/privat, planejament/equipament, individual/col·lectiu, productiu/reproductiu queden desdibuixades i esdevenen obsoletes des de la perspectiva de la vida quotidiana i, per tant, no podem separar l'edifici de l'entorn. Si es dissenyen i es gestionen com un tot, la vida quotidiana pot fluir amb més facilitat i riquesa.

2.A. Espais intermedis

Elements urbans

Els elements per seure o per protegir-se de la pluja, el vent o el fred, els lavabos propers i una font d'aigua són elements bàsics per crear espais de trobada i cura que facilitin la vida quotidiana i augmentin la qualitat de vida.

Espais de joc i activitats

Afavorir el joc i les activitats esportives als equipaments o al seu entorn. Convertir la ciutat en un espai "jugable", inclusiu i saludable, especialment per als infants, i que alhora promogui la convivència i la vida comunitària. Aquests espais lliures haurien d'oferir zones de qualitat per a diversos grups i tipus de joc a la vegada (llocs per relaxar-se, per jugar a pilota, per gronxar-se o amagar-se, etcètera).

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Centre Cívic Fort Pienc

Verd urbà

La xarxa verda urbana genera espais saludables i de millora de la qualitat de vida. Diversos estudis mostren la connexió entre espais verds, o simplement vegetació, i augment de la salut. Es proposa connectar el verd urbà amb la resta d'espais verds a l'exterior i l'interior de l'equipament.

Centre Cívic Fort Pienc

Sòls

El paviment és la base i el suport de les activitats quotidianes; per això, ha de donar resposta a la multiplicitat de requeriments que l'activitat de les persones exigeix. A l'exterior es recomana un sòl tou drenant o no pavimentat per les seves qualitats de millora del medi ambient i de qualitat de vida. Per a altres usos, com ara l'esportiu, són útils sòls exteriors pavimentats.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Il·luminació

Una distribució uniforme de la llum al carrer, especialment a l'espai de vianants i entrada a l'equipament, sense racons foscos i obstruccions, com ara arbres o cartells publicitaris, promou una percepció de seguretat més gran i una millor accessibilitat.

Neteja i manteniment

Els espais públics nets i amb un bon manteniment, amb bona qualitat i diversitat de materials, augmenten l'apropiació i l'ús de l'espai i, per tant, la percepció de seguretat.

2.B. Plantes baixes en contacte amb l'exterior

Obertures i connectivitat

Els equipaments faciliten la vida quotidiana si s'integren en l'entorn i són oberts al carrer, és a dir, si no suposen una barrera en la trama urbana ni en la connectivitat i s'eviten les dimensions fora d'escala humana. També cal evitar les parcel·les grans o, si són grans, han de disposar de passos que les travessin verticalment i longitudinal, així com també han de tenir força obertures i portes, amb una línia d'edificació pròxima a l'espai públic.

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Transparència i visibilitat

A la façana construïda, els vidres i les obertures trenquen les dinàmiques privat/públic i faciliten la comunicació entre l'interior i l'exterior. Pel que fa al perímetre, si no hi ha tanques —especialment si són opaques—, també es facilita aquesta comunicació. Respecte a les plantes baixes dels equipaments, quan són obertes al carrer i en comunicació amb l'habitatge i el comerç esdevenen un enllaç clau per a la vida comunitària.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Centre Cívic Fort Pienc

Espais de trobada i control informal ▲ ■

Els espais de relació i de trobada propicien que el control informal es doni de manera espontània. Altres recursos interessants són situar l'espai d'informació del centre amb una bona visual de l'entrada i els espais intermedis, fer que l'espai d'accés al centre sigui compartit amb l'accés a altres equipaments, posar sofàs i elements d'estada als espais d'entrada o connectar l'espai de joc infantil amb la planta baixa.

Espai Jove Garcilaso

Centre Cívic Fort Pienc

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

La bona visibilitat i els eixos visuals també faciliten el control informal. Els racons, les zones fosques, els passadissos, les entrades amagades, etcètera, són espais d'inseguretat per a alguns col·lectius, especialment les dones. "Veure i ser vist o vista" és un dels principis de planejament urbà per a ciutats més segures desenvolupat a Mont-real.¹¹

3. L'organització interior

En aquest apartat s'orienta l'organització dels espais interiors cap a l'optimització de la diversitat d'usos i de les connexions físiques i visuals entre locals. Aquestes condicions depenen, en gran part, de la disposició dels elements inamovibles, com ara les comunicacions verticals (escales i ascensors), les conduccions d'instal·lacions i els elements estructurals. Un bon projecte orienta la situació i forma d'aquests elements cap als dos criteris esmentats. Els elements inamovibles han de vertebrar i estructurar l'organització de tots els espais. Els punts que veurem a continuació s'orienten, doncs, cap a l'optimització dels espais a partir dels element més o menys "movibles", com els envans sense instal·lacions i d'altres.

3.A. Sobre l'estructuració i característiques dels espais i la distribució dels interiors

Flexibilitat

És important permetre la flexibilitat dels espais interiors perquè evolucionin i canviïn amb les necessitats de les persones. Es tracta de possibilitar que una mateixa sala sigui un aula de formació o un espai de joc o d'activitat lúdica en funció de les exigències. Aquesta diversitat d'usos es pot donar al llarg del temps o, fins i tot, durant el mateix dia. Amb aquest objectiu és molt positiu que alguns envans es puguin desplaçar sense que això afecti les instal·lacions. És preferible que les instal·lacions (aigua, gas, electricitat, etcètera) estiguin fixes a les façanes o en altres elements interiors que no afectin la flexibilitat. Un paviment elevat o uns passos soterrats per a les instal·lacions són la millor solució.

11 Michaud, Anne (coord.) (2002). Pour un environnement urbain sécuritaire. Guide d'aménagement. Mont-real: Programme Femmes et ville de la Ville de Montréal.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Espai Familiar i Centre Obert de Sant Martí

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra

Jerarquies i indiferenciació dels espais

També és molt desitjable que la compartimentació dibuixi espais poc especialitzats i relativament homogenis, de manera que es puguin destinar a usos diversos.

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Fundació Àlicia. Sant Fruitós de Bages

Espai Familiar i Centre Obert de Sant Martí

Tots els tipus de locals mereixen la mateixa atenció. És per això que cal donar rellevància als espais de cura com l'espai d'al·letament, la cuina o l'espai de neteja.

3.B. Sobre la facilitat dels recorreguts a l'interior

Llegibilitat i connectivitat

Els espais s'han d'organitzar a partir de recorreguts clars i ben estructurats. Cal evitar racons o situacions confuses. Des de l'arribada als accessos verticals s'han de reconèixer amb claredat els diversos recorreguts i la ubicació dels espais d'activitats. S'han d'establir connexions entre els espais, sense separacions que dificultin el trànsit i la visual. És especialment important relacionar els espais comuns amb lavabos, vestidors, espais d'al·letament, etcètera.

Accessibilitat i autonomia

La normativa ja recull com han de ser els espais accessibles per a tota la ciutadania; ara bé, la seva materialització és el que pretén recollir aquest punt.

Per augmentar l'autonomia de les persones amb diversitat funcional (per exemple, persones cegues o sordes), de les criatures i de les persones grans cal que els espais interiors estiguin dissenyats perquè totes les persones s'hi puguin moure lliurement i de manera autònoma, sense necessitar que ningú les acompanyi. L'autonomia és una combinació de bona connectivitat, accessibilitat, llegibilitat, seguretat i senyalització adequada.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Mercat de la Concepció

Transparència i visibilitat

Els espais connectats físicament i visual, amb transparències quan sigui possible, permeten la connexió entre activitats, el control informal i l'amplitud d'espais. Cal que la porta d'accés a les aules i sales permeti veure'n l'interior.

Mercat de la Concepció

Centre Esportiu Municipal Can Dragó

Espai Familiar i Centre Obert de Sant Martí

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

4. Equipament i confort

Tots els espais de l'edifici han de tenir el tractament adequat per assolir els nivells de confort exigibles, independentment de l'ús que se'n faci. Les exigències específiques dels espais més especialitzats s'haurien de satisfer amb elements que siguin fàcils de desmuntar i recol·locar. Només així es podrà resoldre el tema de flexibilitat plantejat en el punt anterior.

Característiques

Insonorització

Perquè es puguin dur a terme diferents activitats alhora, són importants l'aïllament acústic dels espais i la utilització d'elements fonoabsorbents. Les conseqüències d'una mala insonorització són la impossibilitat de comunicar-se, però, sobretot, els efectes perjudicials del soroll sobre la salut.

A continuació es fan alguns suggeriments:

- El sistema constructiu dels sòls i els envans ha de garantir la independència acústica dels locals. Això és especialment important al costat de passadissos sorollosos o a sota d'espais amb activitat física.
- Els espais d'ús multitudinari han de tenir alguns revestiments absorbents per reduir el volum de soroll interior.
- Els espais amb activitats privades o confidencials han de garantir la intimitat acústica.

Edifici institucional Vinya d'en Petaca. Sant Pere de Ribes.

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Il·luminació i climatització

La il·luminació natural i la ventilació serà natural i creuada sempre que sigui possible i adequada en cadascun dels espais. Els serveis de climatització i il·luminació han de ser sectoritzables per espais, ja que les necessitats de cadascun varien (no cal el mateix per a una classe de Zumba que per a la projecció d'una pel·lícula).

Les façanes han de tenir en compte el moviment del sol per protegir-se dels excessos de radiació o dels enlluernaments.

Senyalística

Una bona senyalística ha de permetre a la persona usuària de qualsevol col·lectiu de saber on és, així com també saber on són els espais on vol anar en tot moment. Per tant, també s'ha d'adaptar a criatures. Posar la senyalística a l'altura dels infants més petits o pintada a terra, amb icones de fàcil reconeixement, són dues opcions. També cal retolar en Braille. A més, també és positiu incloure la diversitat cultural i de llengües en la senyalística i retolació.

Quan no es puguin adoptar canvis en el disseny, també es pot optar per senyalitzar que cal tancar l'aigua o la llum per qüestions de sostenibilitat.

Altres pràctiques inclusives són la senyalització d'espais lliures de discriminació per motius de sexe, identitat o expressió de gènere¹², opció sexual, origen, capacitat, etcètera.

Espai Jove Garcilaso

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Mobiliari

El mobiliari ha de ser adequat a les necessitats i als espais, resistent (a l'ús i al joc), segur (cantells dels mobles roms i superfícies anivellades, revestiments i teixits antial·lèrgics), adaptable (a cadires de rodes o infants petits), confortable, per a totes les edats i capacitats. Cal evitar que les joguines reproduïxin estereotips de gènere, com ara nines que cuinen i ninos que construeixen, així com també cal evitar els colors assignats, com el rosa per a les nenes i el blau per als nens. Els seients de diversos tipus han d'estar disponibles i, en part, també han de ser mòbils (bancs, cadires, plataformes de fusta, graons, parets baixes, etcètera).

Espai Jove Garcilaso

Espai Familiar i Centre Obert de Sant Martí

Verd interior

Les plantes d'interior donen qualitat a l'espai, milloren la salut i fan que es percebi que l'espai està cuidat. Alhora, també contribueixen a visibilitzar les tasques de cures, és a dir, fan visible que alguna persona manté la planta i la cura d'aquell espai.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Centre de Serveis Socials Cotxeres de Sants i PIAD

Circularitat

És important introduir criteris d'eficiència energètica —més enllà del compliment estricte de la normativa—, que assegurin el mínim consum energètic i el màxim confort bioclimàtic, d'acord amb els recursos disponibles. Per exemple, el disseny arquitectònic i dels sistemes d'instal·lacions (climatització, il·luminació, etcètera) haurà de servir per optimitzar l'estalvi energètic. Sempre que les instal·lacions siguin noves, s'han de col·locar interruptors i polsadors automàtics. També es pot valorar l'opció d'aprofitar l'envoltant de l'edifici per crear instal·lacions productores d'energia que contribueixin a dependre menys de fonts externes. Finalment, convé fer una aposta clara pel reciclatge.

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Ecologia Urbana, Barcelona

Noves tecnologies

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

És interessant oferir instal·lacions adients, mobiliari accessible i material electrònic (ordinadors, pantalles, projectors, etcètera) en un espai comú i en algunes de les sales. També cal disposar de servei de wifi gratuït a tot el centre.

Espais específics

Espai per guardar vehicles

És necessari disposar d'un espai per deixar-hi cotxets, patinets, bicis plegables, etcètera, proper a l'entrada, accessible i ampli.

Centre Esportiu Municipal Can Dragó

Ajuntament de Barcelona

Espai d'emmagatzematge

Cal preveure magatzems a cada planta i també armaris integrats a les sales, perquè s'hi pugui desar i emmagatzemar el material d'ús propi de les activitats que s'hi duguin a terme; l'espai ha de ser còmode, espaiós i d'accés lliure per a tothom.

Centre Cívic Fort Pienc

Espai Familiar i Centre Obert de Sant Martí

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Equipament sanitari i lavabos

Es proposa, sempre que sigui possible, que els lavabos siguin de gènere neutre, que no discriminin en l'ús o destinació per motius d'identitat o expressió de gènere, a fi de no obligar ningú a definir-se. La ubicació ha de permetre la relació directa amb les sales. Els centres oberts han de tenir uns lavabos propers a l'accés d'entrada perquè els pugui utilitzar la ciutadania en general; a més, cal senyalitzar-los a l'exterior de l'equipament, per facilitar-ne la identificació. També s'ha d'adaptar a diferents capacitats funcionals i edats.¹³

Centre Cívic Fort Pienc

Exemple de senyalística que identifica el lavabo pel seu ús, i no per la persona que l'ha d'utilitzar, o el seu gènere.

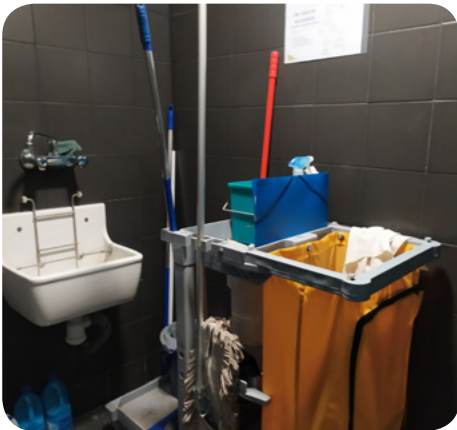
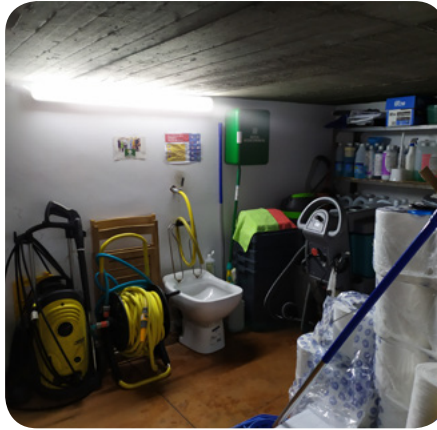

Espais de neteja

Es proposa que els espais de neteja siguin espais confortables per complir les funcions a les quals es destinin. Cal preveure un espai de vestidor i armariets per al personal de neteja. Al magatzem, independent del vestidor, es desaran els materials i els productes de neteja (cal preveure que els prestatges s'han de subjectar a la paret).

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Males pràctiques a les sales de neteja dels equipaments estudiats

Espai de lactància

Un centre cívic, centre infantil o similar ha d'incloure un espai amable per a la lactància materna. Aquest espai ha d'oferir un cert grau de privacitat, però no ha d'estar segregat ni s'ha de situar lluny de les zones comunitàries; a més, ha de permetre, per exemple, la cura d'un altre infant dependent al mateix temps. L'espai també ha d'incloure mobiliari adequat i accés a un lavabo.

Hazel Glen Child and Family Centre. Austràlia

Espai de treball Cooperativa Estel, Sabadell

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

4.2. Recomanacions per a la transformació feminista en la gestió dels equipaments

Com s'ha dit anteriorment, les recomanacions es divideixen en dos grups: el primer fa referència al disseny i implantació dels equipaments municipals, i el segon se centra en la gestió d'aquests equipaments.

Aquest últim grup se centra en el funcionament dels equipaments, en la manera com es gestionen temes de personal, les activitats que es desenvolupen, com s'utilitzen els espais, com s'organitzen els temps o com les persones usuàries hi participen.

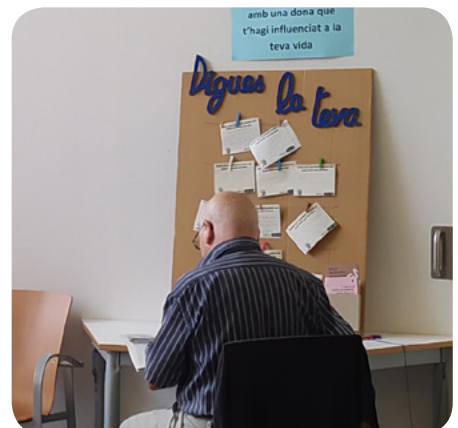
Apropiació

L'apropiació de l'espai per part de les persones usuàries facilita que s'identifiquin amb l'espai, el dotin d'una significació, hi estableixin vincles afectius i en tinguin cura. Promouen l'apropiació les activitats portades a terme per les persones usuàries, com per exemple exposar expressions artístiques, decorar, divulgar informació, compartir material, etcètera.

Espai Jove Garcilaso

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

Espai d'atenció i protocol per a la prevenció i abordatge de les violències masclistes

Adoptar un protocol o circuit per a la prevenció i abordatge de les violències masclistes (en concret, de l'assetjament sexual i per raó de sexe) per part de tots els centres és un requisit important. Depenent del tipus de centre, també serà beneficiós establir un espai on es puguin atendre aquests casos.

Formació en gènere i interseccionalitat

La formació és un element clau perquè tot el personal assumeixi la igualtat de gènere i el respecte per la diversitat sexual i de gènere com a objectiu propi. La formació ha de donar eines i estratègies per incorporar la perspectiva de gènere i la interseccionalitat a les entitats.

Comunicació

Els materials de difusió, com cartells, papereria, etcètera, haurien de fer servir un llenguatge escrit, visual i auditiu inclusiu. Respecte a les persones amb capacitats o necessitats diverses pel que fa a la comunicació, és important instal·lar elements que els permetin accedir als continguts de l'oferta de cada centre.

Guia d'ús no sexista del llenguatge. Ajuntament de Barcelona

Promoure i visibilitzar les tasques i treballs (re)productius, de cures i d'afectes

Caldrà que els centres promoguin i facilitin les activitats de cura: tant amb la programació —algunes pràctiques interessants poden ser programar activitats esportives en el mateix horari per a persones cuidadores i infants, per a persones voluntàries del centre de gent gran que s'encarreguin d'acompanyar persones vulnerables o activitats dirigides a persones malaltes—, com amb el disseny d'espais —instal·lar sales d'al·letament als espais d'infants concorreguts, preveure la sincronia d'activitats com el joc d'un infant i el treball amb un ordinador del cuidador o cuidadora o utilitzar mobiliari adaptat a la diversitat funcional—. L'objectiu de fons es visibilitzar i socialitzar aquestes tasques (re)productives, de cures i d'afectes.

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Espai Familiar i Centre Obert de Sant Martí

Promoció de la diversitat i la cohesió

Mitjançant la programació i la gestió, és positiu fomentar la participació a la vida dels centres de persones de diferents cultures, edats, sexes i gèneres, estatus socioeconòmics, etcètera, a fi d'augmentar la coneixença de les persones, les xarxes veïnals i la cohesió social.

Flexibilitat horària

Un equipament que inclou la perspectiva de gènere s'adapta als diferents ritmes i horaris dels diferents perfils de persones. Per facilitar la vida quotidiana és cabdal tenir presents les dinàmiques temporals. La possibilitat d'oferir més flexibilitat també depèn del personal gestor que organitzi les activitats als diferents centres, i que permeti més usos i en més horaris. En aquest sentit, són bones pràctiques programes com el de "Patis oberts" (mantenir oberts els patis de les escoles els caps de setmana) o la cessió d'espais de centres cívics en horaris nocturns o de cap de setmana.

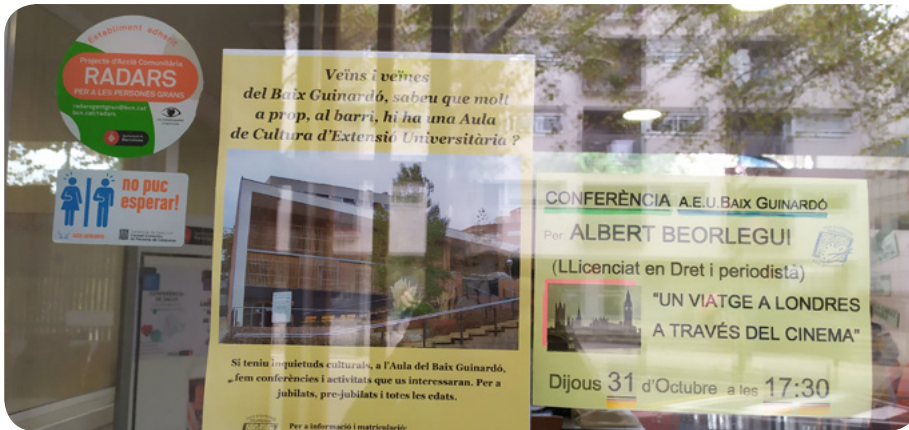
Sinergies amb la xarxa ciutadana

Quant a la gestió dels equipaments, i atès el seu paper actiu en l'articulació i la dinamització socials, es fomenta la col·laboració amb organitzacions veïnals i socials, així com amb empreses locals de petita escala per tal d'enfortir les xarxes socials i la democratització de les tasques de cura.

Com llegir els símbols?

- Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Casal de Gent Gran del Baix Guinardó

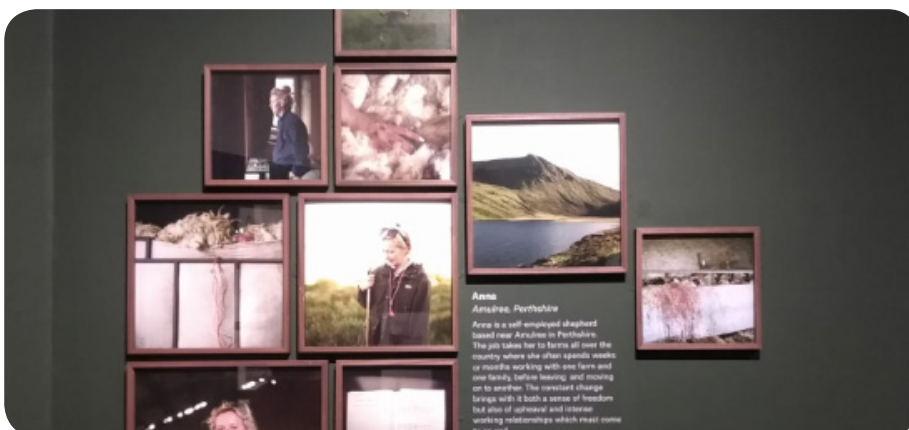
Simbolisme i representació ▲ ■

Aquesta perspectiva valora i promou els espais i les activitats que reconeixen el llegat de les dones en la història, o bé que les fan participants del present (nomenclatura de l'espai, obres artístiques, etcètera).

També fomenta les consultes als col·lectius de persones usuàries de l'equipament per escollir nomenclatures inclusives i diverses.

Centre Cultural Teresa Pàmies. Barcelona

Museu d'arqueologia a Perth, Escòcia

Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

Accés a la gestió de serveis per part de les persones usuàries

La climatització, l'enllumenat i altres serveis haurien de ser accessibles i fàcilment manipulables per part de l'equip gestor i de les persones usuàries (des d'instal·lar manetes accessibles per poder obrir finestres a poder accedir al comandament per graduar la calefacció). Aquests serveis també haurien d'estar sectoritzats per poder adaptar-los a les necessitats de cada espai i activitat.

4.3. Recomanacions concretes: lavabos, vestidors i canviadors municipals

Cal canviar la concepció actual dels lavabos en els equipaments, la majoria segregats per identitat o expressió de gènere. En aquests espais se segmenten les persones segons el gènere que la societat els ha assignat, i aquest fet pot causar problemes a totes les que no s'identifiquin de manera plena amb un d'aquests gèneres, per tant, pot portar a situacions incòmodes. D'altra banda, també fa que sigui incòmode acompanyar al lavabo persones no autònomes que no tenen la mateixa identitat o expressió de gènere que la persona que les acompanya. La majoria de nosaltres, quan entrem a un lavabo públic, no ens pensem a pensar en les implicacions socials que pot tenir el gest simple i normalitzat d'entrar en un espai quotidià com són els lavabos.

“(Una dona) transgènere no pot anar a un vestidor femení (té aparença masculina), però tampoc al masculí (no té òrgans genitals masculins).”¹⁴

Creació de lavabos neutres

Es proposa fer lavabos compartits per a totes les persones usuàries d'un equipament. Se suggereix que hi hagi espais tancats i compartimentats perquè cada persona tingui la intimitat necessària; aquests espais es complementarien amb d'altres de comuns i de socialització. D'aquesta manera, s'aconsegueix fer un espai segur i confortable per a persones transgènere¹⁵, persones que prefereixen conservar la seva intimitat per diferents motius (vergonya, cultura, pressió estètica...), persones amb diversitat funcional, persones cuidadores... L'objectiu és obtenir espais que no discriminin per motius d'identitat o expressió de gènere i que s'adaptin a les diferents necessitats, capacitats funcionals i edats.

L'opció de fer uns lavabos neutres podria millorar la qualitat de vida de moltes persones, promouria i contribuiria a un canvi d'actituds socials per la

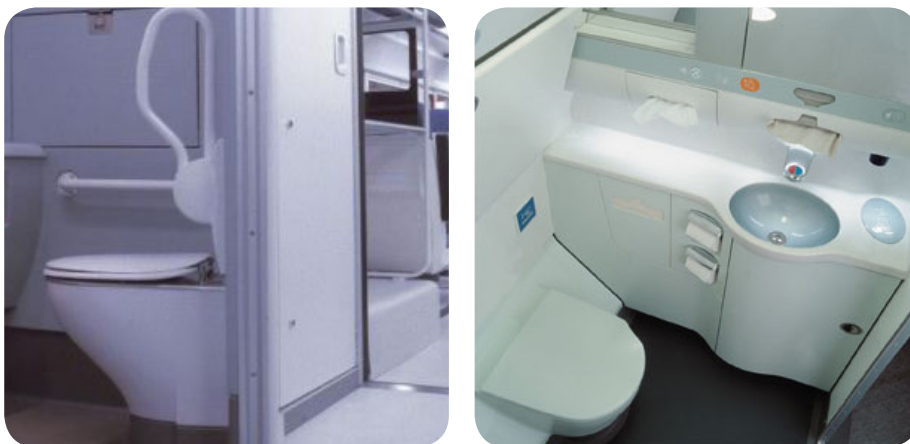
Com llegir els símbols?

- ▲ Recomanacions de present
- Recomanacions de futur

¹⁴ Ivan Coyote (2015) TED talk Why we need gender-neutral bathrooms

¹⁵ Terme inclòs en el glossari del document

no-discriminació per motius de gènere, capacitat, cultura...

Un exemple que això és possible: als mitjans de transport, com el tren o l'avió, els lavabos són compartits.

A la ciutat, hi ha diversitat d'equipaments i situacions; en alguns equipaments es disposarà de més espai i es podrà oferir més diversitat de mòduls i serveis, però en d'altres, no. Segons el pressupost i l'afluència de gent s'escollirà l'opció més adient.

La creació dels lavabos neutres es basarà en el replantejament del disseny i concepte a partir de les estratègies que es detallen a continuació.

Visibilitzar els lavabos

Un dels problemes principals és la disponibilitat d'espai (metres quadrats) i el compliment de les normatives. Els lavabos no es planegen com un espai de cura; a més, es tendeix a pensar-ne el disseny al final, sigui pel seu compliment o perquè gairebé tot està estandarditzat i modulats. Falta interès pel disseny amb una visió més holística.

No tractar els lavabos com a espais residuals

Moltes vegades els lavabos acaben en una cantonada i arraconats. Cal garantir que aquests espais disposen de control informal, ja sigui situant-los en sales comunes o fent-los visibles des de l'entrada. Així doncs, cal integrar-los en l'espai comú de l'edifici; no s'han d'amagar, cal visibilitzar-los.

No separar els lavabos per símbols binaris, no segregar els lavabos per sexe (home/dona) o per identitat o expressió de gènere

La simbologia és una representació gràfica que, en el cas dels lavabos, ens indica qui ha d'utilitzar l'espai, en funció del sexe o l'expressió o identitat de gènere. En la majoria de casos, s'identifica l'home com a "universal" i la dona com a variació amb la roba que porta. Aquesta segregació no només

reforça la dicotomia entre home i dona del sistema binari de gènere, sinó que deixa fora la diversitat de gènere, i també reforça els estereotips de persones “universals”, és a dir, que reforça un model de persona “perfecta” i invisibilitza les diversitats funcionals, de gènere, d’edat, culturals...

Es proposa fer espais neutres on tinguin cabuda totes les persones, independentment de la seva identitat o expressió de gènere i capacitats funcionals; per a això, cal evitar l’ús de simbologia segregadora o discriminadora, en molts casos.

Universitat Pompeu Fabra

A part de la comunicació gràfica mitjançant la simbologia, la llegibilitat d’aquests espais ha de ser suficient per permetre a qualsevol persona arribar autònomament al lavabo; per exemple, per a una persona cega cal instal·lar bandes tàctils, per a una persona amb mobilitat reduïda, cal eliminar les barreres arquitectòniques, etcètera.

Escola Hazelwood, Glasgow

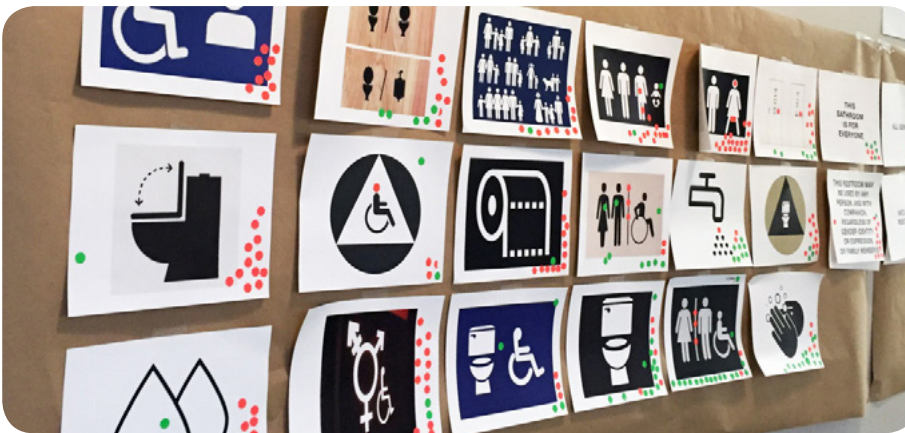
La universitat pública del País Basc ha donat conformitat a una de les seves facultats per instal·lar un tercer lavabo per a “persones no binàries”.

Universitat pública del País basc

Ateneu Harmonia, Barcelona

Propostes de símbols inclusius per lavabos neutres, San Francisco

En aquest cas, es reconeix la diversitat de gènere, però cal escollir i, davant d'aquest fet, el problema es resol afegint un lavabo més, no replantejant el disseny i unificant l'espai.

Una bona pràctica és la de l'Ateneu l'Harmonia, de Barcelona, o la de San Francisco, perquè opten per una simbologia descriptiva del lloc i no de la persona usuària. Per tant, l'important és saber què és el lloc, i no especificar qui l'ha de fer servir.

Fer espais oberts, flexibles i compartits

En aquest espai compartit es distingiran dues grans zones: una de més íntima, on hi haurà els vàters, i l'altra amb una zona més comuna.

A la zona dels vàters es proposa fer un combinat de mòduls segons la superfície disponible, però sempre s'incorporarà, com a mínim, una habitació de cura personal (es detalla més avall). Depenent de l'espai disponible i l'afluència prevista, es distribuirà de la manera més adequada, sempre garantint que s'accedeixi des de la zona comuna del lavabo i sense generar racons insegurs.

El sistema de tancament dels vàters tindrà una porta que deixarà lliure la part dels peus per poder veure si està ocupat o no, per si algú té alguna emergència de salut o per seguretat. Pel que fa a l'acabat i tipus de la resta de paraments verticals fixos, poden ser complets. Les parets generen més privacitat acústica i olfactiva, encara que aquesta decisió pot dependre del cost.

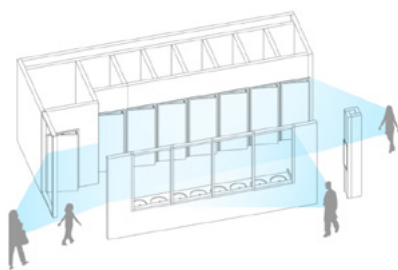
Planta d'un bany semipúblic, Laura Norén

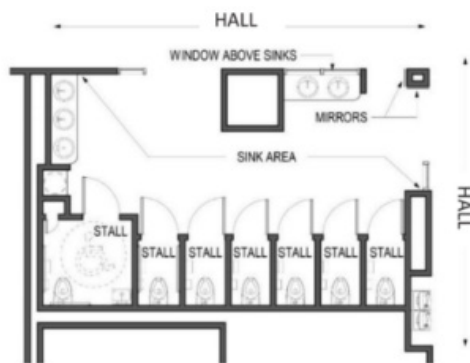
Congregació Beit Simchat Torah, Nova York

La zona comuna es planteja com un espai obert i comunitari on es col·locaran els elements d'ús més comú, com ara les piques, els miralls, assecadors o fonts per beure aigua... Aquesta part més pública també pot tenir un grau de transparència més elevat respecte a la resta de l'equipament.

Sovint els lavabos són espais d'espera, i això pot ser una situació incòmoda i insegura per a la gent gran. Per tant, es poden plantejar avantsales i espais d'espera còmodes, a fi de convertir-los en un lloc de trobada de persones. A més, hi ha més ulls que miren en tots aquests espais de socialització, cosa que els fa més segurs i acollidors. Així doncs, no es tracta només de canviar el cartell, sinó de convertir el lavabo en un espai de cura i de trobada que pot arribar a generar una bona experiència.

Johnson High School, Estats Units

Lavabos inclusius, Grup Cuningham

Crear un espai familiar

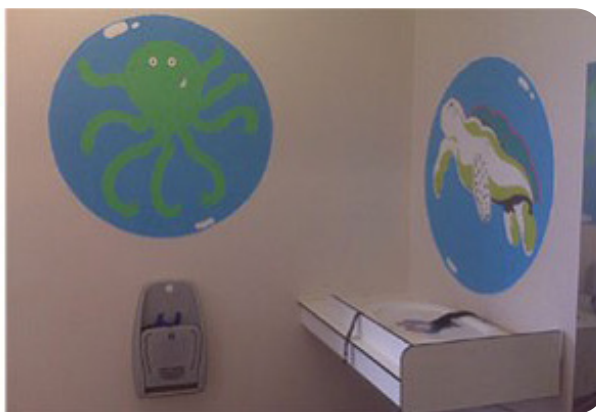
Per posar la vida al centre i valorar la cura, es necessiten espais adequats que facilitin aquestes tasques. Cal tenir present que les famílies són diverses, multigeneracionals i canviants, per tant, cal assegurar que totes les persones se sentin incloses.

Per tot això es planteja afegir un espai familiar que incorpori totes les necessitats i ofereixi confort als infants i les persones que se'n cuiden. Aquest espai podria disposar de canviadors de nadons (que asseguressin certa intimitat), elements a escala dels infants i dels adults i, en definitiva, un mobiliari adequat i confortable per dur a terme totes les tasques.

En els casos que no es pugui crear un espai familiar separat, s'incorporarà una zona per a aquest fi dins dels lavabos compartits de l'equipament.

Westfield Garden State Plaza, Paramus, Nova Jersey

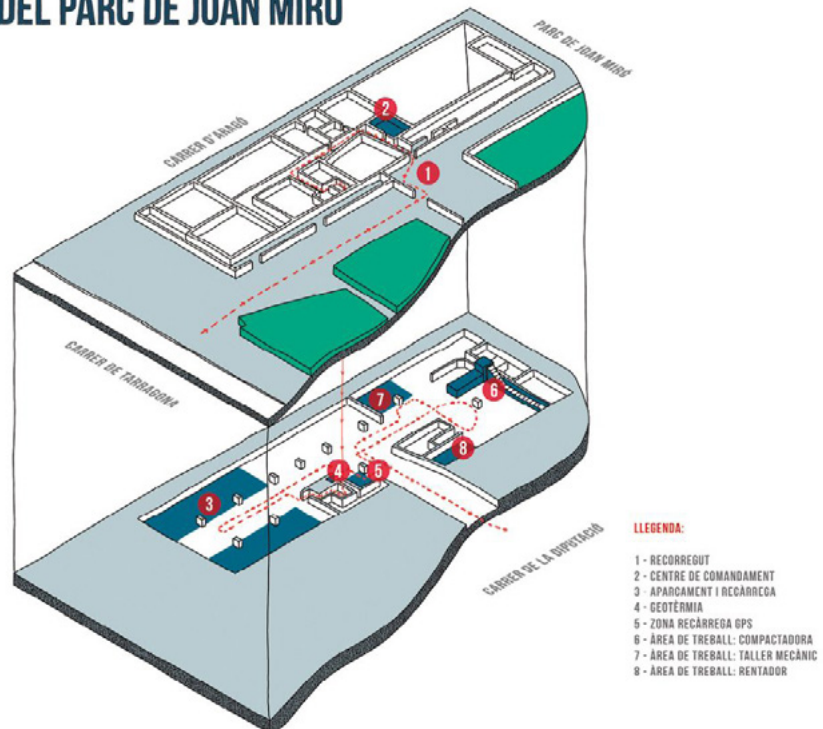

Vestidors de Brighton i Hove als lavabos públics

Fer vestidors flexibles

En el cas dels vestidors, es proposa que els espais siguin tan flexibles com sigui possible, que es puguin ajuntar o separar amb parets o portes corredisses, segons els requeriments i l'afluència de gent. Un exemple d'això és el Centre de Neteja del Parc de Joan Miró de Barcelona, on els vestidors es poden ajuntar o separar segons les necessitats.

CENTRE DE NETEJA DEL PARC DE JOAN MIRÓ

Planta, vestidors del centre de neteja Joan Miró

Si la distribució és flexible, la simbologia de les portes també ho hauria de ser. Les portes han d'incorporar un sistema per poder canviar la iconografia (neutre, homes, dones, etcètera).

Els vestidors són espais on se separa per sexe o per expressió o identitat de gènere.

Per garantir la intimitat, el confort i la seguretat de les persones que no vulguin mostrar el seu cos davant els altres pels motius que sigui, es recomana incorporar alguns canviadors o dutxes individuals dins dels vestidors generals.

Reduir l'ús d'elements exclusius

En el cas d'elements característics que no donen resposta a la diversitat, com els urinaris, que són un aparell per a homes cisgènere¹⁶, cal valorar-ne els avantatges i inconvenients.

En aquest cas, els avantatges són que són més ràpids d'utilitzar, donen servei a més persones amb menys superfície i requereixen menys aigua de descàrrega (més ecològics).

Els inconvenients són que només els poden utilitzar homes cisgènere i que és més fàcil que s'embussin.

Per aquests motius, només es recomana utilitzar-los en els casos que es prevegi molta afluència de gent. Per mantenir la seguretat i la intimitat de les persones usuàries, haurien de ser individuals i es podrien situar com els mòduls de vàters del lavabo comunitari, però dedicant-los més superfície.

Els establiments més grans haurien d'incorporar la diversitat de zones i mòduls que s'han descrit.

Crear espais de cura personal

En el cas de no disposar de prou superfície per poder fer un espai obert, flexible i compartit, es proposa fer un sistema de mòduls tots iguals i que no discriminin per motiu de sexe, o per expressió o identitat de gènere.

L'espai de cura personal hauria d'incorporar com a mínim els elements següents:

- Un vàter (que puguin utilitzar amb seguretat i autonomia les persones amb mobilitat reduïda).
- Un mirall (algunes persones no volen maquillar-se o ajustar-se la roba en públic).
- Una pica (per higiene personal o per netejar la copa menstrual).
- Eixugamans.
- Espais per deixar-hi l'abric o els objectes que puguis portar.
- Una paperera.

Centre d'informació Assessorament per a Joves, Bcn.
Als banys no disposen d'icones de persones i tots són exactament iguals

Una ciutat cuidadora

Si es concep la ciutat com un espai que facilita i acompanya la realització de les tasques de la vida quotidiana i de sosteniment de la vida, aquest espai hauria de garantir que totes les persones poguessin realitzar les necessitats bàsiques (anar al lavabo, beure aigua, canviar un nadó, alletar...) independentment de la seva identitat o expressió de gènere, del procés de vida en què es trobin i dels seus recursos econòmics. Si els lavabos dels equipaments fossin neutres, oberts, flexibles i compartits, tindríem una ciutat més cuidadora.

Si aquests espais no es dissenyen així, es poden estar generant situacions incòmodes o que obstaculitzin les tasques de cura personal o d'altres persones. Per exemple, si els lavabos estan segregats per sexe, pot ser un obstacle per a una persona que no vol enviar sola la seva criatura de vuit anys al lavabo i no la pot acompanyar perquè es reconeix amb un altre gènere, o bé per a una persona gran que necessita una persona cuidadora que l'ajudi a utilitzar les instal·lacions, però que tampoc ho pot fer perquè es reconeix amb un altre gènere.

Les situacions i persones som diverses i, per aquest motiu, els serveis dels equipaments municipals haurien de donar resposta, com a mínim, a una cosa tan bàsica com satisfer les necessitats fisiològiques de cada persona.

Quatre números:

- A França hi ha un lavabo públic per cada 15.000 persones.
- A Londres hi ha un lavabo públic per cada 17.000 persones.
- I a Barcelona?

La feina del sosteniment d'aquestes tasques bàsiques actualment l'assumeixen els restaurants, els hotels i els bars, és a dir, aquesta necessitat bàsica es privatitza, de manera que es discriminin les persones amb menys recursos. A Barcelona hi ha una xarxa d'infraestructures d'equipaments municipals distribuït per la ciutat que poden cobrir aquesta necessitat per a tota la ciutadania. No obstant això, la realitat és una altra: els lavabos municipals obren a certes hores, no es dona accés a totes les persones, cal pagar per utilitzar-los, etcètera. Per revertir aquesta situació, es proposen **dues línies d'actuació. D'una banda, una inversió econòmica més gran per al manteniment dels lavabos públics i la cogestió amb les empreses concessionàries i, de l'altra, la visibilització de la xarxa de lavabos existents als equipaments de la ciutat amb una etiqueta identificativa o mapa interactiu, per garantir, així, que qualsevol ciutadà o ciutadana disposi dels serveis bàsics de manera fàcil.**

5. Reptes pendants i futures línies de treball

En aquest apartat es presenten, breument, alguns **reptes pendents**, detectats durant el desenvolupament d'aquest projecte, així com propostes de futures línies de treball:

- **Ampliació de l'objecte d'estudi** a altres espais o instal·lacions municipals, com per exemple **pàrquings municipals, biblioteques, escoles i instituts públics, museus, residències per a la gent gran, habitatges tutelats**, etcètera.
- **Aprofundiment de l'anàlisi dels equipaments municipals des d'una perspectiva interseccional**, posant èmfasi a revertir altres desigualtats —a banda de les desigualtats de gènere— que potencialment es poden estar reproduint en el si d'aquests espais. Per exemple, desigualtats per motiu de **classe social, edat, diversitat funcional o capacitats diverses, origen, cultura o religió**.
- Incorporació de la perspectiva de **prevenció i abordatge de l'abús infantil** en els equipaments municipals.
- **Dotació d'eines útils i pràctiques per a facilitar l'aplicació efectiva de les recomanacions** d'aquest estudi. Per exemple, l'elaboració d'una llista de comprovació (*check list*) o de guies per facilitar la incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny o en la gestió dels equipaments municipals, la capacitat i formació del personal municipal encarregat de dissenyar i gestionar els equipaments municipals, etcètera.

6. Bibliografía consultada

Textos

Andersdotter Fabre, Elin; Anneroth, Emelie; Wrangsten, Caroline (2019). *Urban Girls Catalogue*. Estocolm: Global Utmaning.

City of Whittlesea (2017). *Gender Equity in Design Guidelines*. Austràlia: City of Whittlesea.

Damyanic, Doris; Reinwald, Florian; Weikmann, Angela (2013). *Gender Mainstreaming in Urban Planning and Urban Development*. Viena: Urban Development Vienna.

Departament de Joventut (2019). *Pla d'equipaments i serveis juvenils de Barcelona 2018-2028*. Ajuntament de Barcelona.

Departament d'Ensenyament (2016). *Criteris per a la construcció de nous edificis per a centres docents públics*. 2016. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Departament de Transversalitat de Gènere (2016). *Pla per la justícia de gènere (2016-2020)*. Ajuntament de Barcelona.

Department for the Aging (2017). *Aging in Place Guide for Building Owners*. New York City Council.

Galeano Marín, María Eumelia (2018). *Estrategias de investigación social cualitativa. El giro en la mirada*. Medellín: Universidad de Antioquia. Facultad de Ciencias Sociales y Humanas. Fondo Editorial FCSH.

Huning, S., Mölders, T., & Zibell, B. (2019). *Gender, space and development: An introduction to concepts and debates*. En *Gendered Approaches to Spatial Development in Europe*.

Institut de Cultura de Barcelona (2014). *Programa funcional i descripció dels espais dels centres cívics municipals*. Ajuntament de Barcelona.

Kusenbach, Margarethe (2003). "Street Phenomenology: The Go-Along as Ethnographic Research Tool." *Ethnography*, vol. 4, núm. 3; pàg. 455-485.

Ivan Coyote (2015) TED talk Why we need gender-neutral bathrooms

Pernas, Begoña; Román, Marta (2017). *Ciudades igualitarias. Guía práctica de urbanismo y género*. Madrid: Área de Gobierno de Desarrollo Urbano Sostenible del Ayuntamiento de Madrid.

Planning Out (2019). *LGBT+ Placemaking Toolkit*. Regne Unit.

Fotos

pàg.131. Vestidors de Brighton i Hove als lavabos públics & Westfield Garden State Plaza, Paramus, Nova Jersey

<https://www.nda.ac.uk/blog/inclusive-design-a-public-lavatory-perspective>

pàg. 130. Congregació Beit Simchat Torah, Nova York & Planta d'un bany semipúblic, Laura Norén

<https://qz.com/933704/how-to-design-transgender-friendly-bathrooms-that-make-people-of-all-genders-feel-safe/>

pàg. 130. Johnson High School, Estats Units & Lavabos inclusius, Grup Cuningham

<https://www.cuningham.com/2018/10/25/all-inclusive-restrooms-a4le/>

pàg. 129. Universitat pública del País basc

https://elpais.com/politica/2017/11/03/diario_de_espana/1509713689_697220.html

pàg. 129. Propostes de símbols inclusius per lavabos neutres, San Francisco

<https://www.gensler.com/research-insight/blog/designing-an-inclusive-effective-all-gender-restroom-symbol>

pàg. 128. Universitat Pompeu Fabra

<https://www.ccma.cat/324/nous-pictogrames-als-lavabos-per-fer-los-mes-inclusius/noticia/2969332/>

pàg. 128. Escola Hazelwood, Glasgow

<https://architizer.com/projects/hazelwood-school/>

pàg. 105. Park(ing) Day

<https://www.civicdesigncenter.org/events/parking-day>

pàg. 120. Exemple de senyalística que identifica el lavabo pel seu ús, i no per la persona que l'ha d'utilitzar, o el seu gènere.

<http://www.ateneuharmonia.cat/general/un-pas-mes-cap-a-la-inclusio/>

pàg. 129. Ateneu Harmonia, Barcelona

<http://www.ateneuharmonia.cat/general/un-pas-mes-cap-a-la-inclusio/>

pàg. 132. Planta, vestidors del centre de neteja Joan Miró

https://ajuntament.barcelona.cat/eixample/ca/noticia/el-centre-de-neteja-del-parc-de-joan-miro-rep-la-certificacio-hojas-verdes-del-gbce_770721

7. Annex

7.1. Glossari

Gènere

El gènere és una categoria social i defineix les diferents qualitats i comportaments que cada societat assigna com a propis i naturals d'homes (gènere masculí) o de dones (gènere femení). La diferència de gènere no és un tret biològic, sinó una construcció sociocultural que s'ha elaborat històricament.

Identitat de gènere

Autoconcepció o sentiment de pertinença a un gènere determinat. La identitat de gènere té a veure amb la identificació de les persones amb els rols que socialment s'atribueixen a homes i dones, independentment del gènere que se'ls va assignar en néixer segons les seves característiques biològiques.

Expressió de gènere

Manera com una persona manifesta exteriorment elements que tenen a veure amb el gènere, ja sigui mitjançant la manera de vestir o l'aparença en general, el comportament, etcètera. L'expressió de gènere no coincideix necessàriament amb la identitat de gènere.

Cisgènere

Persona que s'identifica amb el gènere (femení o masculí) que se li va assignar en néixer segons les seves característiques biològiques. És a dir, en el sistema binari de gènere, les persones cisgènere són, d'una banda, persones de sexe masculí que s'identifiquen com a homes i persones de sexe femení que s'identifiquen com a dones.

Transgènere

Persona que no s'identifica amb el gènere que se li va assignar en néixer segons les seves característiques biològiques. El terme *transgènere* va néixer als Estats Units cap als anys vuitanta del segle XX com a reacció a la forma d'origen mèdic *transsexual*, associada generalment a les operacions de reassignació sexual, i està relacionat amb la crítica al sistema binari tradicional home-dona.

Implantació

Acció de inserir, fixar l'espai on se situarà l'equipament. Aquesta decisió és rellevant tant per aprofitar el teixit urbà i social existent com per la possibilitat de generar noves dinàmiques a l'entorn.

Interseccionalitat

La categoria de gènere no és l'única que estructura la societat: el gènere s'encreua amb altres eixos, com l'origen, l'ètnia, l'edat, l'orientació sexual i la identitat de gènere, la diversitat funcional, la classe social, etcètera. La perspectiva interseccional ens ajuda a ser conscients d'aquestes relacions de poder estructurals, com a punt de partida per transformar-les.

Planejament

Conjunt d'instruments tècnics i normatius necessaris per ordenar els espais urbans, la relació entre els espais urbans, els usos del sòl i regular les condicions per a la seva transformació o conservació.

Queer

Als anys noranta, autors com Teresa de Lauretis, Judith Butler i Eve Sedgwick van establir les bases teòriques de la teoria *queer*. Aquesta teoria afirma que l'opció sexual i la identitat de gènere de les persones són el resultat d'una construcció social i que, per tant, no existeixen papers sexuals essencials o biològicament inscrits en la naturalesa humana, sinó formes socialment variables d'ocupar un o diversos papers sexuals. La identificació com a *queer* respon a la voluntat de no encarnar una de les dues identitats de gènere establertes (home o dona) ni tampoc a les opcions sexuals establertes (heterosexual o homosexual).

Treballs reproductius i de cura

Totes les activitats i pràctiques necessàries per al manteniment de la vida. Inclou l'autocura, la cura directa d'altres persones (l'activitat interpersonal de cura), la cura de la llar, i la cura de la natura i el planeta (sostenibilitat i cura del verd). Requereix dues classes d'activitats: d'una banda, la provisió de les condicions en què es realitza la cura (la neteja de la casa, la compra i preparació d'aliments) i, de l'altra, la gestió de la cura (coordinació d'horaris, trasllats a centres educatius i a altres institucions, supervisió del treball de personal cuidador remunerat, entre d'altres). Bona part d'aquest treball reproductiu i de cures no es remunera, és majoritàriament femení i no està inscrit dins la lògica mercantil.

Urbanisme tàctic

És l'urbanisme que porta a terme canvis temporals i de baix cost als entorns construïts. Sovint són intervencions que volen posar en pràctica solucions noves i suggeridores en els espais a mode de prova com a pas previ a fer canvis permanents i amb costos econòmicament més elevats.

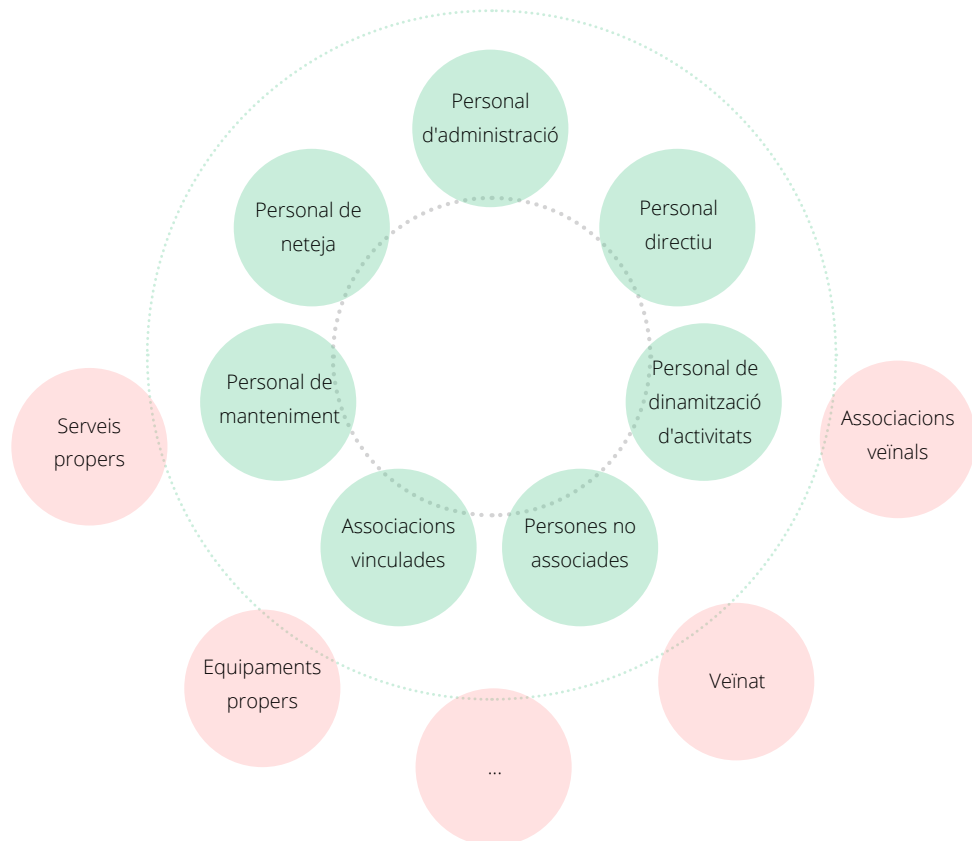
Urbanització

Planificació i construcció posterior de vies de comunicació, carrers, places, edificis (ja siguin habitatges, edificis públics o polígons industrials).

7.2. Models i fitxes de recollida d'informació

Model de mapa dels agents

(El model s'adaptarà a cada equipament segons les necessitats.)

Opcions:

Personal d'administració
Personal de neteja
Personal de manteniment
Personal directiu
Personal dinamitzador d'activitats
Equipaments propers
Veïnat
...

CRITERIS GENERALS

	SÍ	A VEGADES	NO		SÍ	A VEGADES	NO
Diversitat persones treballadores	☐	☐	☐	Apropiació	☐	☐	☐
Formació específica en gènere	☐	☐	☐	Noves tecnologies/wifi	☐	☐	☐
Mesures de conciliació	☐	☐	☐	Jerarquies	☐	☐	☐
Activitats/temàtiques a qui van dirigides	☐	☐	☐	Espai per a vehicles	☐	☐	☐
Horaris del dia	☐	☐	☐	Espai per a emmagatzematge	☐	☐	☐
Espai d'atenció/protocol d'assetjament	☐	☐	☐	Cura	☐	☐	☐
Espai/activitats <i>queer</i>	☐	☐	☐	Verd interior	☐	☐	☐
Cartells/paperassa	☐	☐	☐	Sinergies amb altres equipaments	☐	☐	☐
Participació en el disseny de l'espai	☐	☐	☐	Cultures i orígens	☐	☐	☐
Cogestió veïnat/entitats	☐	☐	☐	Edats	☐	☐	☐
Gestió de l'edifici	☐	☐	☐	Grau de relació	☐	☐	☐
Simbolisme i representació	☐	☐	☐	% dones / homes	☐	☐	☐
Circularitat	☐	☐	☐				

Anotacions

bé

escàs

insuficient

CRITERIS TRANSVERSALS

Transparència

Visibilitat

Llegibilitat

Soroll

Flexibilitat

Neteja i manteniment

Connectivitat

Il·luminació

Adaptació al clima

Seguretat i control social informal

Accessibilitat, autonomia i mobilitat

Mobiliari adequat

Espai suficient

anotacions

CRITERIS EXTERIORS

Voreres

Passos de vianants i espais de vida

Infraestructura ciclista

Sòl tou drenant o no pavimentat

Velocitat dels vehicles

Elements de joc

Verd urbà

Parades de transport

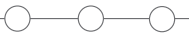
Unitats i obertures

Existència d'espais buits i passius

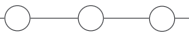
anotacions

COMENTARIS**CROQUIS**

Elements d'interacció

Recorreguts

Fitxa de passejada o entrevista

Entrevista al personal gestor

1. Teniu diversitat de treballadors o treballadores?
2. Es fa formació específica en gènere?
3. Teniu mesures de conciliació per a les persones treballadores i per a les usuàries?
4. Les tasques de neteja i manteniment es fan al mateix temps que les altres activitats del centre?
5. Les activitats a qui van dirigides?
6. Quins horaris teniu?
7. Teniu espai d'atenció i protocol de violències?
8. Hi ha activitats independentment del gènere o específiques segons el gènere?
9. Disposeu d'imatges i llenguatge inclusiu i divers?
10. El veïnat ha participat en el disseny de l'edifici?
11. Es fa una cogestió dels espais?
12. Què es gestiona i que s'externalitza des del centre?
13. L'apropiació dels espais és possible?
14. És un espai de referència per al veïnat? És un espai fruit de reivindicacions veïnals?
15. Hi ha sinergia amb altres equipaments?
16. L'edifici i la seva gestió pensen en la circularitat i sostenibilitat?
17. Feu activitats a l'espai públic proper (espais intermedis)?
18. Hi ha percepció d'inseguretat a l'edifici o al seu entorn? S'hi han comès delictes?

Passejada grupal

Fitxa:

Nombre de persones:.....

Gènere:.....

Edats:.....

Cultures:.....

Col·lectiu:.....

Objectiu:

Validar la fitxa d'observació i ampliar la informació de l'entrevista al personal gestor.

